

МѢСЯЦОСЛОВЪ

ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ

НА 1863 ГОДЪ.

KALENDARZ

GOSPODARSKI

NA ROK 1863.

Цѣна 17½ коп.

ВИЛЬНО,

Въ Типографіи Р. М. Ромма.

НАЧАЛО ЧЕТЫРЕХЪ ВРЕМЕНЪ ГОДА.

Весны, Марта 9 (21)

Въ Вильнѣ Въ 4 час. 3 мин. утра.
— Ковнѣ, — Гроднѣ — 3 час. 57 мин. —
— Минскѣ — 4 час. 12 мин. —

Лѣта, Іюня 10 (22)

Въ Вильнѣ Въ 12 час. 35 мин. по полун.
— Ковнѣ, — Гроднѣ — 12 час. 29 мин. —
— Минскѣ — 12 час. 44 мин. —

Осени, Сентября 11 (23)

Въ Вильнѣ Въ 2 час. 50 мин. по полудни.
— Ковнѣ, — Гроднѣ — 2 час. 44 мин. —
— Минскѣ — 2 час. 59 мин. —

Зимы, Декабря 10 (22)

Въ Вильнѣ Въ 8 час. 39 мин. утра.
— Ковнѣ, — Гроднѣ — 8 час 33 мин. —
— Минскѣ — 8 час. 48 мин. —

ZMIANY CZTERECH POR ROKU.

Wiosny, Marca 9 (21)

W Wilnie o g. 4 min. 3 rano.
— Kownie, — Grodnie o g. 3 min. 57 —
— Mińsku o g. 4 min. 12 —

Lato, Czerwca 10 (22)

W Wilnie o g. 12 min. 35 po półn.
— Kownie, — Grodnie o g. 12 min. 29 —
— Mińsku o g. 12 min. 44 —

Jesień, Września 11 (23)

W Wilnie o g. 2 min. 50 po południu.
— Kownie, — Grodnie o g. 2 min. 44 —
— Mińsku o g. 2 min. 59 —

Zima, Grudnia 10 (22)

W Wilnie o g. 8 min. 39 rano.
— Kownie, — Grodnie o g. 8 min. 33 —
— Mińsku o g. 8 min. 48 —

Одобрено цензурою. 19 Іюля 1862. Вильно.

МѢСЯЦОСЛОВЪ
ХОЗЯИСТВЕННЫИ
НА ЛѢТО ХРИСТОВО
1863,

КОТОРОЕ ЕСТЬ ПРОСТОЕ, СОДЕРЖАЩЕЕ ВЪ СЕБѢ 365 ДНЕЙ,

съ означенiемъ въономъ Праздниковъ Православныхъ и Римско-Католическихъ по старому и новому стилю, Табельныхъ дней, указателя восхожденiя и захожденiя Солнца, перемѣнъ Мѣсяца и другихъ небесныхъ явленiй, статей хозяйственныхъ, прихода Почты въ Вильнѣ, знатнѣйшихъ Ярмарокъ, праздниковъ Еврейскихъ, Тарифа желѣзной дороги и телеграфа.

KALENDARZ
GOSPODARSKI
NA ROK PAŃSKI
1863,

KTÓRY JEST ROKIEM ZWYCZAJNYM, ZAWIERAJĄCYM W SOBIE DNI 365,

z oznaczeniem w nim Świąt Prawosławnych i Rzymsko-Katolickich, według starego i nowego stylu, Dni galowych, tabelli wschodu i zachodu Słońca, odmian Księżyca i innych zjawisk niebieskich, artykułów gospodarskich, biegu Poczt w Wilnie, znaczniejszych Jarmarków i świąt Starozakonnych oraz Cennika kolei żelaznéj i telegrafu.

ВИЛЬНО,

Въ Типографiи Р. М. Ромма.

ИЗЪЯСНЕНІЕ ЗНАКОВЪ.
OBJAŚNIENIE ZNAKOW.

1) *Дни недѣли. Dni tygodnia.*

☉	Воскресенье,	Niedziela.
☽	Понедѣльникъ,	Poniedziałek.
♂	Вторникъ,	Wtorek.
☿	Среда,	Środa.
♃	Четвергъ,	Czwartek.
♀	Пятница,	Piątek.
♄	Суббота,	Sobota.

2) *Знаки зодіака. Znaki zwierzyńcowe.*

♈	Овенъ, Мартъ.	Baran, Marzec,
♉	Телецъ, Апрѣль.	Byk, Kwiecień.
♊	Близнецы, Май.	Bliźnięta, Maj.
♋	Ракъ, Іюнь.	Rak, Czerwiec.
♌	Левъ, Іюль.	Lew, Lipiec.
♍	Дѣва, Августъ.	Panna, Sierpień.
♎	Вѣсы, Сентябрь.	Wagi, Wrzesień.
♏	Скорпіонъ, Октяб.	Niedźwiadek, Październik.
♐	Стрѣлецъ, Нояб.	Strzelec, Listopad.
♑	Козерогъ, Декаб.	Koziorożec, Grudzień.
♒	Водолей, Январь.	Wodnik, Styczeń.
♓	Рыбы, Февраль.	Ryby, Luty.

3) *Знаки лунныхъ фазъ.*
Znaki zmian księżycowych.

●	Новый мѣсяцъ.	Nów.
☽	Первая четверть.	Piérwsza kwadra.
○	Полный мѣсяцъ.	Pełnia.
☾	Послѣдняя четв.	Ostatnia kwadra.

4) *Знаки 8-ми большихъ планетъ.*
Znaki 8 większych planet.

☿	Меркурій,	Merkury.
♀	Венера,	Wenus.
♁	Земля,	Ziemia.
♂	Марсъ,	Mars.
♃	Юпитеръ,	Jowisz.
♄	Сатурнъ,	Saturn.
♅	Уранъ,	Uranus.
♆	Нептунъ,	Neptun.

ЦЕРКОВНОЕ СЧИСЛЕНІЕ.

Индикта	ȿ	6.
Кругъ солнцу	З.	7.
Вруцѣ лѣто или буква воскреси. дня	А.	
Кругъ лунѣ	ИІ.	18.
Основаніе	КВ.	22.
Епакта	КѲ.	29.
Ключевая или Пасхальная буква	И.	

Подвижные праздники:

Въ прошломъ 1862 г. Рождество Христово было во вторникъ.
Мясоястія 5 недѣль и 6 дней.

Тріодь починается	20 Января.
Мясопустъ	3 Февраля.
Недѣля сыропустная	10 Февраля.
Евдокіи въ пятокъ 3-й недѣли поста.	
Алексія въ 5-ю недѣлю поста.	
Благовѣщеніе въ Великій Понедѣльникъ.	
Пасха ХРИСТОВА	31 Марта.
Георгія во вторникъ 4-й недѣли по Пасхѣ.	
Преполовеніе	24 Апрѣля.
Іоанна Богослова въ среду 6-й недѣли по Пасхѣ.	
Вознесеніе	9 Мая.
Пятидесятница	19 Мая.
Петровъ мясопустъ	26 Мая.
Петрова поста 4 недѣли и 5 дней.	
Петра въ субботу.	

LICZBY ZWRÓTÓW KOŚCIELNYCH.

Podług Star. Kal.		*Podług Now. Kal.*
II.	Złota Liczba	II.
XXIV.	Okrąg Słońca	XXIV.
XXII.	Epakta	XI.
VI.	Poczet Rzymski	VI.
F.	Litera Niedzielna	D.

Święta Ruchome.

27 Stycz.	Niedz. Starozapust.	1 Lutego.
13 Lutego.	Popielec	18 Lutego.
31 Marca.	Wielkanoc	5 Kwiet.
6, 7 i 8, Maja	Krzyż. dni.	11, 12 i 13 Maja.
9 Maja.	Wniebowstąp. Pań.	14 Maja.
19 — —	Zesłanie Ducha S-go	24 Maja.
30 — —	Boże Ciało	4 Czerwca.
27 — —	Niedziel. po Zielon. Św.	26 — —
1 Grudnia.	1 Niedz. Adw.	29 Listopada.

Mięsopustu od Nowego Roku do Popielcu Niedziel. 6 i dzień 1.
Wielkanoc Ruska w tydzień po Rzymskiéj.

SUCHEDNI PRZYPADAJĄ.

Podług Starego kalendarza.				Podług Nowego kalendarza.
Lutego	20, 22 i 23.	Piérwsze,	25, 27 i 28, Lutego.	
Maja	22, 24 i 25.	Drugie,	28, 30 i 31, Maja.	
Września	18, 20 i 21.	Trzecie,	16, 18 i 19, Września.	
Grudnia	18, 20 i 21.	Czwarte,	16, 18 i 19, Grudnia.	

ИЗЪЯСНЕНІЕ УПОТРЕБЛЕНІЯ МѢСЯЦОСЛОВА.

Въ этомъ Календарѣ въ послѣдней графѣ для каждаго мѣсяца показано: когда Солнце вступаетъ въ новый знакъ зодіака; а эти знаки раздѣляютъ эклиптику на 12 равныхъ частей и каждая часть содержитъ 30 град. Далѣе показано время лунныхъ фазъ и разстоянія кратчайшаго и дальнѣйшаго луны. Всѣ эти времена даны по Виленскимъ часамъ; а если бы кто захотѣлъ знать когда именно будетъ напр. мартовское полнолуніе въ Минскѣ по тамошнимъ часамъ, то долженъ смотрѣть на таблицу IV въ *прибавленіи*, гдѣ въ графѣ 4 показано для многихъ мѣстъ на сколько минутъ и секундъ должны разниться мѣстные часы отъ Виленскихъ.

Въ таблицѣ восхожденія и захожденія солнца показано время, когда центръ онаго *по видимому* будетъ находиться на горизонтѣ. По этимъ числамъ можно даже приблизительно повѣрять часы. Но кто имѣетъ вѣрно установленные солнечные часы, или самъ умѣетъ начертить полуденную линію, тотъ въ каждый ясный день можетъ повѣрить свои стѣнные, или карманные часы еще съ большею точностію. А именно, въ самый полдень по солнечнымъ часамъ онъ долженъ поставить стрѣлки минутную и секундную такъ, какъ показано въ предпослѣдней графѣ этой таблицы. И если стѣнные или карманные часы идутъ хорошо, то на слѣдующіе дни при повѣркахъ не требуется прибавлять или убавлять ходу; если же нѣтъ, то надобно регулировать до тѣхъ поръ, пока ходъ часовъ будетъ незначителенъ.

Эта же таблица можетъ служить и для многихъ другихъ мѣстъ здѣшняго края; а именно напр. *Виленская* для всѣхъ тѣхъ мѣстъ, которыхъ географическая широта мало разнится отъ широты Вильны (см. таб. III), подобнымъ образомъ служатъ таб. и для другихъ 3-хъ мѣстъ.

Въ таблицѣ III кромѣ географической широты и долготы многихъ мѣстъ, по которымъ можно отыскать или назначить мѣсто на картѣ, показано въ графѣ 4 разность временъ считаемыхъ въ одинъ и тотъ же моментъ въ различныхъ мѣстахъ сравнительно съ Виленскимъ, (т. е. раз-

OBJAŚNIENIE JAK UŻYWAĆ KALENDARZA.

W tym kalendarzu w ostatniéj rubryce na każdy miesiąc pokazano: kiedy słońce wstępuje w nowy znak zodyaku; a znaki te dzielą ekliptykę na 12 części równych i każda część zawiera 30°. Daléj pokazany jest czas odmian księżyca i odległości najdalszéj i najbliższéj księżyca. Wszystkie te czasy oznaczone są podług zegaru wileńskiego, a gdyby kto zażądał wiedzieć kiedy mianowicie będzie np. pełnia marcowa w Mińsku podług tamecznego zegaru; powinien patrzeć na tablicę IV *w dodatku*, gdzie w rubryce 4 pokazano dla wielu miejsc na ile minut i sekund rożnić się powinien zegar miejscowy od wileńskiego.

W tablicy wschodu i zachodu słońca oznaczono cas, kiedy środek jego *pozornie* będzie na horyzoncie zostawał. Podług tych liczb można nawet przez przybliżenie konfrontować zegar. Lecz kto ma dokładnie nastawiony zegar słoneczny, albo sam umie nakreślić linię południową, tén w każdym dniu pogodnym może regulować swój zegar ścienny, lub kieszonkowy z największą akuratnością. A mianowicie, w samo południe podług zegaru słonecznego powinien postawić minutnik i skazówkę sekundową tak, jak w rubryce téj tablicy pokazano. I jeżeli zegar ścienny lub kieszonkowy dobrze idzie, w dni następne przy regulowaniu nie trzeba posuwać lub cofać skazówki jeżeli zaś nie, wtedy należy regulować zegarek dopóty, dopóki zboczenie nie okaze się nic nieznaczącém.

Taż tablica posługiwać może i dla wieli innych miejsc kraju tutejszego; a mianowicie np. *Wileńska* dla wszystkich tych miejsc, których szerokość geograficzna mało się różni od szerokości Wilna (p. tabl. III), podobnież służyć mogą tablice i dla innych 3-ch miejsc.

W tablicy III oprócz szerokości geograficznéj i długości wielu miejsc, podług których można wyszukać lub oznaczyć miejsce na mappie, pokazana jest w rubryce 4 różnica czasów liczonych w jednym i tymże momencie w rozmaitych miejscach, porównywając z wileńskim, (t. j. różnica długości

ность географической долготы мѣстъ съ Вильномъ, выраженная во времени). Тѣ мѣста, которыя лежатъ къ востоку отъ Вильнѣ, считаютъ въ одно и то же время *больше* часовъ, нежели въ Вильнѣ и это означено въ таблицѣ знакомъ +. Мѣста лежащія къ западу отъ Вильна, напротивъ, имѣютъ всѣ часы дня позже и это означено знакомъ—. Такимъ образомъ въ каждый моментъ, на всякомъ мѣстѣ можно узнать, сколько часовъ, минутъ и секундъ считаютъ въ то же время въ Вильнѣ. На оборотъ повѣривъ часы въ Вильнѣ и пріѣхавши въ одно изъ показанныхъ въ таблицѣ мѣстъ (для которыхъ даны числа въ этой графѣ), можно тотчасъ поправить часы такъ, какъ они должны показывать въ томъ мѣстѣ. А именно если въ таблицѣ состоитъ +, то должно подвинутъ стрѣлки впередъ на столько минутъ и секундъ, сколько тамъ показано; если же —, то назадъ.

geograficznéj miejsc z Wilnem wyrażona w czasie). Te miejsca, które leżą na wschód od Wilna, liczą w jednym i tymże czasie *więcéj* godzin, niż w Wilnie i to oznaczone jest w tablicy znakiem +. Miejsca leżące na zachód od Wilna, przeciwnie, mają wszystkie godziny dnia późniéj i to pokazano znakiem —. Takim sposobem w każdym momencie na każdém miejscu można się dowiedzieć ile godzin, minut i sekund liczą w tymże czasie w Wilnie. Na odwrót, nastawiwszy zegarek w Wilnie i przyjechawszy do jednego ze wskazanych miejsc na tablicy (dla których dane są liczby w téj rubryce), natychmiast można poprawić zegarek tak, jak w tém miejscu wskazywać powinien. A mianowicie jeżeli w tablicy stoi +, wtedy należy posunąć skazówki naprzód na tyle minut i sekund, ile tam pokazano; jeżeli zaś —, to cofnąć w tył.

ЗНАКИ ПРАВОСЛАВНЫХЪ ПРАЗДНИКОВЪ.

⊕ Великій праздникъ, а также высокоторжественный день; ♁ и † средній праздникъ.

Сокращенія: В. Великій. А. Ап. Апостолъ. С. Св. Святый. П. Пр. Прп. Преп. Преподобный. Б. Бл. Блаж. Блаженный. Пр. Б. Пресвятая Богородица. Прес. Пресвятый. М. Мч. Муч. Мученикъ. В. м. В. Муч. Великомученикъ. В. Великій. Вмц. В. мучца, Великомученица. П. М. Пр. Муч. Преподобномученикъ. П. мц. Пр. мучц Преподобномученица. С. м. Свмч. С. муч. Свящ. муч. Священномученикъ. О. Отецъ. гл. гласъ, утр. Евангеліе на утрени. Ап. Апостолъ. Ев. Евангеліе на Литургіи.

WYKAZ ALFABETYCZNYCH ŚWIĘTYCH I ŚWIĄT NA ROK 1863

z wyrażeniem dnia i miesiąca.

A.

Aarona Męczennika 1 lipca.
Abdona 30 lipca.
Abdyasza 19 listopada.
Achillesa 7 listopada.
Adryana Męczennika 5 marca.
Adaukta 30 sierpnia.
Adryana 9 września.
Adelajdy Panny 16 grudnia.
Adjuta Opata 19 grudnia.
Adama 24 grudnia.
Afry Męczenniczki 23 maja.
Agatona 10 stycznia.
Agnieszki Panny Męczen. 21 stycznia.
Agaty Panny 5 lutego.
Agatona 7 grudnia.
Agatona 5 lipca.
Akwiliny Panny 12 czerwca.
Akwilina Męczennika 4 lutego.
Akwilina Męczennika 19 października.
Alodyi 22 października.
Aloizego Gonzagi 21 czerwca.
Albina Biskupa 1 marca.
Albana 21 czerwca.
Aldegundy 30 stycznia.
Aleksego Wyznawcy 17 lipca.
Ammoniusza 12 lutego.
Amaty 20 lutego.
Amfiana 2 kwietnia.
Amnii 31 sierpnia.
Ammiana Męczennika 4 września.
Amata Biskupa 13 września.
Ambrożego 7 grudnia.
Antoniego Opata 17 stycznia.
Anastazego 22 stycznia.
Ansgarego Biskupa 4 lutego.
Aniceta Papieża Męczen. 17 kwietnia.
Antyi Męczenniczki 18 kwietnia.
Antyma 27 kwietnia.
Antonina Biskupa 10 maja.
Antoniego Padewskiego 13 czerwca.
Anatolii Panny 9 lipca.
Anakleta Papieża Męczennika 13 lipca.
Anny Matki N. Panny 26 lipca.
Anioła Pustelnika 19 sierpnia.
Antoniny Panny 1 marca.
Anastazyi 27 lutego.
Anieli 21 marca.
Antuzy Męczenniczki 22 sierpnia.
Aniołów Stróżów 2 października.
Andrzeja Apost. 30 listopada.
Anizyi Męczen. 30 grudnia.
Apollonii Panny 9 lutego.
Apollinarego 23 lipca.
Arety Męczen. 24 października.
Asteryusza 10 czerwca.
Atanazego Biskupa 2 maja.
Augei 24 sierpnia.
Augustyna 28 sierpnia.
Aurelii Panny Męczen. 25 września.
Aurei Panny 4 października.
Aureliusza 12 listopada.
Awita Biskupa 5 lutego.
Awertana 25 lutego.

B.

Bazylli 17 maja.
Bazylissy 22 marca.
Barnaby Apost. 11 czerwca.
Bazylego Wyznawcy 14 czerwca.
Barlaama 27 listopada.
Barbary 4 grudnia.
Bartłomieja Apost. 24 sierpnia.
Beaty Męczenniczki 8 marca.
Benedykta Opata 21 marca.
Berty Panny 24 marca.
Benedykty Panny 7 maja.
Beaty Panny 31 maja.
Benona 16 czerwca.
Bessaryona Pustelnika 17 czerwca.
Benigna Biskupa Męczennika 28 czerwca.
Bertyna Opata 5 września.
Benigna 20 listopada.
Bellina Biskupa 26 listopada.
Benigny 19 sierpnia.
Bernarda Opata 20 sierpnia.
Bibianny Męczen. 2 grudnia.
Blandyny 2 czerwca.
Bony Panny 24 kwietnia.
Bonifacego Męczennika 14 maja.
BOŻE CIAŁO 30 maja.
Bonawentury 14 lipca.
Brunona 6 października.
Brygitty Wdowy 8 października.

C.

Cezarego 25 lutego
Celsa Biskupa 9 kwietnia.
Cezarego Biskupa 27 sierpnia,
Cecylii Panny 22 listopada.
Chionii Męczen. 3 kwietnia.
Chryzanta 25 października.
Chryzologa 5 grudnia.
Cyryona 9 marca.
Cyrylla Biskupa 27 maja.
Cyrylli Męczen. 5 lipca.
Cyrylla Biskupa 9 lipca.
Cyryaka 8 sierpnia.
Cypryana 16 września.
Cylinii Wdowy 21 października.
Cyryaka 15 marca.
Czterdziestu Męczenników 10 marca.
Czesława 20 lipca.

D.

Daniela Męczennika 3 stycznia.
Dafrozy Męczenniczki 4 stycznia.
Daniela Proroka 21 lipca.
Dawida Pustelnika 26 czerwca.
Daryi Męczen. 25 października.
Damiana Męczennika 27 września.
Damazego Papieża 11 grudnia.
Dawida króla 30 grudnia.
Demetryi 20 czerwca.
Dezyderyusza 23 maja.
Doroty Panny 6 lutego.
Doroteusza Męczennika 28 marca.
Donaty 17 lipca.
Dominiki 6 lipca.
Domicyana 1 lipca.
Doroteusza Męczennika 5 czerwca.
Dominika 4 sierpnia.
Donata Biskupa 7 sierpnia.
Domicyusza 23 października.
Domniny Męczenniczki 12 października.
Dyodora Męczennika 26 lutego.
Dyodora 17 stycznia.
Dympny Panny 15 maja.
Dyogenesa Męczennika 6 kwietnia.
Dygny Panny 14 czerwca.
Dyoklesa 24 maja.
Dymitra Męczennika 14 sierpnia.
Dydaka 13 listopada.
Dyonizego Męczennika 9 października.
Dyonizyi 12 grudnia.
Dyodora Męczennika 11 września.
Dzień Zaduszny 2 listopada.

E.

Edwarda Króla 13 października.
Edmunda 16 listopada.
Eleuteryusza 20 lutego.
Eleonory Męczen. 21 lutego.
Eleteryusza Męczennika 29 maja.
Eliasza Proroka 20 lipca.
Elżbiety Wdowy 19 października.
Elżbiety 5 listopada.
Eligiusza Biskupa 1 grudnia.

Emiliana 29 stycznia.
Emiliana Męczennika 8 sierpnia.
Epifaniusza Biskupa 7 kwietnia.
Epimacha M. 12 grudnia.
Ermina Biskupa 25 kwietnia.
Eryka króla 18 maja.
Euzebii Męczenniczki 5 marca.
Eustochii 13 lutego.
Eufrozyny 11 lutego.
Eulalii 12 lutego.
Eugeniusza 20 marca.
Eufrazyi 18 maja.
Eulalii Panny 27 sierpnia.
Eustolii Męczen. 9 listopada.
Euzebii Panny 29 października.
Eulampii 10 października.
Eustochii Panny 28 września.
Eustachego 20 września.
Eutropii 14 grudnia.
Euzebiusza Biskupa 16 grudnia.
Ewy 24 grudnia.
Ewarysta 26 października.
Ezechiela Proroka 10 kwietnia.

F.

Fabiana 20 stycznia.
Faustyna 15 lutego.
Fabiusza 31 lipca.
Fausta Męczennika 6 września.
Fausty Wdowy 19 grudnia.
Fakunda 27 listopada.
Fausty 20 września.
Felikuli 14 lutego.
Felicyty 7 marca.
Felikuli 13 czerwca.
Febronii 25 czerwca.
Felicyty 10 lipca.
Felicyana 9 czerwca.
Feliksa Walezyusza 20 listopada.
Felina Męczennika 1 czerwca.
Filemona 8 marca.
Filipa Apost, 1 maja.
Fidelisa Męczennika 24 kwietnia.
Firma Męczennika 1 czerwca.
Filipa Neryusza 26 maja.
Firma Męczennika 9 sierpnia.
Filiberta 22 sierpnia.
Filemona 22 listopada.
Filomeny 14 listopada.
Filonilli Męczenniczki 11 października.
Flawiana 18 lutego.
Flawii 7 maja.
Flawii Męczen. 15 kwietnia.
Floryana Męczennika 4 maja.
Flory Panny 29 lipca.
Flory Panny 24 listopada.
Florentyna 16 października.
Floryusza Męczen. 26 października.
Fortunata 21 lutego.
Fotyny 20 marca.
Fortunata 11 czerwca.
Fortunaty Panny 14 października.
Franciszka Salezego 29 stycznia.
Franciszki Wdowy 9 marca.
Franciszka Ksawerego 3 grudnia.
Frydyana 18 listopada.
Franciszka Serafickiego 4 października.
Fulgentego Biskupa 1 stycznia.
Fulgentego 23 lutego.

G.

Galaty Męczenniczki 19 kwietnia.
Gabryela Archanioła 18 marca.
Gamaliela 3 sierpnia.
Galli Wdowy 5 października.
Gajany 26 września.
Genowefy 3 stycznia.
Genowefy 3 lutego.
Gertrudy 16 marca.
Gertrudy Panny 15 listopada.
Gerarda 24 września.
Gordyana 10 maja.
Godefryda 8 listopada.
Grzegorza Wyznawcy 12 marca.
Grobu Chrystusa 14 kwietnia.
Gracyana Biskupa 18 grudnia.
Gwidona Wyznawcy 11 stycznia.
Gwidona 12 września.

H.

Henryka Biskupa 19 stycznia.
Heleny Cesarzowéj 2 marca.
Hermenegilda Męcz. 13 kwietnia.
Helikonii Męczen. 28 maja.
Heliodora Biskupa 3 lipca.
Hermesa 28 sierpnia.
Hezuchiusa 3 października.
Herkulana 7 października.
Herona Biskupa 17 października.
Hilarego Opata 14 stycznia.
Hippolita 13 sierpnia.
Hilaryi Męczenniczki 12 sierpnia.
Hilaryi 3 grudnia.
Hieronima Dokt. Kościoła 30 września.
Honoraty 12 stycznia.
Hygina Papieża Męczen. 11 stycznia.

I.

Idzego Opata 1 września.
Ignacego Lojoli 31 lipca.
Ildefonsa Arcy-Biskupa 28 stycznia.
Ireny Męczenniczki 19 września.
Imienia Maryi 15 września.
Izaaka Opata 11 kwietnia.
Izaaka Męczen. 12 listopada.
Izajasza Proroka 6 lipca.
Izydora Biskupa 4 kwietnia.

J.

Jana Złotoustego 27 stycznia.
Jakóba Apost. 1 maja.
Jana Ap. w Oleju 6 maja.
Jana Nepomucena 16 maja.
Jadwigi Wdowy 15 października.
Jana Kantego 20 października.
Jana Apost. i Ewang. 27 grudnia.
Jacka Wyznawcy 18 sierpnia.
Jakóba Apost. 25 lipca.
Jana Gwalberta 12 lipca.
Januarego 19 września.
Januaryi Panny 2 marca.
Jana z Dukli 7 lipca.
Jerzego Męczennika 23 kwietnia.
Jonasza Męczennika 29 marca.
Jozafata Biskupa 26 września.
Joanny Wdowy 21 sierpnia.
Jordana 13 lutego.
Jowity Męczen. 15 lutego.
Józefa Oblub. N. M. P. 19 marca.
Józefa Kalasantego 4 lipca.
Justyny Panny 12 marca.
Julii Panny 16 kwietnia.
Justyna Biskupa 18 kwietnia.
Justyny Męczenniczki 14 maja.
Juliusza Papieża 12 kwietnia.
Justusa Męczen. 3 listopada.
Judy Apost. 28 października.
Jukundy Panny Męczen. 25 listopada.
Juliana Męczennika 7 stycznia.
Julianny 19 czerwca.
Julitty 22 maja.
Juwencyusza Biskupa 8 lutego.

K.

Katedry Ś. Piotra w Rz. 18 stycz.
Kanuta 19 stycznia.
Katedry ś. Piotra w Ant. 22 lute.
KAZIMIERZA KRÓLEWICZA 4 marca.
Kaja Męczennika 22 kwietnia.
Katarzyny Seneńskiéj 30 kwietnia.
Kastula 26 marca.
Kandydy 6 czerwca.
Kalliopy 8 czerwca.
Kallisty 2 września.
Kajetana 7 sierpnia.
Kassyana Męczennika 13 sierpnia.
Karola Boromeusza Kard. 4 listopada.
Karyny Męczenniczki 7 listopada.
Kandyda 3 października.
Karyny Męczenniczki 7 października.
Kaliksta 14 października.

Katarzyny 25 listopada.
Kapitoliny 27 października.
Klaudyusza 17 lutego.
Kleta Papieża 26 kwietnia.
Kiliana Biskupa 8 lipca.
Klotyldy Wdowy 3 czerwca.
Klary Panny 12 sierpnia.
Klaudyusza 30 października.
Klaryusza 8 listopada.
Kleofasa 25 września.
Kleomena 22 grudnia.
Klemensa 23 listopada.
Kolety Panny 6 marca.
Konona Męczennika 6 marca.
Konsorcyi 22 czerwca.
Kornelego 16 września.
Kolumby P. Męczen. 17 września.
Kozmy Męczennika 27 września.
Kordulii Panny Męczen. 22 października.
Krescensa 15 kwietnia.
Krystyny Panny 24 lipca.
Krzysztofa 25 lipca.
Kunegundy 28 lipca.
Kwiryna 3 czerwca.
Kwiryna Męczennika 25 marca.

L.

Lamberta Biskupa 16 kwietnia.
Leonarda 27 lutego.
Leona Wyznawcy 11 kwietnia.
Leokadyi 9 grudnia.
Leonarda 6 listopada.
Leopolda 15 listopada.
Linusa Papieża 23 września.
Liberata Męczen. 20 grudnia.
Lidyi Męczenniczki 3 sierpnia.
Longina Męczennika 14 marca.
Lucyusza 11 lutego.
Lucyny 30 czerwca.
Ludgera Biskupa 26 marca.
Lukrecyi Panny 23 listopada.
Lucylli 31 października.

Ł.

Łazarza Biskupa 17 grudnia.
Łucyi Panny 13 grudnia.
Łukasza Ewang. 18 października.
Ludwiki 31 stycznia.

M.

Makarego Opata 2 stycznia.
Marcyanny Pan. Męczenniczki 9 stycznia.
Marcellego Papieża Męczen. 16 stycznia.
Martyny 30 stycznia.
Marcelli Wdowy 31 stycznia.
Mamerta Biskupa 11 maja.
Majola Opata 11 maja.
Marka Ewangelisty 25 kwietnia.
Makaryi 2 kwietnia.
Maryi Egipcyanki 9 kwietnia.
Marcellina Męczennika 26 kwietnia.
Mansweta 19 lutego.
Maryi Magdaleny 22 lipca.
Marcyi Męczenniczki 5 czerwca.
Małgorzaty 10 czerwca.
Marka 18 czerwca.
Marcellina Męczennika 18 czerwca.
Mansweta 3 września.
Mamanta 17 sierpnia.
Marcina Biskupa 11 listopada.
Maksymy 1 października.
Maurycego 22 września.
Mansweta 28 listopada.
Maury Męczen. 30 listopada.
Mateusza Ap. i Ew. 21 września.
Matyldy 14 marca.
Marty 29 lipca.
Maureliusza 13 września.
Macieja Apostoła 24 lutego.
Melitona 11 marca.
Medarda Biskupa 8 czerwca.
Metodyusza Bis. Męczen. 18 września.
Menny Męczen. 11 listopada.
Melchiada 10 grudnia.
Melanii P. Męcz. 31 grudnia.
Melecyusza 4 grudnia.
Melityny 13 września.
Mirona Męczennika 17 sierpnia.
Mikołaja z Tolentynu 10 września.
Mikołaja Bis. Cudotwórcy 6 grudnia.
Michała Archanioła 29 września.
Młodzianków 28 grudnia.
Modesta Męczennika 15 czerwca.
Moniki Wdowy 4 maja.
Modesty Panny 13 marca.
Mustyoli 3 lipca.

N.

Narcyssa 2 stycznia.
Nawrócenie ś. Pawła 25 stycz.
Narcysa 17 września.
Narodz. Ś. Jana Chrzc. 24 czerw.
Nawiedzenie N. M. P. 2 lipca.
Natalii Męczennika 27 lipca.
Narsesa 27 marca.
Narcyza Biskupa 29 października.
NARODZENIE CHRYSTUSA 25 grudnia.
NARODZENIE N. P. 8 września.
N. P. GROMNICZNEJ 2 lutego.
N. P. Łaskawéj 12 maja.
N. P. Bolesnéj 22 marca.
N. P. Snieżnéj 5 sierpnia.
N. P. Anielskiéj 2 sierpnia.
N. P. Loretańskiéj 10 grudnia.
Nestora Biskupa 26 lutego.
Nereusza 16 października.
Nemezyusza 31 października.
Nicefora 13 marca.
Nikanora Męczennika 4 czerwca.
Nimfodoryusza 10 września.
Nikozego Biskupa 14 grudnia.
NIEPOKAL. POCZ. N. P. 8 grudnia.
Nikona 26 listopada.
Nikona 23 marca.
Norberta Biskupa 6 czerwca.

O.

Obdulii Panny 5 września.
Odona Opata 18 listopada.
Odona Wyznawcy 14 stycznia.
Ofiarowanie N. Panny 21 listopada.
Olimpii Panny 17 grudnia.
Olawa 30 lipca.
Onufrego 12 czerwca.
Opieki N. P. 10 listopada.
Onezyma Męczen. 16 lutego.
Opieki ś-go Józefa 21 kwietnia.
Orestesa Męczen. 13 grudnia.
Osyty Panny 8 października.
Otmara Opata 16 listopada.

P.

Pauli Panny 7 stycznia.
Pawła 1-go Pustelnika 15 stycznia.
Pauliny Wdowy 26 stycznia.
Patrycyi Panny 15 marca.
Patrycego Biskupa 16 marca.
Patrycyusza 17 marca.
Paulina Biskupa 22 czerwca.
Paschalisa 17 maja.
Pafnucego 24 września.
Pantaleona 27 lipca.
Pelagii Męczen. 23 marca.
Pelagii Męczen. 11 lipca.
Petronelli 31 maja.
Piusa Papieża 5 maja.
PIOTRA I PAWŁA Apost. 29 czerwca.
Piotra w Okowach 1 sierpnia.
Platona 4 kwietnia.
Plautylli 21 maja.
Platona 22 lipca.
Placyda Męczennika 5 października.
Polikarpa 26 stycznia.
PONIEDZ. WIELKON. 1 kwietnia.
PONIEDZIAŁEK ŚWIĄT. 20 maja.
Podwyższenie ś. Krzyża 14 września.
Poncyana 19 listopada.
Prokula 12 lipca.
Pryscylli 8 lipca.
Prospera Biskupa 25 czerwca.
Protazego Męczennika 19 czerwca.
Pryama 28 maja.
Prota Męczennika 11 września.
Przeniesienie ś. Stan. 25 sierp.

Przemienienie Pańskie 6 sierpnia.
Publiusza 19 lutego.
Publii Panny 9 października.

R.

Rajnolda 12 stycznia.
Rajmunda 31 sierpnia.
Rafała Archanioła 24 października.
Regulusa Biskupa 30 marca.
Restytuty 27 maja.
Reginy Panny Męczen. 7 września.
Remigiusza Biskupa 1 października.
Roberta Biskupa 29 kwietnia.
Roberta 7 czerwca.
Romany 4 lipca.
Rozesłanie SS. Apost. 15 lipca.
Romany 23 lutego.
Romualda 7 lutego.
Rocha Wyznawcy 16 sierpnia.
Romana 9 sierpnia.
Romuli 23 lipca.
Rozalii Panny 4 września.
Róży Panny 26 sierpnia.
Rufina Męczennika 28 lutego.
Rufiny 19 lipca.
Rycharda Biskupa 3 kwietnia.
Rycharda Biskupa 3 marca.
Rycharda 7 lutego.
Rygoberta 8 stycznia.

S.

Sabina 11 lipca.
Samuela 20 sierpnia.
Sabina Biskupa 9 lutego.
Sabiny 29 sierpnia.
Sabby Op. 5 grudnia.
Sabina Biskupa 11 grudnia.
Sallustyi 14 września.
Saturnina Męczen. 29 listopada.
Scięcie ś. Jana 29 sierpnia.
Scholastyki 10 lutego.
Sebastyana 20 stycznia.
Seweryna 8 stycznia.
Serwacego 13 maja.
Serapiona 28 lutego.
Serca Pana Jezusa 7 czerwca.
Stefana Kr. 2 września.
Serafii Panny 3 września.
Sereny Ces. 16 sierpnia.
Serapiona 14 listopada.
Sewera 6 listopada.
Sergiusza 13 maja.
Serafiny Męczenniczki 9 września.
Sotera 22 kwietnia.
Sostenesa 28 listopada.
Stanisława Biskupa 8 maja.
Stanisława Kostki 17 listopada.
Sygfryda 16 lutego.
Symeona Biskupa 18 lutego.
Symforozy 18 lipca.
Sylweryusza Papieża 20 czerwca.
Sylwestra Papieża 31 grudnia.
Synezyusza Męczen. 29 listopada.
Sylwana 2 grudnia.
Sylwina Biskupa 12 września.
Szkaplarza N. P. 16 lipca.
Szymona Apost. 28 października.
SZCZEPANA 1 Męczen. 26 grudnia.

T.

Telesfora Pap. Męczennika 5 stycznia.
Teofila Męczennika 6 lutego.
Teony Męczenniczki 20 kwietnia.
Teotyma Biskupa 20 kwietnia.
Tertulli 29 kwietnia.
Tertuliana Biskupa 27 kwietnia.
Teodozyi 29 maja.
Teodoty Męczenniczki 2 sierpnia.
Teodora 9 listopada.
Teressy Panny 15 października.
Teofila Męczennika 2 października.
Teonilli 23 sierpnia.
Tekli P. Męczenniczki 23 września.
Tomasza z Akwinu 7 marca.
Tomasza Apost. 21 grudnia.
TRZECH KRÓLÓW 6 stycznia.
Tryfonii Męczenniczki 18 października.
Tymoteusza Biskupa Męczen. 24 stycznia.
Tytusa Biskupa 4 stycznia.
Tymona 19 kwietnia

U.

Ubalda Biskupa 16 maja.
Urbana 25 maja.
Urszuli Męczen. 21 października.

W.

Walentego 14 lutego.
Walensa Biskupa 21 maja.
Wawrzyńca Dyak. Męczen. 10 sierpnia.
Waleryi 9 grudnia.
Wacława króla 28 września.
Walfryda 12 października.
Weroniki 13 stycznia.
Werydyany Panny 1 lutego.
Weroniki 4 lutego.
Wenusta 22 maja.
Wereny Panny 30 sierpnia.
Werusa 23 października.
Wilhelma 10 stycznia.
Wincentego Jałm. 22 stycznia.
Wincentego Ferrer. 5 kwietnia.
Witalisa Męczennika 28 kwietnia.
Wigiliusza 26 czerwca.
Wita Męczennika 15 czerwca.
Wincentego a Paulo 19 lipca.
Wirona 8 maja.
Wiktoryi 22 grudnia.
Witalisa 21 sierpnia.
Wiktora 24 lipca.
Władysława króla Węgier. 27 czerwca.
WNIEBOWSTĄPIENIE PAŃ. 9 maja.
WNIEBOWZ. N. P. M. 15 sierpnia.
Wojciecha 23 kwietnia.
WSZYST. SWIĘTYCH 1 listopada.

Z.

Zaślubienie N. M. P 23 stycznia.
Zacheusza 23 sierpnia.
Zacharyasza Proroka 6 września.
Zacharyasza 5 listopada.
Zenona 12 kwietnia.
ZESŁANIE DUCHA Ś. 19 maja.
Zenobii 25 maja.
Zenaidy Męczenniczki 4 czerwca.
Zenona 23 czerwca.
Zefiryna 26 sierpnia.
Zeniady P. Męcz. 11 października.
Zenobii Panny 30 października.
Zebiny Panny Męczen. 13 listopada.
ZMARTWYCHWST. PAŃ. 31 marca.
Znalezienie ś. Krzyża 3 maja.
Zozyma Męczennika 11 marca.
Zofii Wdowy 15 maja.
Zuzanny 24 maja.
Zuzanny 11 sierpnia.
ZWIASTOW. N. P. M. 8 kwietnia.
Zwycięztwo Chocim. 10 października.
Zygmunta Króla 2 maja.

Благословиши вѣнецъ лѣта благости твоея, Господи!

ЯНВАРЬ 31 день. JANUARIUS. STYCZEŃ ma dni 31.

З. П.	Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Luty w Styczniu.
			Апос. 254. *Ев. Луки* 6. *и* 24.		*O nadaniu Im. Jezus* Łuk. 2.		Styczeń.
⊕	1	♂	Новый Годъ. С. Васил.	W.	Nowy Rok Fulgente.	13	Hilaryusza Pap.
	2	☿	Св. Силвестра, Папы Р.	S.	Makar. Op. i Narcyssa.	14	Makryny Wd.
	3	♃	Пророка Малахіи.	C.	Genowefy i Daniela M.	15	Bonita Bisk.
	4	♀	Соборъ 70 Апостоловъ.	P.	Tytusa B. i Dafrozy M.	16	Tycyana Bis.
	5	♄	Мучен. Ѳеопемта. (пос.)	S.	Telesfora Pap. Męcz.	17	Leonilli Męcz.
			Нед. 32 по 50-цѣ, гл. 7, утр. *Мар.* 2, *Ап.* 302, *Ев. Матѳ.* 6.		*O pokłonie trzech Mędrców.* Mat. 2.		*Epist.* Rom 12 *Ewang.* Jana 2.
⊕	6	☉	Богоявленіе Господне.	N.	SS. Trzech Królów	18	2 po 3 Królach.
	7	☾	Соборъ Св. Предтечи.	P.	Juliana M. i Pauli P.	19	Germany M.
	8	♂	Пре. Георгія Хозевита.	W.	Seweryna i Rygoberta.	20	Fabiana i Sebast.
†	9	☿	С. Филиппа Мит. Моск.	S.	Marcyanny P. Męcz.	21	Patrokla M.
	10	♃	Св. Григорія Нисскйск.	C.	Agatona i Wilhelma.	22	Oroncyusza M.
†	11	♀	П. Ѳеодосія Михаила.	P.	Hygina M. i Gwidona.	23	Emerencyanny.
	12	♄	Мц. Татіаны Св. Саввы.	S.	Rajnolda, i Honoraty.	24	Metelli Męcz.
			Нед. по Просвѣщеніи, гл. 8, утр. 11, *Ап.* 224. *Ев. Матѳ.* 8.		*O utracie, i znalezieniu Jezusa w kościele.* Łuk. 2.		*Epist.* Rom. 12. *Ewang.* Mat. 8.
	13	☉	Ермила и Стратоника.	N.	1 po 3 Król. Weroniki.	25	3 po 3 Królach
	14	☾	Пр. О. въ Синаи избіен.	P.	Hilar. Op. i Odona Wyz.	26	Batyldy Król.
	15	♂	Пр. О. Павла Ѳив., Іоанна	W.	Pawła 1-go Pustelnika.	27	Witaliana Pap.
	16	☿	Покл. вериг. Ап. Петра.	S.	Marcellego Pap. Męcz.	28	Karola W. Ces.
†	17	♃	П. Антонія Велик.	C.	Antoniego Op. i Dyodora.	29	Akwilina M.
	18	♀	С. Аѳанасія и Кирилла.	P.	*Kat. S. Piot. w Rzymie.*	30	Barsena Bis.
	19	♄	Препод. Макарія Егип.	S.	Henryka B. i Kanuta.	31	Tryfeny M. *Wig.*
			Нед. 33 Мытар. и Фарисея, гл. 1, утр. 1, *Ап.* 296. *Ев. Лук.* 89.		*O przemianie wody w wino na godach.* Joan. 2.		*Epist.* I. Kor. 9 i 10. *Ewang.* Mat. 20.
†	20	☉	Пр. Евѳимія Велик.	N.	2 po 3 Król. Fab. i Seb.	1	*Feb.* Starozap.
Сплошная	21	☾	Преп. Максима исповѣ.	P.	*Agnieszki P. Męcz.*	2	N. P. Gromnicz.
	22	♂	Ап. Тимоѳея П. м. Анас.	W.	Wincentego i Anastaze.	3	Błażeja Bis. M.
	23	☿	С. м. Климен. М. Агаѳан.	S.	*Zaslub. N. M. Panny.*	4	Andrzeja Kors. B.
	24	♃	Пр. Ксеніи С. м. Вавилы.	C.	Tymoteusza Bis. Męcz.	5	Gelazego Męcz.
†	25	☿	Св. Григорія Богосл.	P.	*Nawróc. S. Pawła.*	6	Teofila Męcz.
	26	♄	П. Ксенофонта и Маріи.	S.	Polikarpa, i Pauli Wd.	7	Romualda Op.
			Нед. 34 Блуднаго Сына, гл. 2. утр. 2, *Ап.* 135. *Ев. Лук.* 79		*O robotnikach do pracy w winnicy najętych.* Mat. 20.		*Epist.* I. Kor. 11 i 12 *Ewang.* Łuk. 8.
†	27	☉	Св. Іоанна Златоуст.	N.	Starozapust. Jana Złoto.	8	Mięsopustna.
	28	☽	П. Ефрема и Ѳеодосія.	P.	Ildefonsa Arcy-Bisk.	9	Nicefora Męcz.
	29	♂	С. м. Игнатія Богон.	W.	Franc. Salez. i Emiliana	10	Sylwana M.
⊕	30	☿	3 Святителей Зинона.	S.	Martyny i Aldegundy.	11	Lucyusza B. M.
	31	♃	С. Чудот. Кира и Іоанна.	C.	Ludwiki, i Marcelli Wd.	12	Modesta Dyak.

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ.

LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

8 (20) Солнце вступаетъ въ знакъ Водолея въ 11 ч. 39 м. утра.

8 (20) Słońce wstępuje w znak Wodnika o g. 11 min. 39 rano.

☾ **1 (13) Послѣдняя четверть въ 1 ч. 48 м. утра.**

1 (13) Ostatnia kw. o g. 1 min. 48 rano.

● **7 (19) Новолуніе въ 5 час. 44 мин. вечера.**

7 (19) Nów o god. 5 min. 44 wieczorem.

☽ **14 (26) Первая четв. въ 6 ч. 35 м. вечера.**

14 Piérwsza kw. o g. 6 m. 35 wieczorem.

○ **23 (Фев. 4) Полнолуніе въ 12 час. 7 мин ночи.**

23 (4 Lut.) Pełnia o g. 12 min. 7 w nocy.

☾ **30 (Фев. 11) Послѣдняя четв. въ 0 ч. 28 м. по полудни.**

30 (11 Lut.) Ostatnia kw. o g. 0 m. 28 po południu.

Луна въ перигеѣ 6 (18) въ 6 час. вечера.

Księżyc w przybliżeniu 6 (18) o g. 6 wieczorem

Луна въ апогеѣ 19 (31) въ 1 ч. по полуд

Księżyc w oddaleniu 19 (31) o g. 1 po południ.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ.— 5623 годъ отъ сотворенія міра, простый, полный, содержащій 354 дней.

Мѣсяцъ 5 й Шватъ (30 дней).
1-е въ Среду 9 (21) Января.

KALENDARZ ŻYDOWSKI. Rok 5623 od stworzenia świata, prosty pełny, zawierający dni 354.

Miesiąc 5-ty Szwat (30 dni).
1-szy we Srodę 9 (21) Stycznia.

ФЕВРАЛЬ 28 дней. FEBRUARIUS. LUTY ma dni 28.

З. П.	Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Marzec w Lutym.
	1	♀	М. Трифона и П. Петра.	P.	Werydyany P. *Wigil.*	13	Juliana B. M.
⊕	2	♄	Срѣтеніе Господне.	S.	N. Panny Gromnicz.	14	Walentego M.
			Нед. 35. Мясопустная, гл. 3, утр. 3, *Ап.* 140. *Ев. Мат.* 106.		*O zbożu na rozmaitej roli zasianém.* Łuk. 8.		*Epist. 1. Kor.* 13. *Ewan.* Łuk. 18.
	3	☉	С. Симео. Бого. и Анны.	N.	Mięsopustna. Genowefy.	15	Zapustna.
	4	☾	Прп. Исидора и Кирилла	P.	Ansgar. B. i Akwilina M.	16	Julianny P. M.
	5	♂	Мчц. Агаѳіи и Ѳеодуліи.	W.	Agaty P. i Awita B.	17	Romulusa M.
	6	☿	П. Вукола Мц. Марѳы.	S.	Doroty P. i Teofila M.	18	Konstancyi *Pop.*
	7	♃	Пре. Парѳенія и Луки.	C.	Romualda i Rycharda.	19	Konrada Wyzn.
	8	♀	В. м. Ѳеодора Стратил.	P.	Juwencyusza Bisk.	20	Eucheryusza B.
	9	*♄	М. Никиф. С. м. Маркел.	S.	Apollonii P. i Sabina B.	21	Eleonory P. M.
			Недѣля Сыропустная, гл. 4, утр. 4, *Ап.* 112. *Ев. Мат.* 17.		*O uleczeniu ślepego pod Jerychem.* Łuk. 18.		*Epist. I. Kor.* 6. *Ewan.* Mat. 4.
	10	☉	М. Харлампія П. Прохор.	N.	Zapustna. Scholastyki.	22	1 Wstępna.
	11	☾	См. Власія С. Всеволод.	P.	Lucyusza, i Eufrozyny.	23	Romany P. M.
	12	♂	Мелетія *Алексія Мит.*	W.	Eulalii i Ammoniusza.	24	*Macieja Apost.*
	13	☿	П. Мартиніана, Симеон.	S.	Jordana i Eustochii *Pop.*	25	Flawiana M. *Su.*
	14	♃	П. Авксентія, Кирилла.	C.	Walentego, i Felikuli.	26	Aleksandra B. M.
	15	♀	А. Онисима, П. Пафнут.	P.	Faustyna, i Jowity M.	27	Leandra B. *Such.*
	16	♄	М. Памфила, и Павла.	S.	Onezyma M. i Sygfryda.	28	Romana Op. *Su.*
			Н. 1 п. Православія, гл. 5, утр. 5, *А.* 329. отъ полу, *Ев. Іоан.* 5.		*O poście, i kuszeniu Chrystusa na puszczy.* Mat. 4.		*Epist. 1. Tess.* 4. *Ewan.* Mat. 7.
	17	☉	В. м. Ѳеодора Тирона.	N.	1 Wstępna. Klaudyusza.	1	*Mar.* 2 Sucha.
	18	☾	С. Льва Папы Р. Флавіана	P.	Symeona B. i Flawijana.	2	Januaryi Męcz.
⊕	19	♂	Ап. Архиппа, Филимона.	W	Publiusza, i Mansweta.	3	Asteryusza M.
	20	☿	Льва Еп. Катан., Агафон.	S.	Eleuteryu. i Amaty *Such.*	4	*Kazim. Krole.*
	21	♃	П. Тимоѳеа, С. Евстаѳіа.	C.	Fortuna i Eleonory M.	5	Hadryana Męcz.
	22	♀	Мучнковъ во Евген.	P.	*Kat. ś. Piot. w Ant. Su.*	6	Kolety i Konona.
	23	♄	Свмучен. Поликарпа.	S.	Fulgent. i Romany *Su.*	7	Tom. z Akwinu.
			Нед. 2 п. гл. 6, утр. 6, *Апост.* 304. *Ев. Марка* 7.		*O przemienieniu się Chrystusa na górze.* Mat. 17.		*Epist. Efez.* 5. *Ewan.* Łuk. 11.
†	24	☉	*Обрѣт. главы Предт.*	N.	2 Sucha. *Macieja Ap.*	8	3 Głucha.
	25	☾	Св. Тарасіа Архіеп.	P.	Awertana, i Cezarego.	9	Franciszki Wd.
	26	♂	С. Порфиріа Архіеписк.	W.	Nestora B. i Dyodora M.	10	40 Męcz. i Makar.
	27	☿	Пр. Прокопіа Декапол.	S.	Leonarda i Anastazyi.	11	Sofroniusza B.
	28	♃	Пр. Василіа и Марины.	C.	Serapiona i Rufina M.	12	Grzegor. W. Pap.

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ. LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

7 (19) Солнце вступаетъ въ знакъ Рыбъ въ 2 ч. 50 мин. утра.
7 (19) Słonce wstępuje w znak Ryb o g. 2 m. 30 rano.

6 (18) Новолуніе въ 4 ч. 48 мин. утра.
6 (18) Nów o g. 4 min. 48 rano.

13 (25) Первая четверть въ 2 ч. 16 м. по полудни.
13 (25) Piérwsza kw. o g. 2 m. 16 po połudn.

21 (Мар. 5) Полнолуніе въ 4 ч. 27 м. вечера.
21 (5 Mar.) Pełnia o g. 4 m. 27 wieczorem.

28 Мар. 12) Послѣдняя четв. въ 8 ч. 37 м. вечера.
28 (12 Mar.) Ostatnia o g. 8 m. 37 wieczorem

Луна въ перигеѣ 4 (16 въ полночь.
Księżyc w przybliżeniu 4 (16) w północy.

Луна въ апогеѣ 15 (27) въ 8 час. вечера.
Księżyc w oddaleniu 15 (27) o g. 8 wiecz

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 6-й Адаръ (29 дней).
1-е въ Четвергъ 7 (19) Февраля.

KALENDARZ ŻYDOWSKI Miesiąc 6-ty Adar (dni 29).
1-szy we Czwartek 7 (19) Lutego.

Пуримъ (торжест. день по поводу гибели Амана въ Персидскомъ царст.) 21 Февр. (5) Марта.

Purym (dzień wielce radośny ze zguby Hamana w królestwie Perskiém) 21 Lut. (5 Marca).

МАРТЪ 31 день. MARTIUS MARZEC ma dni 31.

З. П.	Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Kwiecień w Marcu.
	1	♀	П.мц. ЕвдокіиМ.Нестор	P.	Albina B. i Antoniny P.	13	Nicefora M.
	2	♄	См. Θеодота С. Арсенія.	S.	Heleny Ces. i JanuaryiP.	14	Matyldy Kr.
			Недѣля 3 п. гл. 7. утр. 7. *Ап.* 311. *Ев. Марка* 37.		*O wyrzucaniu czartów z opętanych.* Łuk. 11.		*Epist. Galat.* 4. *Ewan.* Jan. 6.
	3	☉	М. Евтропія, Василиск.	N.	3 Głucha. Rycharda B.	15	N. 4 Srodopo.
	4	☾	Пр. Герасима, М.Павла.	P.	Kazim. Królewicza.	16	Tacyana B. M.
	5	♂	М Конона и П. Марка.	W.	Adryana i Euzebii Mm.	17	Gertrudy P.
	6	☿	42 Муч. во Амморіи.	S.	Kolety P. i Konona M.	18	*Gabryela Arch.*
	7	♃	Свмч. Василія, Ефрема.	C.	Tom. z Akw. i Felicyty.	19	*Józefa Oblub.*
	8	♀	Пр. Θеофилакта Ником.	P.	Filemona i Beaty M.	20	Fotyny P. M.
✝	9	♄	40 М. Севастійск.	S.	FranciszkiWd.iCyryona	21	Benedykta Op.
			Нед. 4 п. гл. 8. утр. 8. *Ап.* 314 *и* 229. *Ев.Мар.* 40. *и Мат.*10.		*O nakarmieniu 5,000 ludzi pięcią chlebami.* Jan. 6.		*Epist. żyd.* 9. *Ewan.* Jan. 8.
	10	☉	М. Кодрата и Кипріана.	N.	4 Srodopost. 40 Męcz.	22	N. 5 Biała.
	11	☾	Софроніа Патр. Конст.	P.	Melitona, i Zozyma M.	23	Ottona Pust.
	12	♂	П.Θеофана, С.Григо.Дв.	W.	Grzeg. W. i Justyny P.	24	Teodozyi M.
	13	☿	Никифора Патр. Іерус.	S.	Nicefora i Modesty P.	25	Zwiast N. P.
	14	♃	П.Венедикт.,С.Θеогнос.	C.	Longina M. i Matyldy.	26	Ludgera Bisk.
	15	♀	М. Агапія, и 6 Муч.	P.	Cyryaka i Patrycyi P.	27	*N. P. Bolesnéj.*
	16	♄	Муч. Савина и Папы.	S.	Patrycego B. i Gertrudy.	28	Eustazego M.
			Нед. 5 п. гл. 1. утр. 9. *Ап.* 321. *и* 208. *Ев. Мар.* 47. *и Лук.* 33.		*O porwaniu się żydów do kamieni na Jezusa.* Jan. 8.		*Epist. Fili.* 2. *Ewan.* Mat. 21.
	17	☉	Алексія челов. Божія.	N	5 Biała. Patrycyusza.	29	N. 6 Kwietnia.
	18	☾	Св. Курилла Іерусал.	P.	*Gabryela Archanioła.*	30	Anieli Wdowy.
	19	♂	Муч. Хрисанθа и Даріи.	W.	*Jozefa Oblub. N. M. P.*	31	Beniamina M.
	20	☿	П.Оубит. въ обит.Савв.	S.	Eugeniusza i Fotyny.	1	*Apr.* Teodory P.
	21	♃	Пр. Іакова Епископа.	C.	Benedykta Op. i Anieli.	2	*Wiel. Czwartek.*
	22	♀	С.м.Василія П. Исаакія	P.	*N. P. Boles.* i Bazylissy.	3	*Wielki Piątek.*
	23	♄	П.м.Никона*Лазар.субб.*	S.	Nikona i Pelagii M.	4	*Wielka Sobota.*
			Нед. 6 Ваій, утр. Матθ. 83. *Апост.* 247. *Ев. Іоанн.* 41.		*O wjeździe Chrystusa do Jeruzalem.* Mat. 21.		*Epist. I. Kor.* 5. *Ewan.* Mar. 16.
	24	☉	П. Захаріи, С. Артемія.	N.	6 Kwietnia. Berty P.	5	Zmartw. Pan.
⊕	25	☾	Благовѣщеніе Богор.	P.	Kwiryna Męcz.	6	Poniedz. Wielk.
	26	♂	*Соб. Арх. Гавріила.*	W.	Ludgera B. i Kastula.	7	Epifaniusza B.
	27	☿	Св. Матроны Селунскія	S.	Narsesa i Lidyi MM.	8	Hugona Bisk.
	28	♃	П.Іларіона,С.Стеф.В.Ч.	C.	*Wielki.* Doroteusza M.	9	Maryi Egipc.
	29	♀	П. Марка иКирил. В.П.	P.	*Wielki.* Jonasza M.	10	Ezechiela Pror.
	30	♄	П.Іоан. спис. лѣст.В.С.	S.	*Wielka.* Regulusa B.	11	Leona W. Pap.
			Нед. С. Пасхи *Ап.* 1. *Ев.Іоа.*1. *на вечерни Ев. Іоан.* 65.		*O Zmartwychwstaniu Chrystusa.* Mark. 16.		*Epist. I. Jan.* 5. *Ewan.* Jan. 20.
⊕	31	☉	ИгнатіяЕп. С. ІоныМит.	N.	Zmartwych Wst. Pan.	12	N. Przewodna.

NB. Uroczystość N. P. Zwiastowania przenosi się na Poniedz. d. 8 Kwiet.

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ.

LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

9 (21) Солнце вступаетъ въ знакъ Овна въ 4 ч. 3 м. утра.

9 (21) Słońce wstępuje w znak Barana o g. 4 m. 3 rano.

● 7 (19) Новолуніе въ 4 ч. 19 м. вечера.

7 (19) Nów o god. 4 min. 19 wieczorem.

☽ 15 (27) Первая четв. въ 10 ч. 39 м. утра.

15 (27) Piérwsza kw. o g. 10 m. 39 rano.

○ 23 (Апр. 4) Полнолуніе въ 5 ч 50 м. утра.

23 (4 Kwiet.) Pełnia o god. 5 min. 50 rano.

☾ 30 (Апр. 11) Послѣдняя четверть въ 3 ч. 4 м. утра.

30 (11 Kwiet.) Ostatnia kw. o g. 3 m. 4 rano.

Луна въ перигеѣ 3 (15) въ 10 ч. утра.

Księżyc w przybliżeniu 3 (15) o g. 10 rano

Луна въ апогеѣ 15 (27) въ 3 ч. вечера.

Księżyc w oddaleniu 15 (27) o g. 3 wiecz.

Луна въ перигеѣ 28 (Ап. 9) въ 7 ч. утра.

Księżyc w przybliżeniu 28 (9 Kw.) o g. 7 rano.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 7-й Нисанъ (30 дней).
1-е въ Субботу 9 (21) Марта Пейсахъ 1-е 2 д. Пас., или исхоода изъ Егип. Суббота и Воскрес. 23 и 24 Мар. (4 и 5 Апр.) Холгамоедъ, будничніа дни между праздниками въ Понедѣльникъ—Четвергъ 25—28 Марта, (6—9 Апр.)
Послѣд. д. празд., Пятн. и Суббота 29 и 30 Мар., (10 и 11 Апр.)

KALENDARZ ŻYDOWSKI. Miesiąc 7-my Nisan (dni 30).
1-y w Sobotę 9 (21) Marca, Pejsach 1-sze dni 2 S. Wielkanoc czyli wyjście z niewoli Egipt., w Sobotę i Niedziel. 23 i 24 Mar. (4 i 5 Kwiet.). Cholhamoed, powszednie d. między świętami, w Poniedz.—Czwartek 25—28 Mar., (6—9 Kwiet.)
Ostat. dni S. w Piątek i Sobotę 29 i 30 Mar. (10 i 11 Kw.)

АПРѢЛЬ 30 дней. APRILIS. KWIECIEŃ ma dni 30.

З. П.	Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Maj w Kwietniu.
⊕	1	☾	П. Маріи Егип. Евѳимія.	P.	Poniedz. Wielkon.	13	Hermenegilda M.
⊕	2	♂	П. Тита М. Поликарпа.	W.	Amfiana, i Makaryi.	14	Lamberta B.
	3	☿	Преподобн. Никиты.	S.	Rycharda B. i Chionii M.	15	Domniny P. M.
	4	♃	Прп. Іосифа и Георгія.	C.	Izydora B. i Platona.	16	Kalixta i Optata.
	5	♀	М. Ѳеодула Агаѳапода.	P.	Wincent. Ferrer.	17	Aniceta Pap. M.
	6	♄	Св. Евтихія Архіеп.	S.	Dyogenesa Męcz.	18	Apolloniusza M
			Нед. 2. о Ѳомѣ, гл. 1, утр. 1, *Ап.* 14. *Ев. Іоан.* 65.		*O niedowiarstwie Tomasza Apostoła.* Joan. 20.		*Epist. 1. Piotra* 2. *Ewan.* Jana 10.
	7	☉	П. Георгія, М-ц Алили.	N.	Przewodna. Epifan.	19	N. 2 po Wielk.
	8	☾	А. Иродіона, Агава и д.	P.	Zwiastow. N. P. M.	20	Serwiliana M.
	9	♂	М. Евпсихія.	W.	Celsa B. i Maryi Egip.	21	Anzelma B.
	10	☿	М. Терентіа, Помпіія.	S.	Ezechiela Proroka.	22	Sotera i Kajusa.
	11	♃	Св. Муч. Антины Епис.	C.	Leona W. i Izaaka Op.	23	*Wojciecha B. M.*
	12	♀	Пре. Василія Парійск.	P.	Juliusza Pap. i Zenona.	24	Jerzego Męcz.
	13	♄	Свящ. муч. Артемона.	S.	Hermenegilda królew.	25	*Marka A. i Ew.*
			Нед. 3, о Муроносицахъ, гл. 2, утр. 3, *Ап.* 16. *Ев. Мар.* 69.		*O Chrystusie dobrym Pasterzu.* Joan. 10.		*Epist. I. Piotra* 2. *Ewan.* Jana 16.
⊕	14	☉	3 Виленскихъ Мучен.	N.	2 po Wielk. *Grobu Chry*	26	N. 3 po Wielk.
	15	☾	Ап. Аристарха, Трофим.	P.	Krescensa, i Flawii M.	27	Atanazego Pap.
	16	♂	Мучц. Агапіи и Ирины.,	W.	Lamberta B. i Julii P.	28	Witalisa Męcz.
⊕	17	☿	П. Симеона и Зосимы.	S.	Aniceta Pap. Męcz.	29	Emiliana Męcz.
	18	♃	Пр. Іоанна и Космы.	C.	Justyna B. i Antyi M.	30	Katarzyny Sen.
	19	♀	Іоанна Ветхопещерн.	P.	Tymona i Galaty M.	1	*Maj. Fili. i Jak.*
	20	♄	Пр. Ѳеодора и Анастасія	S.	Teotyma B. i Teony M.	2	Atanazego Bis.
			Нед. 4 о разслабленномъ, гл. 3, утр. 4, *Ап.* 23. *Ев. Іоан.* 14.		*O przyszłym smutku i radości Apostołów.* Jan. 16		*Epist. Jakob. 1. Ewan.* Jana. 16.
	21	☉	Сям. Іануарія, Ѳеодора.	N.	3 po Wielk. *Op. S. Józ.*	3	N. 4 po Wielk.
	22	☾	П. Ѳеодора С. Всеволода.	P.	Sotera i Kaja M.	4	Floryana Męcz.
♁	23	♂	Вм. Георг. Мц. Ц. Алек.	W.	*Wojciecha i Jerzego M.*	5	Piusa V Pap.
	24	☿	М. Саввы, П. Елисаветы.	S.	Fidelisa M. i Bony P.	6	*Jana w Oleju.*
✝	25	♃	Ев. Марка Преполов.	C.	*Marka Ew.* i Ermina B.	7	Domicelli P. M.
	26	♀	Свм. Василія, С. Стефана	P.	Kleta i Marcellina M.	8	Stanisława B. M.
	27	♄	См. Симеона Срод. Гос.	S.	Antyma i Tertulliana B.	9	Grzeg. Nazvanz.
			Нед. 5 о Самарянынѣ, гл. 4, утр. 7, *Ап.* 28. *Ев. Іоан.* 12.		*O przyczynie odejś. Chrys. od uczniów jego.* Joan. 16.		*Epist. Jakob. 1. Ewan.* Jana 16.
	28	☉	Ап. Іасона и Сосипатра.	N.	4 po Wielk. Witalisa, M.	10	N. 5 po Wielk.
	29	☾	9 Муч. въ Кизицѣ.	P.	Roberta B. i Tertulli.	11	✝Mamerta Bis.
	30	♂	Ап. Іакова Зеведеова.	W.	Katarzyny Senen.	12	✝Achileusza M.

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ.
LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

8 (20) Солнце вступаетъ въ знакъ Тельца въ 2 ч. 22 мин. вечера.
8 (20) Słonce wstępuje w znak Byka o g. 2 m. 22 wieczorem.

● 6 (18) Новолуніе въ 4 ч. 47 м. утра.
6 (18) Nów o god. 4 m. 47 rano.

☽ 14 (26) Первая четв. въ 5 ч 49 м. утра.
14 (26) Piérwsza kw. o g. 5 min. 47 rano.

○ 21 (Мая 3) Полнолуніе въ 4 ч. 33 м. вечера.
21 (Maja 3) Pełnia o g. 4 m. 33 wieczorem.

☾ 28 (Мая 10) Послѣдняя четв въ 8 ч. 56 м. утра.
28 Maja 10) Ostatnia kwadra o god. 8 m. 56 rano.

Луна въ апогеѣ 12 (27) въ полдень.
Księżyc w oddaleniu 12 (27) w połdnia.

Луна въ перигеѣ 24 (Мая 6) въ 7 ч. утра.
Księżyc w przybliżeniu 24 (6 Maja) o g. 7 rano.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ, Мѣсяцъ 8-й Иръ 29 дней.
1-е въ Воскресенье 7 (19) Апрѣля.

KALENDARZ ŻYDOWSKI Miesiąc 7-my Iir (dni 29).
1-szy w Niedzielę 7 (19) Kwietnia.

МАЙ 31 день.			MAJUS.			MAJ ma dni 31.	
З. П.	Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Czerwiec w Maju.
	1	☿	Про. Іереміи, П. Пафнут.	S.	*Filipa i Jakóba Apost.*	13	Serwacego B.
	2	♃	Св. Аѳанасіа Великаго.	C.	Atanaz. B. i Zygmunta.	14	Wniebowst. P
	3	♀	Му. Тимоѳеа, и Мавры.	P.	*Znalez. S. Krzyża.*	15	Jana Nepom. M.
	4	♄	Св. Пр. мучц. Пелагіи.	S.	*Floryana M.* i Moniki.	16	Paschalisa Wyzn.
			Н. 6 о Слѣпомъ гл. 5, утр. 8. *Апост.* 38. *Ев. Іоанна* 34.		*O prosbach do Boga Ojca w Imię Chrystusa*. Joan. 16.		*Epist.* 1. *Piotra* 4. *Ewan.* Jana 15 i 16.
	5	☉	Мученицы Ирины.	N.	5 po Wielk. Piusa Pap.	17	N. 6 po Wielk.
	6	☾	Св. Іова Многострад.	P.	†*Jana Ap. w Oleju.*	18	Piotra Celes. Pap.
	7	♂	*Знам. Креста на неб.*	W.	†Flawii, i Benedykty P.	19	Bernardyna Sen.
⊕	8	☿	Ап. и Ев. Іоанна Бого.	S.	†*Stanisła. B.* i Wirona.	20	Policukta Męcz.
⊕	9	♃	Николая Чудот. Вознес.	C.	Wniebowstąp. Pań.	21	Plautylli P. M.
†	10	♀	Ап. Симеона Зилота.	P.	Gordyana i Antonina B.	22	Konstant. W.
	11	♄	Обновл. Царя града.	S.	Mamerta B. i Majola Op.	23	Dezyder. *Wigil.*
			Н. 7 С. Отецъ гл. 6, утр. 10. *Апост.* 44. *Ев. Іоанна* 56.		*O przyjściu pocieszyciela Ducha Św.* Joan. 15 *i* 16.		*Epist. Dziej. Ap.* 2 *Ewan.* Jana. 14.
	12	☉	С. О. Епифана и Германа	N.	6 po Wielk. *N. P. Łask.*	24	Zesł. Ducha S.
	13	☾	Св. мучц. Гликеріи.	P.	Serwacego i Sergiusza.	25	Poniedz. Świąt.
	14	♂	М. Исидора С. Исидора.	W.	Bonifac. i Justyny Mm.	26	Restytuty P.
	15	☿	Пахоміа В. Ц. Димитрія	S.	Zofii Wd. i Dympny P.	27	Germana *Such.*
	16	♃	Пр. Ѳеодора и Ефрема.	C.	Jana Nepo. i Ubalda B.	28	Teodozyi M.
	17	♀	А. Андроника, С. Стеф.	P.	Paschalisa, i Bazylli.	29	Emmelii *Such.*
	18	♄	М. Ѳеодота, Петра и др.	S.	Eryka kr. i Eufrazyi.	30	Paschaz. *Such.*
			Нед. 50-цы гл. 7, утр. 9. *Апост.* 3. *Ев. Іоанна* 27.		*O tymże Duchu Św. Pocieszycielu.* Joan. 4.		*Epist. Rom.* 11. *Ewan.* Mat. 28.
⊕	19	☉	См. Патри., П. Корнилея	N.	Zesłanie Ducha Św.	31	SSS. Trójcy.
⊕	20	☾	Ѳалалея. Алексія Мит.	P.	Poniedz. Świąt.	1	*Jun.* Gracyana.
†	21	♂	Константина и Елены.	W.	Walensa B. i Plautylli.	2	Erazma B. M.
Сплош†ная.	22	☿	Муч. Василиска.	S.	Wenusta i Julitty *Such.*	3	Klotyldy Wd.
	23	♃	П. О. Михаила и Леонтія	C.	Dezyderyu. i Afry M.	4	Boże Ciało.
	24	♀	Прп. Симеона и Никиты	P.	Dyoklesa i Zuzanny *Su.*	5	Norberta B.
	25	♄	Обрѣт. Главы Предт.	S.	Urbana i Zenobii *Such.*	6	Roberta Op.
			Н. 1. по 50-цѣ, Всѣхъ святы. гл. 8, утр. 1, *Ап.* 330. *Ев.* 38.		*O Chrzcie w Imię Trojcy Przenajśw.* Mat. 28.		*Epist.* 1. *Jana* 3. *Ewan.* Łuk. 11.
	26	☉	Апост. Карпа *Мясоп.*	N.	SSS. Trójcy. Filip. Ner.	7	N. 2 po Świąt.
	27	☾	См. Ѳерапонта, П. Нила	P.	Cyrylla B. i Restytuty.	8	Medarda Bis.
	28	♂	Пр. Никиты, Св. Игнат.	W.	Pryama i Helikonii M.	9	Felicyana M.
	29	☿	Пмц Ѳеодосіи, С. Іоана	S.	Teodozyi, i Eleuter. M.	10	Małgorzaty król.
⊕	30	♃	Возс. Ун. съ Пр. Церк.	C.	Boże Ciało.	11	Barnaby Ap.
	31	♀	Ап. Ермія и М. Ермея.	P.	Petronelli i Beaty PP.	12	Onufre. *Ser. Jez.*

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ.
LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

9 (21) Солнце вступаетъ въ знакъ Близнецовъ въ 2 ч. 23 мин. по полудни.
9 (21) Słońce wstępuje w znak Bliźniąt o g. 2 m. 23 po południu.

● 5 (17) Новолуніе въ 6 ч. 30 м. вечера.
5 (17) Nów o g. 6 m. 30 wieczorem.

☽ 13 (25) Первая четв. въ 10 ч. 29 м. вечера.
13 (25) Piérwsza kw. o g. 10 m. 29 wiecz.

○ 22 (Іюня 2) Полнолуніе въ 1 ч. 11 м. по полуночи.
22 (5 Czerw.) Pełnia o g. 1 m. 11 po północy.

☾ 27 (Іюня 8) Послѣдняя четверть въ 3 час. 33 мин. вечера.
23 (8 Czerw.) Ostatnia kwadra o g. 3 min. 33 wieczorem.

Луна въ апогеѣ 10 (22) въ 4 ч. утра.
Księżyc w oddaleniu 10 (22, o g. 4 rano.

Луна въ перигеѣ 22 (Іюня 3) въ 9 ч. утра.
Księżyc w przybliżeniu 22 (3 Czerw.) o g. 9 rano.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 9-й Сивонъ (30 дней).
1-е во Вторникъ 7 (19) Мая.
Шавуесъ 2 дни Воскресенье и Понед. 12 и 13 (24 и 25) Мая.

KALENDARZ ŻYDOWSKI. Miesiąc 9-ty Siwon (dni 30).
1-szy we Wtorek Maja 7 (19).
Szawues dni 2 w Niedzielę i Poniedz. 12 i 13 (24 i 25) Maja.

ІЮНЬ 30 дней. JUNIUS. CZERWIEC ma dni 30.

Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Lipiec w Czerw.
1	♄	М. Іустина П. Діонисія.	S.	Firma, i Felina Mm.	13	Anton. Padew.
		Н. 2. по 50-цѣ, гл. 1, утр. 2, *Апост.* 8. *Ев. Матѳ.* 9.		*O wezwaniu gosci na wielką wieczerzę.* Łuk. 14.		*Epist. 1. Piotra* 5 *Ewan.* Łuk. 15.
2	☉	С. Никифора Патр. Конст.	N.	2 po Świąt. Blandyny.	14	N. 3 po Świąt.
3	☾	М. Лукилліана и Павлы	P.	Kwiryna i Klotyldy Wd.	15	Wita i Modesta.
4	♂	Св. Митрофана Патр.	W.	Nikanora i Zenajdy MM.	16	Ludgardy Pan.
5	☿	См. Доровеа, Св. Ѳеодора	S.	Doroteusza, i Marcyi M.	17	Adolfa Męcz.
6	♃	Виссаріона, Иларіон.	C.	Norberta B. i Kandydy.	18	Marcellina M.
7	♀	С. м. Ѳеодота анкирск.	P.	*Serca Jezus.* Roberta.	19	Zozyma Męcz.
8	♄	В. м. Ѳеодора Стратил.	S.	Medarda B. i Kalliopy.	20	Florentyny P. M.
		Н. 3. по 50-цѣ, гл. 2, утр. 3, *Апост.* 88. *Ев. Матѳ.* 18.		*O wynalez. owcy zbłąkanej i grosza straconego.* Łuk. 15.		*Epist. Rzym.* 8. *Ewan.* Łuk. 5.
9	☉	С. Кирилла Александр.	N.	3 po Świąt. Felicyana.	21	N. 4 po Świąt.
10	☾	Свм. Тимоѳеа Еп. Прус.	P.	Małgorzaty i Asteryusza	22	Paulina Bisk.
† 11	♂	Ап. Варѳолом. Варнав.	W.	*Barnaby Ap.* i Fortuna.	23	Agrypiny P. M.
12	☿	Преп. Онуфрія и Петра.	S.	Onufrego, i Akwiliny P.	24	*Na. S. JanaChr.*
13	♃	Св. мучц. Акилины.	C.	*Anton. Pad.* i Felikuli.	25	Gallikana Męcz.
14	♀	Про. Елисея, С. Меѳодія	P.	Bazylego W. i Dygny P.	26	Salwiusza B. M.
† 15	♄	Про. Амоса. С. Іоны Мит.	S.	Wita i Modesta MM.	27	Władysł. *Wig.*
		Н. 4. по 50-цѣ, гл. 3, утр. 4, *Апост.* 93. *Ев. Матѳ.* 25.		*O połowie ryb obfitym przez Piotra Ap.* Łuk. 5.		*Epist. 1. Piot.* 3. *Ewan.* Mat. 5.
16	☉	Св. Тихона Амаѳунтск.	N.	4 po Świąt. Bennona.	28	N. 5 po Świąt.
17	☾	Му. Мануила и Савелла.	P.	Bessaryona Pusteln.	29	Piotra i Pawła.
18	♂	М. Леонтія и Ѳеодула.	W.	Marka i Marcellina M.	30	Emiliany P. M.
† 19	☿	Ап. Іуды Брата Госп.	S.	Protazego M. i Julianny.	1	*Jul.* Domicyana.
20	♃	С. м. Меѳодія Патарск.	C.	Sylwer. Pap. i Demetryi.	2	*Nawiedz. N. P.*
21	♀	Муч. Іуліана Тарсійск.	P.	Aloiz. Gonz. i Albana.	3	Awita, i Kamilli.
22	♄	С. м. Евгенія самосате.	S.	Paulina B. i Konsorcyi.	4	Józefa Kalasant.
		Н. 5. по 50-цѣ, гл. 4, утр. 5, *Апост.* 103. *Ев. Матѳ.* 28.		*O pojednaniu się z bratem zagniewanym.* Mat. 5.		*Epist. Rzym.* 6. *Ewan.* Mar. 8.
23	☉	Мученицы Агрипины.	N.	5 po Świąt. Zenona.	5	N. 6 po Świąt.
⊕ 24	☾	Рожд. Іоанна Предтеч.	P.	*Nar. S. Jana Chrzcic.*	6	Romulusa B. M.
25	♂	Препмучц. Февроніи.	W.	Prospera B. i Febronii.	7	Pulcheryi Ces.
26	☿	Преп. Давида Селунск.	S.	Wigiliusza i DawidaPus.	8	Chilina B. M.
⊕ 27	♃	П. Сампсона. Поб. Полт.	C.	*Władysł. króla Węg.*	9	Anatolii P. M.
28	♀	Кира, Іоанна, Пр. Сергія	P.	Benigna B. M. *Wigil.*	10	Felicytaty M.
⊕ 29	♄	Ап. Петра и Павла	S.	Piotra i Pawła Apost.	11	Pelagii Męcz.
		Нед. 6. по 50-цѣ, го. 5, утр. 6, *Апост.* 110. *Ев. Матѳ.* 29.		*O nakarmieniu 7-ą chlebami 4,000 ludzi.* Mark. 7.		*Epist. Rzym.* 6. *Ewan.* Mat. 7.
† 30	☉	Соборъ 12 Апостол.	N.	6 po Świąt. Lucyny.	12	N. 7 po Świąt.

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ. LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

10 (22) Солнце вступаетъ въ знакъ Рака въ 12 ч. 35 м. по полуд.
10 (22) Słońce wstępuje w znak Raka o g. 12 m. 35 po południu.

● 4 (16) Новолуніе въ 9 ч. 18 м. утра.
4 (16) Nów o god. 9 m. 18 rano.

☽ 12 (24) Первая четв. въ 12 час. 13 мин. по полудни.
12 (24) Piérwsza kw. o god. 12 min. 13 po południu.

○ 19 (Іюля 1) Полнолуніе въ 8 ч. 27 м. утра.
19 (1 Lip.) Pełnia o g. 8 m. 27 rano.

☾ 26 (Іюля 8) Последняя четв. въ 0 ч. 10 м. по полуночи.
26 (8 Lip.) Ostatnia kw. o god. 0 m. 10 po północy.

Луна въ апогеѣ 6 (18) въ 3 ч. вечера.
Księżyc w oddaleniu 6 (18) o g. 3 wieczorem.

Луна въ перигеѣ 19 (Іюля 1) въ 5 ч. вечера.
Księżyc w przybliżeniu 19 (1 Lipca) o g. 5 wieczorem.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 10-й Тамузъ (29 дней).
1-е въ Среду 5 (17) Іюня.
22 Іюня (Іюля 4) Швуосоръ бетамузъ или постъ осажденія Іерусалима.

KALENDARZ ŻYDOWSKI. Miesiąc 10-ty Tamuz (dni 29).
1-szy we Środę Czerwca 5 (17).
Czerwca 22 (Lipca 4) Szwuosor betamuz czyli post oblężenia Jerozolimy.

ІЮЛЬ 31 день. JULIUS. LIPIEC ma dni 31.

З. П.	Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Sierpień w Lipcu.
⊕	1	☾	Чудот. Космы, Даміана.	P.	Aarona M. i Domicyana.	13	Małgorzaty P. M.
	2	♂	Пол. ризы Богородицы.	W.	*Nawiedz. N. Panny.*	14	Heraklesa B.
☦	3	☿	М. Іакинөа. Филип. Ми.	S.	Heliodora B. i Mustyoli.	15	*Rozesł. SS. Ap.*
	4	♃	Св. Андрея Критскаго.	C.	Józe. Kalas. i Romany.	16	*N. P. Szkapler.*
	5	♀	Аөанасія, Сергія Рад.	P.	Agatona i Cyrylli M.	17	Generozy Męcz.
	6	♄	П. Сисоя В. и Мчц Лукіи	S.	Izajasza Pr. i Dominiki.	18	Szymona z Lipn.
			Нед. 7. по 50-цѣ, гл. 6, утр. 7, *Ап.* 116. *Ев. Мат.* 33.		*O strzeżeniu się fałszywych Proroków.* Mat. 7.		*Epist. Rom.* 8. *Ewan.* Łuk. 16.
	7	☉	Преп. Өомы, и Акакія.	N.	7 po Swiąt. Jana z Duk.	19	N. 8 po Swiąt.
	8	☾	Великомуч. Прокопія.	P.	Kiliana B. i Pryscylli.	20	Sewery, i Kassyi.
	9	♂	Священмуч. Панкратія.	W.	Cyrylla B. i Anatolii P.	21	Praksedy P. M.
☦	10	☿	40 М. Полож. ризы Госп.	S.	Felicyty z 7-ą Synami.	22	*Maryi Magdal.*
	11	♃	Мц Евөиміи, Б.К. Ольги.	C.	Sabina i Pelagii M.	23	Redempty P.
	12	♀	Муч. Прокла и Иларія.	P.	Jana Gwalb. i Prokula.	24	Akwiliny Męcz.
	13	♄	Соборъ Арх. Гавріила.	S.	Anakleta Pap. M.	25	*Jakóba Apost.*
			Нед. 8. по 50-цѣ, гл. 7, утр. 8, *Ап.* 124. *Ев. Мат.* 58.		*O przezorności szafarza niewiernego.* Łuk. 16.		*Epist. 1. Kor.* 10. *Ewan.* Łuk. 19.
	14	☉	А. Акилы Пр. Онисима.	N.	8 po Swiąt. Bonawen.	26	N. 9 po Swiąt.
☦	15	☾	М. Кирика. С. Владимі.	P.	*Rozesł. SS. Apost.*	27	Serapiona Męcz.
	16	♂	Священмуч. Аөиногена.	W.	*Szkaplerza N. P.*	28	Sampsona Bis.
	17	☿	Вмц. Марины, П. Лазаря	S.	Aleksego W. i Donaty.	29	Marty i Flory M.
	18	♃	М. Іакинөа и Емиліана.	C.	Symforozy z 7-ą syn.	30	Donatylli Męcz.
	19	♀	Пр. Макрины, и Дія.	P.	Winc. a Paulo i Rufiny.	31	Ignacego Lojoli.
	20	♄	Св. Пророка Иліи.	S.	Eliasza Pr. i Czesława.	1	*Aug. Piot. w Ok.*
			Нед. 9. по 50 цѣ, гл. 8, утр. 9, *Ап.* 334, *Ев. Іоан.* 56.		*O następném zburzeniu Jerozolimy.* Łuk. 19.		*Epist. 1. Kor.* 12. *Ewan.* Łuk. 18.
	21	☉	Пр. Симеона Юродива.	N.	9 po Swiąt. Daniela Pr.	2	N. 10 po Swiąt.
⊕	22	☾	Св. Маріи Магдалины.	P.	*Maryi Magd.* i Platona.	3	Asprena Bisk.
	23	♂	М. Трофима и Өеофила.	W.	Apollinarego i Romuli.	4	Arystarcha B. M.
☦	24	☿	Мц. Христины. Бориса	S.	Wiktora, i Krystyny P.	5	*N. P. Snieżnéj.*
	25	♃	Успеніе Св. Анны.	C.	*Jakóba A.* i Krzysztofa.	6	*Przemien. Pans.*
	26	♀	Священмуч. Ермолая.	P.	*Anny Matki N. Panny.*	7	Kajetana i Donata
⊕	27	♄	В. Муч. Пантелеимона	S.	Pantaleona, i Natalii M.	8	Mirona Męcz.
			Н. 10. по 50-цѣ, гл. 1, утр. 10, *Ап.* 57, *Ев. Лук.* 14.		*O modlitwie Faryzeusza i pokorze Celnika.* Łuk. 18.		*Epist. 1. Kor.* 15. *Ewan.* Mark. 7.
	28	☉	Ап. Прохора, Никанора.	N.	10 po Swiąt. Kunegundy.	9	N. 11 po Swiąt.
	29	☾	М. Каллиника Мц Сераф.	P.	Marty, i Flory P.	10	*Wawrzyńca M.*
	30	♂	Ап. Силы, и Силуана.	W.	Abdona i Olawa.	11	Zuzanny P. M.
	31	☿	Св. Евдокима. *Мясоп.*	S.	Ignac. Loj. i Fabiusza.	12	Afry i Hilaryi.

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ.

LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

11 (23) Солнце вступаетъ въ знакъ Льва въ 10 ч. 1 м утра.

11 (23) Słonce wstępuje w znak Lwa o god. 10 m. 1 rano.

● 4 (16) Новолуніе въ 0 ч. 35 м. по полуночи.

4 (16) Nów o god. 0 m. 35 w północy.

☽ 11 (23) Первая четв. въ 11 ч. 14 м. вечера.

11 (23) Piérwsza kw. o g. 11 m. 14 wiecz.

○ 18 (30) Полнолуніе въ 3 ч. 14 м. вечера.

18 (30) Pełnia o g. 8 m. 14 wieczorem.

☾ 25 (Авг. 6) Послѣдняя четв. въ 11 ч. 47 м вечера.

25 (6 Sierp.) Ostatnia kw. o g. 11 m. 47 wiecz.

Луна въ апогеѣ 4 (16) въ 8 ч. вечера.

Księżyc w oddaleniu 4 (16) o g. 8 wiecz.

Луна въ перигеѣ 18 (30) въ 3 ч. утра.

Księżyc w przybliżeniu 18 (30) o g. 3 rano.

Луна въ апогеѣ 31 (Авг. 12) въ 1 ч. по полуночи.

Księżyc w oddaleniu 31 (12 Sierp.) o god. 1 w północy.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 11-й Овъ (30 дней).
1-е въ Пятницу 5 (17) Іюля.

13 (25) Іюля Тише беавъ или постъ разрушенія храма въ Іерусалимѣ.

KALENDARZ ŻYDOWSKI. Miesiąc 11-ty Ow (dni 30).
1-szy w Piątek Lipca 5 (17).

Lipca 13 (25) Tysze beaw czyli post zburzenia świątyni w Jerozolimie.

АВГУСТЪ 31 день. AUGUSTUS. SIERPIEŃ ma dni 31.

З. П.	Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Wrześ. w Sierpniu.
⊕	1	♃	Происх. древ. Креста.	C.	*Piotra Ap. w Okowach.*	13	Hippolita M.
	2	♀	Перв. Муч. Стефана.	P.	*N. P. Aniel.* i Teodoty M.	14	Euzeb. W. *Wig.*
	3	♄	Пр. Исаакія и Фавста.	S.	Gamaliela i Lidyi M.	15	Wniebowz. N. P.
			Н. 11. по 50-цѣ, гл. 2, утр. 11, *Ап.* 141. *Ев. Матѳ.* 77.		*O uzdrowieniu głuchoniemego.* Mark. 7.		*Epist.* 2. *Kor.* 3. *Ewan.* Łuk. 10.
	4	☉	7 Отроковъ, П. Евдокіи.	N.	11 po Świąt. Dominika.	16	N. 12 po Świąt.
	5	☾	М. Евсигніа, Кандитія.	P.	*N. Panny Śnieżnéj.*	17	Mamanta M.
⊕	6	♂	Преображ. Господне.	W.	*Przemien. Pańskie.*	18	Leonarda Op.
	7	☿	Пр. Муч. Дометія.	S.	Kajetana i Donata B.	19	Benigny P.
	8	♃	Св. Емиліана и Мирона.	C.	Cyryaka i Emiliana M.	20	Bernarda Op.
†	9	♀	А. Матѳія М. Антонія.	P.	Romana i Firma M.	21	Joanny Franc.
	10	♄	М. Лаврентія, Архидіак.	S.	*Wawrzyńca Dyak. M.*	22	Symforyana M.
			Н. 12. по 50-цѣ, гл. 3, утр. 1, *Апост.* 158. *Ев. Матѳ.* 79.		*O litościwym Samarytaninie.* Łuk. 10.		*Epist. Galat.* 3. *Ewan.* Łuk. 17.
	11	☉	Муч. Евпла Архидіак.	N.	12 po Świąt. Zuzanny.	23	N. 13 po Świąt.
	12	☾	Муч. Фотіа и Аникиты.	P.	Klary P. i Hilaryi M.	24	*Bartłom. Ap.*
	13	♂	П. Максима, М. Ипполит.	W.	Hippolita, i Kassyana M.	25	Ludwika Kr.
	14	☿	Про. Михея, П. Ѳеодосія	S.	Dymitra Męcz. *Wigil.*	26	Zefiryna B. M.
⊕	15	♃	Успеніе Богородицы.	C.	Wniebowz. N. P.	27	Cezarego Bis.
	16	♀	Нерукотвор. Образа.	P.	Rocha W. i Sereny Ces.	28	Augustyna Bis.
	17	♄	М. Мирона и Патрокла.	S.	Mamanta i Mirona M.	29	*Ścięc. S. Jana.*
			Н. 13. по 50 цѣ, гл. 4, утр. 2, *Ап.* 166. *Ев. Матѳ.* 87.		*O uzdrowieniu 10-ciu trędowatych.* Łuk. 17.		*Epist. Galat.* 5. *Ewan.* Mat. 6.
	18	☉	Муч. Флора и Лавра.	N.	13 po Świąt. *Jacka W.*	30	N. 14 po Świąt.
	19	☾	Муч. Андрея Стратил.	P.	Anioła Pust. i Benigny.	31	Arystydesa.
	20	♂	Пр. Самуила, С. Мемнон.	W.	Bernarda Op. i Samuela.	1	*Sep.* Idzego Op.
	21	☿	А. Ѳаддея, Пр. Авраміа.	S.	Witalisa i Joanny Wd.	2	Stefana Kr. Węg.
	22	♃	М. Агаѳоника, Евлаліи.	C.	Filiberta i Antuzy M.	3	Izabelli Król.
	23	♀	М. Луппа, См. Иринея.	P.	Zacheusza i Teonilli.	4	Rozalii Panny.
	24	♄	См. Евтиха, Петра Мит.	S.	*Bartłom. Ap.* i Augei.	5	Wiktoryna M.
			Н. 14. по 50-цѣ, гл. 5. утр. 3, *Апост.* 170. *Ев. Матѳ.* 89.		*O niepodobieństwie służenia dwom panom.* Mat. 6.		*Epist. Galat.* 5 i 6. *Ewan.* Łuk. 7.
	25	☉	Ап. Варѳолом. и Тита.	N.	14 po Św. *Frze. S. Kaz.*	6	N. 15 po Świąt.
⊕	26	☾	М. Адріана и Наталіи.	P.	Zefiryna i Róży Liman P.	7	Reginy P. *Wig.*
	27	♂	Пр. Пимена Вел., С. Осіи.	W.	Cezarego B. i Eulalii P.	8	Narodz. N. P.
	28	☿	Прп. Моисеа Мурина.	S.	Augustyna, i Hermesa.	9	Adryana Męcz.
⊕	29	♃	Усѣк. Гл. Предт. Постъ.	C.	*Ścięcie S. Jana* i Sabiny.	10	Metrodory M.
⊕	30	♀	В. Кн. Александра Нев.	P.	Adaukta, i Wereny P.	11	Dyodora M.
	31	♄	Полож. пояса Богород.	S.	Rajmunda i Amnii.	12	Sylwina Bis.

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ. LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

11 (23) Солнце вступаетъ въ знакъ Дѣвы въ 4 час. 21 мин. по полудни.

11 (23) Słońce wstępuje w znak Panny o g. 4 m. 21 po południu.

🌑 2 (14) Новолуніе въ 3 ч. 44 м. вечера.

2 (14) Nów o g. 3 m. 44 wieczorem.

☽ 10 (22) Первая четв. въ 8 ч. 1 мин. утра.

10 (22) Pierwsza kwadr. o 8 g. m. 1 rano.

○ 16 (28) Полнолуніе въ 10 ч. 36 м. вечера.

16 (28) Pełnia o god 10 m. 36 wieczorem.

☾ 24 (Сент. 5) Послѣд. четверть въ 2 ч. 51 м. утра.

24 (5 Wrześ.) Ostatnia kw. o g. 2 m. 51 rano.

Луна въ перигеѣ 15 (27) въ 11 ч. вечера.

Księżyc w przybliżeniu 15 (27) o g. 11 wieczorem.

Луна въ апогеѣ 27 (Сент. 8) въ 1 ч. по полудни.

Księżyc w oddaleniu 27 (8 Wrześ.) o god 1 wieczorem.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 12-й Елулъ (29 дней).

1-е въ Субботу 3 (15) Августа.

KALENDARZ ŻYDOWSKI Miesiąc 12-ty Elul (dni 29).

1-szy w Sobotę Sierpnia 3 (15).

СЕНТЯБРЬ 30 дней. SEPTEMBER. WRZESIEŃ ma dni 30.

З. П.	Ч. Д.		Имена Святыхъ и Праздники Прав.славные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Paźd. we Wrześn.
			Нед. 15 по 50-цъ, гл. 6 утр. 4 *Ап.* 176. *Ев. Матө* 92.		*O wskrzeszeniu w Naim jedynaka wdowy.* Łuk. 7.		*Epist. Efez.* 3. *Ewan.* Łuk. 14.
	1	☉	П. Симеона Столпника.	N.	15 po Świąt. Idzego Op.	13	N. 16 po Świąt.
	2	☾	М. Маманта, Іоана пост.	P.	Stefana Kr. i Kallisty.	14	*Podwyż. S.* ✝.
	3	♂	См. Аныма, П. Өеоктист.	W.	Mansweta i Serafii P.	15	Nikomeda M.
	4	☿	См. Вавилы, Про. Моисея	S.	Ammiana M. i Rozalii P.	16	Eufemii P. *Such.*
	5	♃	Захаріи, и Елисаветы.	C.	Bertyna Op. i Obdulii P.	17	Lamberta B. M.
	6	♀	Чудо. Арх. Михаила.	P.	Zachar. Pr. i Fausta M.	18	Metodyusza *Su.*
	7	♄	См. Созонта и С. Іоанна	S.	Reginy P. Męcz. *Wigil.*	19	Januar. B. M. *Su.*
			Н. предъ Воздвиж. гл. 7, утр. *Лук.* 4, *Ап.* 115, 181 и 240.		*O uzdrowieniu opuchłego w Szabat.* Łuk. 14.		*Epist. Efez.* 4. *Ewan.* Mat. 22.
⊕	8	☉	Рож. Прес. Богород.	N.	16 po S. Narodz. N. P.	20	N. 17 po Świąt.
	9	☾	Св. Іоакима и Анны.	P.	Adryana, i Serafiny M.	21	*Mateusza Ap.*
	10	♂	Мученицы Митродоры.	W.	Mikoł. z Tol. i Nimfodo.	22	Mauryцego M.
	11	☿	Пр. Өеодоры и Сергія.	S.	Prota i Dyodora MM.	23	Linusa i Tekli.
	12	♃	См. Автоном. М. Іуліана	C.	Gwidona, i Sylwina B.	24	Gerarda B. M.
	13	♀	*Обнов. Храма Воскрес.*	P.	Maureliusza, i Melityny.	25	Aurelii P. M.
⊕	14	♄	Воздви. Ч. Креста Пост.	S.	*Podwyż. S.* ✝ i Sallustyi	26	Jozafata B. M.
			Нед. по Воздвиж. гл. 8, утр. 6, *Ап.* 203. *Ев. Марка* 37.		*O dwoch największych przykazaniach.* Mat. 22.		*Epist. I. Kor.* 1. *Ewan.* Mat. 9.
	15	☉	М. Никиты и Профирія.	N.	17 po Św. *Im. Maryi.*	27	N. 18 po Świąt.
	16	☾	Вм. Евөиміи всехвальн.	P.	Kornelego, i Cypryana.	28	Wacława Kr. M.
	17	♂	Мц. Софіи и 3 дщерей ея	W.	Narcysa i Kolumby P. M.	29	*Michała Arch.*
	18	☿	П. Евменія Мц Аріадны.	S.	Metodyusza B. M. *Such.*	30	Hieronima Dokt.
	19	♃	М. Трофима, Кн. Өеодора	C.	Januarego, i Ireny M.	1	*Oct.* Remigiusza.
	20	♀	Вм. Евстаөія, С. Михаил.	P.	Eustache. i Fausty *Su.*	2	*Aniołów Stroż.*
✝	21	♄	Ап. Кодрата. Димит. Р.	S.	*Mateusza A. i Ew. Su.*	3	Kandyda Męcz.
			Н. 18 по 50-цъ, гл. 1, утр. 7, *Ап.* 188. *Ев. Лук.* 17.		*O uzdrowieniu powietrzem ruszonego.* Mat. 9.		*Epist. Efez.* 4. *Ewan.* Mat. 22.
	22	☉	Свм. Фоки и Пр. Іоны.	N.	18 po Św. Maurycego.	4	N. 19 po Świąt.
	23	☾	Зач. Іоанна Предтечи.	P.	Linusa Pap. i Tekli P. M.	5	Placyda Męcz.
	24	♂	Первой Мучцы Өеклы.	W.	Pafnucego, i Gerarda P.	6	Brunona Pust.
✝	25	☿	Евфросиніи. Сергія Р.	S.	Kleofasa, i Aurelii P. M.	7	Firmina B. M.
⊕	26	♃	Престав. Іоанна Бого.	C.	*Jozafata B.* i Gajany.	8	Brygitty Wd.
	27	♀	Муч. Каллистрата.	P.	Kozmy, i Damiana MM.	9	Dyonizego B. M.
✝	28	♄	Пр. и Испов. Харитона	S.	Wacława kr. i Eustochii	10	Agrypiny Męcz.
			Н. 19. по 50-цъ, гл. 2, утр. 8, *Ап.* 194. *Ев. Лук.* 26.		*O niedbałych gościach na gody zaproszonych* Mat. 22.		*Epist. Efez.* 5. *Ewan.* Jan. 4.
	29	☉	Прп. Киріака и Өеофана	N.	19 po Św. *Micha. Ar.*	11	N. 20 po Świąt.
	30	☾	Свм. Григорія Армен.	P.	Hieronima Dokt. Koś.	12	Maksymil. Bisk.

МѢСТО СОЛНЦА И ФАЗЫ ЛУНЫ. LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

11 (23) Солнце вступаетъ въ знакъ Вѣсовъ въ 2 ч. 50 м. по полуд.

11 (23) Słońce wstępuje w znak Wagi o g. 2 m. 50 po południu.

● 1 (13) Новолуніе въ 6 ч. 23 м. утра.

1 (13) Nów o godz. 6 m. 23 rano.

☽ 8 (20) Первая четверть въ 3 час. 14 м. вечера.

8 (20) Piérwsza kw. o g. 3 m. 14 wieczorem.

○ 15 (27) Полнолуніе въ 7 ч. 43 м. утра.

15 (27) Pełnia o g. 7 m. 43 rano.

☾ 22 (Окт. 4) Послѣдняя четв. въ 9 ч. 3 м. вечера.

22 (4 Paźd.) Ostatnia kw. o g. 9 m. 3 wieczorem.

● 30 (Окт. 12) Новолуніе въ 8 ч. 23 м. вечера.

30 (12 Paźd.) Nów o g. 8 m. 23 wieczorem.

Луна въ перигеѣ 12 (24) въ 11 час. дня.

Księżyc w przybliżeniu. 12 (24) o g. 11 nano.

Луна въ апогеѣ 24 (Окт. 6) въ 7 ч. утра.

Księżyc w oddaleniu 24 (6 Paźd.) o g. 7 rano.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. 5624 годъ отъ сотворенія міра, простой, полный, содержащій 354 дней.— Мѣсяцъ 1-й Тышри 30 дней). 1-е Рошъ Гашана Новый Годъ 5624 2 дня въ Понед. и Вторн., 2 и 3 (14 и 15) Сент. Іомъ-Кипуръ (день исхода очищенія отъ грѣховъ) строгій постъ, въ Среду 11 (23) Сентяб., Сукасъ (праздникъ Кущей), 1-е 2 дни въ Понед. и Втор. 17, и 16 (28 и 29) Сент., а 2-е 2 дни 5 и 6 (23 и 24) Октября.

KALENDARZ ŻYDOWSKI. 5624 r. od stworzenia świata, prosty, zupełny, zawierający dni 354.— Miesiąc 1-szy Tyszri (dni 30). 1-szy Rosz-Haszana (Nowy rok 5624, dni 2, Poniedz. i Wtorek Wrześ. 2 i 3 (14 i 15). Jom-Kipur, (dzień expiacyi), post bardzo ścisły, we Czwartek Wrześ. 11 (23), Sukas (święto namiotów), 1-szy 2 dni Poniedziałek i Wtorek Wrześ. 16 i 17 (28 i 29) a 2-e 2 dni 23 i 24 (Paździer. 5 i 6).

ОКТЯБРЬ 31 день. OCTOBER. PAŹDZIERNIK ma dni 31.

З. Н.	Ч. Д.		Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Listop. w Paździer.
⊕	1	♂	Покровъ Богородицы.	W.	Remigiu. B. i Maksymy.	13	Edwarda Kr.
	2	☿	См.Купріана,Б. Андрея	S.	*Anioł. Str.* i Teofila M.	14	Kalixta Pap. M.
	3	♃	См. Діонусіа Ареопаги.	C.	Kandyda i Hezychiusza.	15	Teressy Panny.
	4	♀	См. Іероѳеа, Св. Гурія.	P.	*Franc. Seraf.* i Aurei P.	16	Florentyna B.
	5	♄	С.Петра, Алексія, Іоны	S	Placyda M. i Galli Wd.	17	Jadwigi Wdowy.
			Нед. 20 по 50-цъ, гл. 3, ут. 9, *Ап.* 200. *Ев. Лук.* 30.		*O uzdrowieniu konającego w Kafarnaum.* Joan. 4.		*Epist. Efez.* 6. *Ewan.* Mat. 18.
†	6	☉	*Св. Апостола Ѳомы.*	N.	20 po Swiąt. Brunona.	18	N. 21 po Swiąt.
	7	☾	Муч. Сергіа и Вакха.	P.	Herkulana, i Karyny M.	19	Pelagii P. M.
	8	♂	Прп. Пелагіи и Таисіи.	W.	Brygitty Wd. i Osyty P.	20	Artemiusza M.
†	9	☿	*А. ІакоаАл.* и П. Андр.	S.	Dyonizego M. i Publii P.	21	Urszuli P. M.
	10	♃	М. Евлампія, Евлампіи.	C.	*Zwyc. Choc.* i Eulampii	22	Herakliusza M.
	11	♀	А. Филиппа, П. Ѳеофана	P.	Zenajdy i Filonilli M.	23	Alodyi P. M.
	12	♄	*Перен. Мощ. Предте.*	S.	Walfryda i Domniny M.	24	*Rafała Arch.*
			Н. 21 по 50-цъ, гл. 4, тур. 10, *Ап.* 203. *Ев. Лук.* 35.		*O zawodnym dłużniku i złośliwym słudze.* Mat. 18.		*Epist. Filip.* 1. *Ewan.* Mat. 22.
	13	☉	Му. Карпа, и Папилы.	N.	21 po Swiąt. Edwar. Kr.	25	N. 22 po Swiąt.
	14	☾	М. Назарія и Гервасія.	P.	Kaliksta i Fortunaty P.	26	Floryusza M.
	15	♂	П. Евѳимія Пм. Лукіана	W.	TeressyP. i Jadwigi Wd.	27	Chrystety M.
	16	☿	Муч. Логгина сотника.	S.	Florentyna i Nereusza.	28	*Szymona i Judy.*
	17	♃	Про. Осіи, Пм. Андрея.	C.	Herona B. i Mamalty M.	29	Narcyza Bis.
	18	♀	Ап. и Еванг. Луки.	P.	*Łuk. Ew.* i Tryfonii M.	30	Zenobii Męcz.
	19	♄	Про.Іоиля П. ІоаннаРы.	S.	Akwilina M. i Elżb. Wd.	31	Lucyny P. *Wig.*
			Нед. 22 по 50-цъ, гл. 5 ут. 11, *Ап.* 334. *Ев. Іоан.* 56.		*O powinnosci opłaty czynszu cesarzowi.* Mat. 22.		*Epist. Filip.* 3 i 4. *Ewan.* Mat. 9.
	20	☉	В. Муч. Артемія.	N.	22 po Sw. *Jana Kant.*	1	*Nov.* W. W. SS.
	21	☾	Пр. Иларіона Великаго.	P.	Urszuli M. i Cylinii Wd.	2	*Dzień Zadusz.*
⊕	22	♂	Казан. Иконы Пр. Б.	W.	Alodyi i Korduli P. M.	3	Huberta Bis.
	23	☿	Ап. Іакова брат. Бож.	S.	Werusa i Domicyusza.	4	Karola Borom.
	24	♃	М. Ареѳы, С. Аѳанасія.	C.	*Rafała Ar.* i Arkty M.	5	Filoteusza M.
	25	♀	М.Маркіана, Мартирія.	P.	Chryzanta i Daryi M.	6	Leonarda W.
†	26	♄	*Вм.Димит.* (Дим суб.)	S	Ewarysta i Floryusza M.	7	Nikandra M.
			Нед. 23 по 50-цъ, гл. 6, утр. 1, *Ап.* 220. *Ев. Лук* 38.		*O wskrzeszeniu zmarłej córki książęcia.* Mat. 9.		*Epist. Kolos.* 3. *Ewan.* Mat. 13.
	27	☉	М.Нестора,Капитолины	N.	23 po Sw. Kapitoliny.	8	N. 24 po Swiąt.
	28	☾	М. Терентія и Неонилы	P.	*Szymona i Judy Ap.*	9	Teodora Męcz.
	29	♂	Пр. мучц Анастасіи.	W.	Narcyza B. i Euzebii P.	10	Tryfona M.
	30	☿	М. Зиновіа, и Зиновіи.	S.	Klaudyusza i Zenobii P.	11	*Marcina Bis.*
	31	♃	Ап. Стахія и Амплія.	C.	Nemez. i Lucylli *Wigil.*	12	Aureliusza M.

МѢСТО СОЛНЦА и ФАЗЫ ЛУНЫ. LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

11 (23) Солнце вступаетъ въ знакъ Скорпіона въ 9 ч. 34 м. вечера.

11 (23) Słońce wstępuje w znak Niedźwiadka o g. 9 m. 34 wieczorem.

7 (19) Первая четверть въ 9 ч. 47 м. вечера.

7 (19) Piérwsza kw. o g. 9 m. 47 wieczorem

14 (26) Полнолуніе въ 7 ч 37 м. вечера.

14 (26) Pełnia o g. 1 m. 37 wieczorem..

22 (Нояб. 3) Последняя четв. въ 5 ч. 16 м. вечера.

22 (3 Listop.) Ostatnia kwadra o g. 5 m. 16 wieczorem.

30 (Нояб. 11) Новолуніе въ 9 ч. 41 м. утра.

30 (11 Listop.) Nów. o g. 9 m. 41 rano.

Луна въ перигеѣ 8 (20) въ 11 ч. вечера.

Księżyc w przybliżeniu 8 (20) o g. 11 wieczorem.

Луна въ апогеѣ 24 (Ноября 3) въ 4 ч. утра.

Księżyc w oddaleniu 24 (3 Listop.) o g. 4 rano.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 2-й Хешванъ (29 дней).
1-е въ Среду 1 (13) Октября.

KALENDARZ ŻYDOWSKI. Miesiąc 2-gi Cheszwan (dni 29).
1-szy we Środę Paźd. 1 (13).

НОЯБРЬ 30 дней.		NOVEMBER.		LISTOPAD ma dni 30.		
З. П.	Ч. Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Grudzień w Listop.
	1 ♀	Св. Космы, и Даміана.	P.	Wszyst. Świętych.	13	Dydaka Wyz.
	2 ♄	М. Акиндина, Пигасія.	S.	*Dzień Zaduszny.*	14	Serapiona Męcz.
		Нед. 24 по 50-цѣ, гл. 7, утр. 2, *Апост.* 221. *Ев. Луки* 39.		*O wielkiéj nawałnicy na morzu.* Mat. 8.		*Epist. 1. Thess.* 1. *Ewan.* Mat. 13.
	3 ☉	М. АпексимыЕ. С.Іосиф.	N.	24 po Świąt. Justusa M.	15	N. 25 po Świąt.
	4 ☽	Пр. Іоанникія Велик.	P.	Karola Borom. Kard.	16	Edmunda B.
	5 ♂	М.Галактіона С.О.Іоны	W.	Zachar. i Elżbiety.	17	Salomei Król.
	6 ☿	С. Павла, Пр.Варлаама.	S.	Leonarda, i Sewera.	18	Frydyana Bis.
	7 ♃	Муч. 33 въ Мелитинѣ.	C.	Achillasa i Karyny M.	19	Elżbiety król.
☩	8 ♀	Соборъ Арх. Михаила.	P.	Godefryda i Klaryusza.	20	Feliksa Walez.
	9 ♄	М.Онисифора иПрофир.	S.	Teodora, i Eustolii M.	21	*Ofiarow. N. P.*
		Нед. 25 по 50-цѣ, гл. 8, утр. 3, *Апост.* 224. *Ев. Луки* 53.		*O zasianym kąkolu między pszenicą.* Mat. 18.		*Epist. Kolos.* 4. *Ewan.* Mat. 24.
	10 ☉	Ап. Ераста, Олимпа.	N.	25 po Św. *Opieki N.P.*	22	N. 26 po Świąt.
	11 ☽	Муч. Мины и Виктора.	P.	*Marcina B.* i Menny M.	23	Klemensa Pap.
	12 ♂	ІоаннаМилост.,П.Нила.	W.	Aureliusza i Izaaka M.	24	Chryzog. Męcz.
☩	13 ☿	Св. Іоанна Златоуст.	S	Dydaka i Zebiny P. M.	25	Katarzyny P. M.
✝	14 ♃	Ап. Филиппа. (*Мясоп.*)	C.	Filomeny i Serapiona.	26	Styliana Pust.
	15 ♀	М.Гурія, Самона, Авива.	P.	Leopolda i Gertrudy P.	27	Barlaama Wyz.
✝	16 ♄	Ап. и Еванг. Матөея.	S.	Edmunda i Otmara Op.	28	Sostenesa M.
		Нед. 26 по 50-цѣ, гл. 1, утр. 4, *Апост.* 229. *Ев. Луки* 66.		*O ziarnie gorczycy i zakwaszeniu ciasta.* Mat. 13.		*Epist. Rzym.* 13. *Ewan. Łuk.* 21.
	17 ☉	С.Григорія, Еп. Неокес.	N.	26 po Świąt. *Stan. Kost.*	29	N. 1 Adwentu.
	18 ☽	Муч. Платона и Романа	P.	Frydyana i Odona Op.	30	*Andrzeja Ap.*
	19 ♂	Про.Авдія, М.Варлаама	W.	Poncyana i Abdyusza.	1	*Dec.* Eligiusza.
	20 ☿	Прп. Григор. Декапол.	S.	Feliksa Wal. i Benigna.	2	Bibianny P. M.
⊕	21 ♃	Входъ во Храмъ Богор	C.	*Ofiarow. N. Panny.*	3	Franc. Ksawer.
	22 ♀	А.Филимона С.Михаил.	P.	Cecylii P. i Filemona.	4	Chryzologa B.
☩	23 ♄	С. Митрофана Е. Врнж.	S.	Klemensa i Lukrecyi P.	5	Sabby Opata.
		Нед. 27 по 50-цѣ, гл. 2, утр. 5, *Апост.* 233. *Ев. Луки* 71.		*O klęskach straszliw. przy końcu tego świata.* Mat. 24.		*Epist. Rzym.* 15. *Ewan.* Mat. 11.
	24 ☉	М. Екатерины, Меркур.	N.	27 po Świąt. Flory P.	6	N. 2 Adwentu.
	25 ☽	См. Климента и Петра.	P.	*Katarz.* i Jukundy P.M.	7	Ambrożego *Wig.*
	26 ♂	П. Алипія иС.Иннокент.	W.	Bellina B. i Nikona.	8	Niep. Pocz. N. P.
	27 ☿	М. Іакова, П. Палладія.	S.	Fakunda i Barlaama.	9	Leokadyi P. M.
	28 ♃	Пм.Стефа., М.Иринарх.	C.	Mansweta i Sostenesa.	10	Eulalii P. M.
	29 ♀	М. Парамона, Филумена	P.	Saturnina i Syzyn. Mm.	11	Damaza Pap.
✝	30 ♄	Ап. Андрея Первв.	S.	*Andr. Ap.* i Maury M.	12	Synezyusza M.

МѢСТО СОЛНЦА И ФАЗЫ ЛУНЫ.

LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘŻYCA.

10 (22) Солнце вступаетъ въ знакъ Стрѣльца въ 6 ч. 15 м. по полудни.

10 (22) Słońce wstępuje w znak Strzelca o g. 6 m. 15 po południu.

6 (18) Первая четверть въ 4 ч. м. 46 утра.

6 (18) Piérwsza kw. o g. 4 m. 46 rano.

13 (25) Полнолуніе въ 10 ч. 43 м. утра.

19 (25 Pełnia o g. 10 m. 43 rano.

21 (Дек. 3) Последняя четверть въ 1 ч 55 м по полудни.

21 (3 Grud.) Ostatnia kwadra o g. 1 m. po 55 południu.

28 (Дек. 10) Новолуніе въ 10 ч. 5 м. вечера.

28 (10 Grud.) Nów o g. 10 m. 5 wieczorem.

Луна въ перигеѣ 3 (15) въ 2 час. утра.

Księżyc w przybliżeniu 3 (15) o g. 2 rano.

Луна въ апогеѣ 19 (Декабря 1) въ полночь.

Księżyc w oddaleniu 19 (1 Grud.) po północy.

Луна въ перигеѣ 30 (Дек. 12) въ 7 ч. вечера.

Księżyc w przybliżeniu (12 Grud.) o g. 7 wieczorem.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 3-й Кислевъ (29 дней). 1-е въ Четвергъ 31 Октября (12 Ноября).

KALENDARZ ŻYDOWSKI. Miesiąc 3-ci Kislew (dni 29). 1-szy we Czwartek 31 Paźdz. (12 Listop.).

ДЕКАБРЬ 31 день.				DECEMBER.	GRUDZIEŃ ma dni 31.		
З. П.	Ч.	Д.	Имена Святыхъ и Праздники Православные.	D. T.	Święta Rzymsko-Katolickie według Starego Kalendarza.	L.	S. Rz.-Kat. według Nowego Kalendarza Styczeń w Grudniu.
			Нед. 28 по 50-цѣ, гл. 3, утр. 6, *Апост.* 208. *Ев. Луки* 76.		*O znakach zapowiadających koniec świata* Łuk. 21.		*Epist.* *Filip.* 4. *Ewan.* Jana 1.
	1	☉	Про. Наума С. Филарета	N.	3 Adwentu.	13	N. 3 Adwentu.
	2	☽	Св. Пророка Аввакума.	P.	Sylwana i Babiany M.	14	Arseniusza M.
	3	♂	Пр. Софоніи Преп. Саввы	W.	Fran. Ksawer. i Hilaryi.	15	Ireneusza M.
	4	☿	Великомуч. Варвары.	S.	Barbary i Melecyusza.	16	Adelaidy *Such.*
⊕	5	♃	Прп. Саввы Освящ.	C.	Chryzologa i Sabby Op.	17	Olimpii Wd.
⊕	6	♀	С. Николая Чудотв.	P.	*Mikołaja B. Cudotw.*	18	Gracyana B. *Su.*
	7	♄	С. Амвросія Еп. Медіол.	S.	Ambrożego i Agatona.	19	Nemezyusza *Su.*
			Нед. 29 по 50-цѣ, гл. 4, утр. 7, *Апост.* 257. *Ев. Луки* 85.		*O poselstwie Jana Chrzciciela do Chrystusa.* Mat. 11.		*Epist.* 1. *Kol.* 4. *Ewan.* Łuk. 3.
	8	☉	П. Патапія, Ап. Сосѳена	N.	2 Adw. Niep. Pocz. N. P.	20	N. 4 Adwentu.
	9	☽	*Зачатіе Св. Анны.*	P.	Leokadyi i Waleryi.	21	*Tomasza Ap.*
	10	♂	М. Мины, Ермог., Евгра.	W.	*N. P. Loret.* Melchiad.	22	Zenona żołn. M.
	11	☿	Преп. Даніила Столпн.	S.	Damaza Pap. i Sabina B.	23	Wiktoryi P. M.
	12	♃	П. Спиридона Тримиф.	C.	Dyonizyi i Epimacha.	24	*Ada. i Ewy Wig.*
✝	13	♀	М. Евстратія, Евгенія.	P.	Łucyi P. i Orestesa M.	25	Boże Narodz.
	14	♄	М. Ѳирса и Аполлонія	S.	Nikozego B. i Eutropii.	26	Szczep. 1 Męcz.
			Нед. Св. Праотецъ, гл. 7, утр. 8, *Ап.* 258. *Ев. Лук.* 91.		*O poselstwie od żydów do Jana Chrzcic.* Joan. 1.		*Epist.* *Galat.* 4. *Ewan.* Łuk. 2.
	15	☉	См. Елевѳерія, П. Павла.	N.	3 Adwentu.	27	N. po Boż. Nar.
	16	☽	Пр. Аггея, С. Ѳеофаніи.	P.	Euzeb. B. i Adelaidy P.	28	*SS. Młodzian.*
	17	♂	Про. Даніил. и 3 отрокъ	W.	Łazarza B. i Olimpii P.	29	Anizyi Męcz.
	18	☿	М. Севастіа., С. Модест.	S.	Gracyana Bis., *Such.*	30	Dawida Króla.
	19	♃	М. Вонифатія, П. Григор.	C.	Adjuta Op. i Fausty Wd.	31	Sylwestra Pap.
	20	♀	Св. Игнатія Богоносца.	P.	Liberata Męcz., *Such.*	1	*Jan.* Nowy Rok.
✝	21	♄	Мц. Іуліаніи Петра Мит.	S.	*Tomasza Ap.*, *Such.*	2	Makarego Op.
			Н. пр. Рож. Хр. С. Отецъ, гл. 6, утр. 9, *Ап.* 328. *Ев. Матѳ.* 1.		*O Janie Chrzcic. opowiadającym na puszczy.* Łuk. 3.		*Epist.* *Galat.* 4. *Ewan.* Mat. 2.
	22	☉	Велмчцы Анастасіи.	N.	4 Adwentu.	3	N. po No. Roku.
	23	☽	10 м. въ Критѣ: Ѳеодула	P.	Kleomena i Wiktoryi.	4	Tytusa B. M.
	24	♂	Преп. Мучц. Евгеніи.	W.	Adama i Ewy. *Wigil.*	5	Telesfora Pap. M.
⊕	25	☿	Рожд. Госп. Іисуса.	S.	Narodz. Chrystusa.	6	SS. Trzech Król.
⊕	26	♃	Собор. Богор. Іосиф. О.	C.	Szczepa. 1 Męczen.	7	Juliana Męcz.
⊕	27	♀	Первомуч. Стефана.	P.	*Jana Apost. i Ewang.*	8	Seweryna Op.
	28	♄	20 т. м. въ Ником. сожж.	S.	*SS. Młodzianków.*	9	Marcyanny P. M.
			Нед. по Рож. Христ. гл. 7, утр. 10, *Ап.* 200. *Ев. Мат.* 4.		*O przepowiedni Symeona i Anny prorokini.* Łuk. 2.		*Epist.* *Rom.* 12. *Ewan.* Łuk. 2.
	29	☉	М. 14 т. Млад. въ Виѳл.	N.	Po Bożem Narodz.	10	N. 1 po 3 Król.
	30	☽	Мчц Анисіи, П. Зотика.	P.	Dawida Kró. i Anizyi M.	11	Hygina Pap. M.
	31	♂	Пр. Меланіи Римлянки.	W.	Sylwestra Pap. i Melanii.	12	Honoraty P. M.

МѢСТО СОЛНЦА И ФАЗЫ ЛУНЫ.
LUNACYE, czyli ZMIANY KSIĘZYCA.

10 (22) Солнце вступаетъ въ знакъ Козерога въ 8 ч. 39 м. утра.
10 (22) Słonce wstępuje w znak Koziorożca o g. 8 m. 39 rano.

☽ 5 (17) Первая четв. въ 1 час. 27 мин. по полудни.
5 (17) Piérwsza kw. o g. 1 m. 27 po południu.

○ 13 (25) Полнолуніе въ 4 ч. 32 м. утра.
13 (25) Pełnia o g. 4 m. 23 rano.

☾ 21 (Янв. 2) Послѣдняя четверть въ 9 час. 20 м. утра.
21 (2 Stycz.) Ostatnia kw. o g. 9 m. 20 rano.

● 28 (Янв. 9) Новолуніе въ 9 ч. 27 м. утра.
28 (9 Stycz.) Nów o g. 9 m. 27 rano.

Луна въ апогеѣ 16 (28 въ 4 ч. вечера.
Księżyc w oddaleniu 16 (28, o g. 4 wiecz.

Луна въ перигеѣ 29 (Янв. 10) въ 4 ч утра.
Księżyc w przybliżeniu 29 (10 Stycz.) o g. 4 rano.

ЕВРЕЙСКІЙ КАЛЕНДАРЬ. Мѣсяцъ 4-й Тейвесъ (29 дней). 1-е въ Пятницу 30 Ноября (11 Декабря).

KALENDARZ ŻYDOWSKI. Miesiąc 4-ty Tejwes (dni 29). 1-szy w Piątek Listopada 30 (Grudnia 11).

ТАБЕЛЬНЫЕ ДНИ.

Опредѣленіемъ Святѣйшаго Сѵнода отъ 1/21 Декабря 1861 г. Высочайше утвержденнымъ, постановлено, чтобы напредь 1) празднованіе Рожденій и Тезоименитствъ Членовъ Императорскаго Дома кромѣ дней собственно Императорскихъ и Государя Наслѣдника Цесаревича, совершаемо было въ ближайшіе воскресные дни, 2) въ сіи дни не возбранялось погребеніе усопшихъ, и 3) прекращено было празднованіе дней побѣдъ, кромѣ дня побѣды подъ Полтавою, въ который молебное пѣніе должно быть совершаемо по прежнему.

Дни, въ которые судебныя мѣста отъ присутствія свободны сверхъ воскресныхъ дней, а ученики и воспитанники гражданскихъ учебныхъ заведеній увольняются отъ классныхъ занятій (сверхъ воскресныхъ дней и вакаціонаго времени), означены крестикомъ †, *а празднованія, совершаемыя въ ближайшій воскресный день, отмѣчены буквами: б. в. (вм. празднуется въ ближайшій воскресный день).*

ЯНВАРЬ.

† 1. НОВЫЙ ГОДЪ.— Рожденіе Ея И. В. В. К. ЕЛЕНЫ ПАВЛОВНЫ въ 1806 г. и Рожд. Е. И. В. В. К. АЛЕКСІЯ АЛЕКСАНДРОВИЧА въ 1850 году.

† 6. Богоявленіе Господне.

б. в. 7. Рожденіе Ея В. Благовѣр. Государыни, Королевы Нидерландской, АННЫ ПАВЛОВНЫ въ 1795 году.

ФЕВРАЛЬ.

† 2. Срѣтеніе Господне.

3. Рожденіе Е. И. В. Благо, В. К. НИКОЛАЯ КОНСТАНТИНОВИЧА и Тезоименитство Ея Велич. Благовѣр. Г-ни Королевы Нидерландской АННЫ ПАВЛОВНЫ, и Кавалерскій праздникъ Ордена Св. Анны.

б. в. 4. Рожденіе Ея И. В. В. К. ВѢРЫ КОНСТАНТИНОВНЫ въ 1854 году.

† 8 и 9 Пятница и Суббота Сырной Недѣли.

DNI GALOWE.

W skutek Uchwały Najświątobliwszego Prawosławnego Synodu, na dniu 21 Grudnia 1861 r. Najwyżéj utwierdzonéj, postanowiono, ażeby odtąd: 1) obchód rocznicy urodzin Członków Cesarskiego Domu, oprócz tylko dni właściwie Obójga Najjaśniejszych Osób Cesarstwa Imć, oraz Jego Cesarskiéj Wysokości Cesarzewicza Następcy Tronu, w najbliższe po nich niedziele był odprawiany, 2) w też same dni nie zabrania się już odprawiać publicznie pogrzebów, i żałobnych nabożeństw, 3) uchylają się obchody rocznicy zwycięstw, oprócz pamiątki zwycięstwa pod Połtawą, która, jak dawniéj, obchodzić się powinna.

Dni, w które wszelkie sądownictwa uwalniają się, oprócz niedziel i świąt zwyczajnych, jakoteż w które uczniowie i wychowańcy zakładów naukowych wolni od lekcyi oprócz świąt zwyczajnych i wakacyj, oznaczone są krzyżykiem †, *a te, które obchodzą się w najpiérwszą niedzielę oznaczone literami b. c.*

STYCZEŃ.

† 1. NOWY ROK.— Rocznica urodzin N. W. X. HELENY PAWŁOWNY w roku 1806, i Rocz. urodz. N. W. X. ALEKSEGO ALEKSANDROWICZA w r. 1850.

† 6. Zjawienie Pańskie, albo 3-ch Królów.

b. c. 7. Rocznica urodzin J. K. M. ANNY PAWŁOWNY Królowéj Niderlandzkiéj, w roku 1795.

LUTY.

† 2. Gromnicznéj Najświęt. Maryi Panny.

3. Rocznica urodz. N. W. X. MIKOŁAJA KONSTANTYNOWICZA, Imieniny J. K. M. Królowéj Niderlandzkiéj ANNY PAWŁOWNY, i Kawalerskie święto Orderu S-téj Anny.

b. c. 4. Rocznica urodzin N. W. X. WIARY KONSTANTYNOWNY w r. 1854.

† 8 i 9 Piątek i Sobota przed Niedz. Zapustną.

☩ 19. Празднуется Восшествіе на Всероссійскій Престолъ ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА Благочестивѣйшаго ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВИЧА Самодержца Всероссійскаго.

б. в. 26. Рожденіе Е. И. В. В. К. АЛЕКСАНДРА АЛЕКСАНДРОВИЧА въ 1845 году.

МАРТЪ.

☩ 25. Благовѣщеніе Пресвятыя Богородицы.

☩ 28, 29 и 30 Великій Четвергъ, Пятница и Суббота Страстныя недѣли.

☩ 31 Марта—6 Апрѣля, Свѣтлая недѣля вся.

АПРѢЛЬ.

б. в. 10. Рожденіе Е. И. В. В. К. ВЛАДИМІРА АЛЕКСАНДРОВИЧА въ 1847 году.

☩ 17. Рожденіе ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА БЛАГОЧЕСТИВѢЙШАГО ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВИЧА Самодержца Всероссійскаго въ 1818 году, и Е. И. В. В. К. НИКОЛАЯ МИХАИЛОВИЧА.

23. Тезоименит. Ея И. В. В. К. АЛЕКСАНДРЫ ІОСИФОВНЫ, и В. К. АЛЕКСАНДРЫ ПЕТРОВНЫ.

б. в. 29. Рожденіе Е. И. В. В. К. СЕРГІЯ АЛЕКСАНДРОВИЧА въ 1857 году.

МАЙ.

☩ 9. Вознесеніе Господне, и день Святителя и Чудотворца Николая.

☩ 19 и 20. Для Сошествія Св. Духа, Воскресеніе и Понедѣльникъ.

20. Тезоим. Е. И. В. В. К. АЛЕКСІЯ АЛЕКСАНДРОВИЧА.

21. Тезоимен. Е. И. В. В. К. КОНСТАНТИНА НИКОЛАЕВИЧА, Ея И. В. В. К. ЕЛЕНЫ ПАВЛОВНЫ и Е. И. В. В. К. КОНСТАНТИНА КОНСТАНТИНОВИЧА, и Рожденіе Е. И. В. В. К. АЛЕКСАНДРЫ ПЕТРОВНЫ.

ІЮНЬ.

б. в. 1. Рожденіе Е. И. В. В. К. ДИМИТРІЯ КОНСТАНТИНОВИЧА.

б. в. 26. Рожденіе Ея И. В. В. К. АЛЕКСАНДРЫ ІОСИФОВНЫ въ 1830 году.

27. Воспоминаніе побѣды подъ Полтавою.

☩ 19. Wstąpienie na Tron Jego IMPERATORSKIEJ MOŚCI ALEKSANDRA MIKOŁAJEWICZA Samowładnącego Całą Rossyą.

b. c. 26. Rocznica urodz. N. W. X. ALEKSANDRA ALEKSANDROWICZA w roku 1845.

MARZEC.

☩ 25. Zwiastowanie Najświęt. Maryi Panny.

☩ 28, 29 i 30. Wielki Czwartek, Piątek i Sobota przed Wielkąnocą.

☩ 31 Marca do 6 Kwiet. Zmartw. Pań. i cały tydz.

KWIECIEŃ.

b. c. 10. Rocz. urodz. N. W. X. WŁODZIMIERZA ALEKSANDROWICZA w roku 1847.

☩ 17. Rocznica urodzin JEGO IMPERATORSKIEJ MOŚCI ALEKSANDRA MIKOŁAJEWICZA Samowładnącego Całą Rossyą, w roku 1818, i N. W. X. MIKOŁAJA MICHAŁOWICZA.

23. Imieniny N. W. X. ALEKSANDRY JOZEFOWNY, i N. W. X. ALEKSANDRY PIOTROWNY.

b. c. 29 Rocznica urodzin N. W. X. SERGIUSZA ALEKSANDROWICZA w roku 1857.

MAJ.

☩ 9. Wniebowstąpienie Pańskie, i świętego Mikołaja Cudotwórcy.

☩ 19 i 20. Zesłanie Ducha Swiętego Niedziela i Poniedziałek.

20. Imien. N. W. X. ALEKSEGO ALEKSANDROWICZA.

21. Imieniny N. W. X. KONSTANTEGO MIKOŁAJEWICZA, N. W. X. HELENY PAWŁOWNY, i N. W. X. KONSTANTEGO KONSTANTYNOWICZA, oraz rocznica urodzin W. X. ALEKSANDRY PIOTROWNY.

CZERWIEC.

b. c. 1. Rocznica urodzin N. W. X. DYMITRA KONSTANTYNOWICZA.

b. c. 26. Dzień urodzin N. W. X. ALEKSANDRY JOZEFOWNY w roku 1830.

27. Zwycięstwo odniesione pod Półtawą.

† 29. Праздникъ СС. Апостоловъ Петра и Павла, и Тезоименитство Е. И. В. В. К. ПАВЛА АЛЕКСАНДРОВИЧА.

ІЮЛЬ.

б. в. 1. Рожденіе Е. И. В. В. К. ВЯЧЕСЛАВА КОНСТАНТИНОВИЧА.

б. в. 5. Тезоименитство Е. И. В. В. К. СЕРГІЯ АЛЕКСАНДРОВИЧА.

б. в. 11. Тезоименит. Ея И. В. В. К. ОЛЬГИ НИКОЛАЕВНЫ, Тезоимен. Ея И. В. В. К. ОЛЬГИ КОНСТАНТИНОВНЫ, и Тезоим. Ея В. В. К. ОЛЬГИ ѲЕОДОРОВНЫ.

15. Тезоименит. Е. И. В. В. К. ВЛАДИМІРА АЛЕКСАНДРОВИЧА.

16. Рожденіе Е. И. В. В. К. АНАСТАСІИ МИХАЙЛОВНЫ.

† 22. Тезоименитство Ея ВЕЛИЧЕСТВА Благочестивѣйшія ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ МАРІИ АЛЕКСАНДРОВНЫ, и Ея И. В. В. К. МАРІИ АЛЕКСАНДРОВНЫ, и Ея И. В. В. К. МАРІИ НИКОЛАЕВНЫ.

† 27. Рожд. Ея ВЕЛИЧЕСТВА Благочестивѣйшія ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ МАРІИ АЛЕКСАНДРОВНЫ въ 1824 году, Рожд. и Тезоименит. Е. И. В. В. К. НИКОЛАЯ НИКОЛАЕВИЧА Старшаго въ 1831 году, и Тезоименит. Е. И. В. В. К. НИКОЛАЯ НИКОЛАЕВИЧА Младшаго.

АВГУСТЪ.

† 6, Преображеніе Господне, и Рожденіе Ея И. В. В. К. МАРІИ НИКОЛАЕВНЫ въ 1819 г.

б. в. 10. Рожденіе Е. И. В. В. К. КОНСТАНТИНА КОНСТАНТИНОВИЧА.

† 15. Успеніе Пресвятыя Богородицы.

б. в. 16. Рожденіе Ея И. В. В. К. ЕКАТЕРИНЫ МИХАЙЛОВНЫ въ 1857 году.

б. в. 22. Рожденіе Ея И. В. В. К. ОЛЬГИ КОНСТАНТИНОВНЫ.

† 26. Коронованіе ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА Благочестивѣйшаго ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВИЧА Самодержца Всероссійскаго, и Супруги ЕГО, Ея ВЕЛИЧЕСТВА Благочестивѣйшія ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ МАРІИ АЛЕКСАНДРОВНЫ.

† 29, Усѣкновеніе главы честнаго славнаго Пророка Предтечи и Крестителя Госп. Іоанна.

† 29. Świętych Apostołów Piotra i Pawła, i Imieniny N. W. X. PAWŁA ALEKSANDROWICZA.

LIPIEC.

b. c. 1. Rocznica urodzin N. W. X. WACŁAWA KONSTANTYNOWICZA.

b. c. 5. Imieniny N. W. X. SERGIUSZA ALEKSANDROWICZA.

b. c. 11. Imien. N. W. X. OLGI MIKOŁAJOWNY, Imieniny N. W. X. OLGI KONSTANTYNOWNY, i Imieniny N. W. X. OLGI TEODOROWNY.

15. Imieniny N. W. X. WŁODZIMIERZA ALEKSANDROWICZA.

16. Rocznica urodz. N. W. X. ANASTAZYI MICHAŁOWNY.

† 22, Imieniny JEJ IMPERATORSKIEJ MOŚCI MARYI ALEKSANDROWNY, oraz N. W. X. MARYI ALEKSANDROWNY, i N. W. X. MARYI MIKOŁAJOWNY.

† 27, Rocznica urodzin JEJ IMPERATORSKIEJ MOSCI MARYI ALEKSANDROWNY w r. 1824, oraz Rocznica urodzin i Imieniny N. W. X. MIKOŁAJA MIKOŁAJEWICZA Starszego w roku 1831, i Imieniny N. W. X. MIKOŁAJA MIKOŁAJEWICZA Młodszego.

SIERPIEŃ.

† 6. Przemienienie Pańskie. Rocznica urodzin N. W. X. MARYI MIKOŁAJOWNY w r. 1819.

b. c. 10. Rocznica urodz. N. W. X. KONSTANTEGO KONSTANTYNOWICZA.

† 15. Wniebowzięcie Najświęt. Maryi Panny.

b. c. 16. Rocznica urodzin N. W. X. KATARZYNY MICHAŁOWNY w roku 1857.

b. c. 22. Rocznica urodzin N. W. X. OLGI KONSTANTYNOWNY.

† 26. Koronacya JEGO IMPERATORSKIEJ MOŚCI ALEKSANDRA MIKOŁAJEWICZA Samowładnącego Całą Rossyą, i JEJ IMPERATORSKIEJ MOŚCI MARYI ALEKSANDROWNY.

† 29. Ścięcie Świętego Jana Chrzciciela.

† 30. Тезоименитство ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА Благочестивѣйшаго ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВИЧА, Самодержца Всероссійскаго, и Е. И. В. В. К. АЛЕКСАНДРА АЛЕКСАНДРОВИЧА, и Рожденіе Ея И. В. В. К. ОЛЬГИ НИКОЛАЕВНЫ въ 1822 году. Кавалерскій праздникъ Ордена Св. Александра Невскаго.

СЕНТЯБРЬ.

† 8. Рождество Пресвятыя Богородицы, и Рожд. Е. И. В. ГОСУДАРЯ НАСЛѢДНИКА ЦЕСАРЕВИЧА и В. К. НИКОЛАЯ АЛЕКСАНДРОВИЧА въ 1843 году, и Рожденіе Ея И. В. В. К. ОЛЬГИ ѲЕОДОРОВНЫ.

б. в. 9. Рожденіе Е. И. В. В. К. КОНСТАНТИНА НИКОЛАЕВИЧА въ 1827 году.

14. Воздвиженіе честнаго креста Господня.

б. в. 17. Тезоименитство Ея И. В. В. К. ВѢРЫ КОНСТАНТИНОВНЫ.

б. в. 21, Рожденіе Е. И. В. В. К. ПАВЛА АЛЕКСАНДРОВИЧА, и Тезоименитство Е. И. В. В. К. ДИМИТРІЯ КОНСТАНТИНОВИЧА.

22. Кавалерскій Праздникъ Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра.

† 26. День Св. Апос. и Еванг. Іоанна Богослова.

ОКТЯБРЬ.

† 1. Покровъ Пресвятыя Богородицы.

б. в. 4, Рожденіе Е. И. В. В. К. МИХАИЛА МИХАИЛОВИЧА.

б. в. 5, Рожденіе Е. И. В. В. К. МАРІИ АЛЕКСАНДРОВНЫ въ 1853 году.

13. Рожденіе Е. И. В. В. К. МИХАИЛА НИКОЛАЕВИЧА въ 1832 году.

† 22. День Казанскія чудотворныя иконы Пресвятыя Богородицы.

НОЯБРЬ.

б. в. 6. Рожденіе Е. И. В. В. К. НИКОЛАЯ НИКОЛАЕВИЧА Младшаго въ 1856 году.

б. в. 8. Архистратига Михаила, и прочихъ безплотныхъ силъ, и Тезоименитство Е. И. В. В. К. МИХАИЛА НИКОЛАЕВИЧА, и МИХАИЛА МИХАИЛОВИЧА, праздникъ всѣхъ Кавалерскихъ Россійскихъ Орденовъ.

† 21. Введеніе во Храмъ Пресвятыя Богородицы.

† 30. Imieniny JEGO IMPERATORSKIEJ MOŚCI ALEKSANDRA MIKOŁAJEWICZA, Samowładnącego Całą Rossyą, i N. W. X. ALEKSANDRA ALEKSANDROWICZA, i Rocz. urodzin N. W. X. OLGI MIKOŁAJOWNY w roku 1822, oraz Kawalerskie święto Orderu Aleksandra Newskiego.

WRZESIEŃ.

† 8. Narodzenie Najświętszéj Maryi Panny, i Rocz. urodzin N. W. X. Następcy Tronu CESARZEWICZA MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA w roku 1843, i Rocznica urodzin N. W. X. OLGI TEODOROWNY.

b. c. 9. Rocznica urodz. N. W. X. KONSTANTEGO MIKOŁAJEWICZA w roku 1827.

14. Podwyższenie świętego Krzyża.

b. c. 17. Imieniny N. W. X. WIARY KONSTANTYNOWNY

b. c, 21. Rocz. urodzin N. W. X. PAWŁA ALEKSANDROWICZA, i Imieniny N. W. X. DYMITRA KONSTANTYNOWICZA.

22. Kawalerskie święto Orderu ś-go Księcia Włodzimierza.

† 26. Swiętego Jana Apostoła i Ewangelisty.

PAŹDZIERNIK.

† 1. Opieki Najświętszéj Maryi Panny.

b. c. 4, Rocznica urodzin N. W. X. MICHAŁA MICHAŁOWICZA.

b. c. 5. Rocznica urodzin N. W. X. MARYI ALEKSANDROWNY w roku 1853.

13. Rocznica urodzin N. W. X. MICHAŁA MIKOŁAJEWICZA w roku 1832.

† 22. Cudownego Kazań. Obrazu N. Maryi P.

LISTOPAD.

b. c. 6. Rocznica urodzin N. W. X. MIKOŁAJA MIKOŁAJEWICZA Młodszego w roku 1856.

b c. 8. Świętego Michała Archanioła i innych Władz niecielesnych, oraz Imien. N. W. X. MICHAŁA MIKOŁAJEWICZA, i MICHAŁA MICHAŁOWICZA, nadto święto wszystkich Kawalerskich Rossyjskich Orderów

† 21. Ofiarowanie Najświętszéj Maryi Panny.

24. Тезоимен. Е. И. В. В. К. ЕКАТЕРИНЫ МИХАИЛОВНЫ, и Кавалерскій праздникъ Ордена Св. Екатерины.
26. Кавалерскій праздникъ Ордена Св. Георгія.
30. Кавалерскій праздникъ Ордена Св. Андрея Первозваннаго.

ДЕКАБРЬ.

† 6. День Чудотворца Николая, и Тезоименитство Е. И. В. Благовѣрнаго ГОСУДАРЯ НАСЛѢДНИКА ЦЕСАРЕВИЧА В. К. НИКОЛАЯ АЛЕКСАНДРОВИЧА, и Е. И. В. В. К. НИКОЛАЯ КОНСТАНТИНОВИЧА, и Е. И. В. В. К. НИКОЛАЯ МИХАИЛОВИЧА.
22. Тезоименитство Е. И. В. В. К. АНАСТАСІИ МИХАИЛОВНЫ.
† 25, 26 и 27. Дни праздника Рожд. Христова.

Кромѣ того, съ 23 Декабря по 1 Января для святокъ; и каникулярные или вакаціонные дни, по уложенію.

Сверхъ означенныхъ дней, празднуются еще Церквами:

ПРАВОСЛАВНОЮ.

14 Апрѣля. День Св. Виленскихъ Мучениковъ: Антонія, Іоанна и Евстафія.
30. Мая. Воспоминавіе возсоединенія Униатовъ съ Православною Церковію.
Сверхъ того: Во время великаго поста, для приготовленія къ Исповѣди и пріобщенія Свят. Таинъ, Православные должны быть освобождены отъ всѣхъ работъ и повинностей, безъ зачета, въ продолженіи цѣлой которой-либо недѣли, а также въ послѣднюю недѣлю— Страстную.

РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКОЮ.

4 Марта. Св. Королевича Казиміра, (въ Виленск., Ковен. и Грод. Губер. Р. К. Епархіи).
30 Мая. Тѣло Господне.
1 Ноября. Всѣхъ Святыхъ и 2 Ноября Поминальница за всѣхъ усопшихъ по 12 часовъ утра.
8 Декабря. Зачатіе Пресвятыя Богородицы Св. Анною.

---

24. Imieniny N. W. X. KATARZYNY MICHAŁOWNY, i Kawalerskie święto Orderu ś-téj Katarzyny.
26. Kawalerskie święto Orderu ś. Jerzego.
30. Kawalerskie święto Orderu ś. Andrzeja.

GRUDZIEN.

† 6. Swiętego Mikołaja Cudotwórcy, i Imieniny N. W. X. Następcy Tronu CESARZEWICZA MIKOŁAJA ALEKSANDROWICZA, i N. W. X. MIKOŁAJA KONSTANTYNOWICZA, i N. W. X. MIKOŁAJA MICHAŁOWICZA.
22. Imieniny N. W. X. ANASTAZYI MICHAŁOWNY.
† 25, 26 i 27. Boże Narodzenie.

Prócz tych uroczystości wolni są uczniowie od lekcyj od dnia 23 Grudnia do 1 Stycznia, a nadto w wakacyjne, według ustawy.

Procz oznaczonych dni, święcą jeszcze uroczyście Kościoły:

PRAWOSŁAWNY.

14 Kwiet. Dzień śś. Wileń. Męczenników, Antoniego Jana i Eustachego.
30 Maja. Pamiątka połączenia Unitów z Prawosławnym Kościołem.
Prócz tego: W czasie wielkiego Postu, dla przygotowania się do Spowiedzi i przyjęcia Kommunii św., Prawosławni być mają wolni od wszelkich robot i powinności, bez zaliczenia na następny tydzień, w przeciągu całego któregokolwiek tygodnia, jak również przez cały ostatni Wielki Tydzień.

RZYMSKO-KATOLICKI.

4 Marca. Św. Kazimierza Królewica, (w Wileń., Kowień. i Grodz. Gub. R. K. Dyecezyi).
30 Maja. Boże Ciało.
1 Listopada. Wszystkich Świętych, i Dzień Zaduszny dnia 2 Listopada do południa.
8 Grudnia. Niepokal. Poczęcie Najświętszéj Maryi Panny.

ВЪ КАЗЕНН. ЕВРЕЙС. УЧИЛИЩАХЪ.

Въ вышесказанные Высокоторжественные Табельные Царскіе дни, а кромѣ того: съ 5 по 8 число а Сиван 3 дня (Въ половинѣ Мая).
27 Тамуза (Въ концѣ Іюня).
8 и 9 Аба (Въ половинѣ Іюля).
10 Тебесъ (Въ половинѣ Декаб).
13, 14 и 15 Адара (Въ исходѣ Февраля)
Субботніе дни.

Въ слѣдующіе важнѣйшіе Христ. празд.:

1. Благовѣщеніе Пр. Богородицы.
2. Рождество Христово } по три
3. Свѣтлое Воскресеніе Христово } дня.

Вакація назначается два раза въ годъ: весенная во время еврейскихъ праздниковъ (въ Мартѣ мцѣ) съ 8 Нисана до дня предшествующаго новолуніе Эара, 21 день; осенния (въ Сент. мцѣ) съ 28 Элула по 28 Тишри, 29 д.

Примѣчаніе. Христіанскіе преподаватели въ сихъ заведеніяхъ освобождаются кромѣ того отъ уроковъ и въ праздники, означенные по табели для христіанскихъ заведеній.

W SZKOŁACH SKARB. STAROZAKONNYCH.

.W wyżéj wymienione uroczyste Cesarskie dni galowe, oraz: od 5 do 8 dnia Siwana 3 dni (w połowie Maja).
17 Tamuza (w końcu Czerwca).
8 i 9 Aba (w połowie Lipca).
10 Tebesa (w połowie Grudnia).
13, 14 i 15 Adara (w końcu Lutego.)
Dni Sobotnie.

W następne ważniejsze święta chrześcijań.:

1. Zwiastowanie N. Maryi P.
2. Boże Narodzenie. } po dni
3. Zmartwychwstanie Pańskie. } trzy.

Wakacye naznaczają się dwa razy do roku: wiosenne w czasie świąt żydowskich (w miesiącu Marcu) od 8 Nisana do dnia poprzedzającego nów Eara, 21 dzień; jesienne (w miesiącu Wrześniu) od 28 Elula do 28 Tiszry, dni 29.

Uwaga. Nauczyciele chrześcijańscy w tych zakładach uwalniają się, oprócz tego, od lekcyj i w święta, oznaczone w tabelli dla zakładów chrześcijańskich.

ВОСХОЖДЕНІЕ И ЗАХОЖДЕНІЕ СОЛНЦА.
WSCHÓD I ZACHÓD SŁOŃCA.

Мѣсяцы и числа по стар. стилю. Miesiące i dni podług star. stylu		ВИЛЬНО. WILNO.			КОВНО. KOWNO.		ГРОДНО. GRODNO.			МИНСКЪ. MIŃSK.		Дня прибудетъ минутъ. Dnia przybędzie minut.	Что должны показ. обык. часы, когда солнечн. показ. полдень. Co pow. pok. zwycz. zeg. kied. na kom. jest południ.	Числа и мѣсяцы по нов. стилю. Dni i miesiące podług now. stylu	
		Восх. wsch.	Захож. zach.	Свѣт. нач. świt. zaczn.	Восх. wsch.	Захож. zach.	Восх. wsch.	Захож. zach.	Свѣт. нач. świt. zaczn.	Восх. wsch.	Захож. zach.				
		ч. м. g. m.	ч. м. g. m.	ч. м. g. m.	ч. м. g. m.	ч. м. g. m.	ч. м. g. m.	ч. м. g. m.	ч. м. g. m.	ч. м. g. m.	ч. м. g. m.		Ч. М. С. g. m. s.		
Январь, Styczeń.	1	8 20	3 58	6 5	8 21½	3 56½	8 14	4 4	6 4	8 15	4 3		12 8 54	13	Januarius.
	4	8 17	4 3		8 18½	4 1½	8 11	4 9		8 12	4 8	27	12 10 0	16	
	7	8 13	4 9		8 14½	4 7½	8 8	4 14		8 9	4 13		12 10 58	19	
	10	8 9	4 15	5 57	8 10½	4 13½	8 4½	4 19½	5 56	8 5½	4 18½		12 11 50	22	
	13	8 4	4 21		8 5	4 20½	7 59	4 26		8 0	4 25		12 12 35	25	
	16	7 59	4 27		8 0	4 26	7 55	4 31		7 56	4 30	33	12 13 13	28	
	19	7 53½	4 33½	5 45	7 55	4 32½	7 50	4 37	5 45	7 51	4 36		12 13 42	31	
	22	7 48½	4 39½		7 49½	4 38½	7 45½	4 42½		7 46½	4 41½		12 14 5	3	Februarius.
	25	7 43½	4 45½		7 44½	4 44½	7 40	4 49		7 40½	4 48½	34	12 14 20	6	
	28	7 37½	4 51½	5 32	7 38½	4 50½	7 34	4 55	5 32	7 34½	4 54½		12 14 28	9	
	31	7 31	4 58		7 32	4 57	7 28	5 1		7 28½	5 0½		12 14 30	12	
Февраль, Luty.	3	7 25	5 4		7 26	5 3	7 22	5 7		7 22½	5 6½	38	12 14 24	15	
	6	7 17½	5 10½	5 16	7 18	5 10	7 15	5 13	5 16	7 15½	5 12½		12 14 12	18	
	9	7 11½	5 16½		7 12	5 16	7 9½	5 18½		7 10	5 18		12 13 54	21	
	12	7 4	5 23		7 4½	5 22½	7 2½	5 24½		7 3	5 24	39	12 13 29	24	
	15	6 56½	5 29½	4 58	6 57	5 29	6 55	5 31	4 58	6 55½	5 30½		12 12 59	27	
	18	6 50½	5 34½		6 51	5 34	6 48½	5 36½		6 49	5 36		12 12 25	2	Martius.
	21	6 43	5 41		6 43½	5 40½	6 41½	5 41½		6 42	5 41	38	12 11 45	5	
	24	6 35	5 47	4 33	6 35½	5 46½	6 34½	5 47½	4 34	6 34½	5 47½		12 11 2	8	
	27	6 28	5 52½		6 28½	5 52	6 27½	5 53		6 27½	5 53		12 10 15	11	
Мартъ, Marzec.	2	6 20½	5 58½		6 20½	5 58½	6 20	5 59		6 20	5 59	40	12 9 26	14	
	5	6 12½	6 4½	4 8	6 12½	6 4½	6 12½	6 4½	4 11	6 12½	6 4½		12 8 35	17	
	8	6 6	6 10		6 6	6 10	6 5½	6 9½		6 5½	6 9½		12 7 42	20	
	11	5 58	6 16		5 58	6 16	5 58	6 16		5 58	6 16	40	12 6 48	23	
	14	5 50	6 22	3 42	5 50	6 22	5 50½	6 21½	3 45	5 50½	6 21½		12 5 52	26	
	17	5 43	6 27		5 43	6 27	5 43½	6 26½		5 43½	6 26½		12 4 57	29	
	20	5 35	6 33		5 35	6 33	5 36	6 32		5 36	6 32	39	12 4 1	1	Aprilis.
	23	5 27	6 39	3 3	5 26½	6 39½	5 28½	6 38	3 17	5 28½	6 38		12 3 7	4	
	26	5 20	6 44		5 19½	6 44½	5 21½	6 43½		5 21	6 43½		12 2 14	7	
	29	5 12½	6 50½		5 12	6 51	5 14½	6 48½		5 14	6 49	39	12 1 23	10	
Апрѣль, Kwiecień.	1	5 4½	6 56½	2 40	5 4	6 57	5 6½	6 54½	2 47	5 6	6 55		12 0 35	13	
	4	4 57	7 3		4 56½	7 3½	5 0	7 0		4 59½	7 0½		11 59 52	16	
	7	4 50½	7 8		4 50	7 8½	4 53½	7 5		4 53	7 5½	38	11 59 8	19	
	10	4 44	7 13	2 6	4 43½	7 13½	4 47½	7 9½	2 18	4 47	7 10		11 58 30	22	
	13	4 37	7 19		4 36	7 20	4 40½	7 15½		4 40	7 16		11 57 56	25	
	16	4 30½	7 24½		4 29½	7 25½	4 33½	7 21½		4 33	7 22	37	11 57 26	28	
	19	4 23½	7 30½	1 23	4 22½	7 31½	4 27½	7 26½	1 39	4 27	7 27		11 57 0	1	Majus.
	22	4 17	7 36		4 16	7 37	4 21½	7 32½		4 21	7 33		11 56 39	4	
	25	4 12	7 41		4 11	7 42	4 16	7 37		4 15½	7 37½	35	11 56 23	7	
	28	4 5	7 47		4 4	7 48	4 9½	7 42½	0 44	4 9	7 43½		11 56 12	10	

Мѣсяцы и числа по стар. стилю. / Miesiące i dni podług star. stylu		ВИЛЬНО. WILNO. Восх. wsch. ч. м. g. m.	ВИЛЬНО. WILNO. Захож. zach. ч. м. g. m.	Свѣт. нач. świt. zaczn. ч. м. g. m.	КОВНО. KOWNO. Восх. wsch. ч. м. g. m.	КОВНО. KOWNO. Захож. zach. ч. м. g. m.	ГРОДНО. GRODNO. Восх. wsch. ч. м. g. m.	ГРОДНО. GRODNO. Захож. zach. ч. м. g. m.	Свѣт. нач. świt. zaczn. ч. м. g. m.	МИНСКЪ. MIŃSK. Восх. wsch. ч. м. g. m.	МИНСКЪ. MIŃSK. Захож. zach. ч. м. g. m.	Дня прибудетъ минутъ. / Dnia przybędzie minut.	Что должны показ. обык часы, когда солнеч. показ. полдень. / Co powin. pok. zwycz. zeg. kiedy na komp. jest południe. ч. м. с. g. m. s.	Числа и мѣсяцы по нов. стилю. / Dni i miesiące podług now. stylu.	
Май, Maj.	1	3 59½	7 52½	Заря во всю ночь съ 27 апрѣля по 23 іюля. Zorza przez całą noc od 27 kwietnia do 23 lipca.	3 58½	7 53½	4 4½	7 47½	Заря во всю ночь съ 1 мая по 19 іюля. Zorza przez całą noc od 1 maja do 19 lipca.	4 3½	7 48½		11 56 7	13	Majus.
	4	3 54½	7 57½		3 53½	7 58½	3 59	7 52½		3 58	7 53½	30	11 56 7	16	
	7	3 49½	8 2½		3 48	8 4	3 55	7 57		3 54	7 58		11 56 12	19	
	10	3 45½	8 7½		3 44	8 8	3 51½	8 1½		3 50½	8 2		11 56 22	22	
	13	3 41½	8 11½		3 40	8 12	3 47½	8 5½		3 46½	8 6½	25	11 56 37	25	
	16	3 37½	8 16½		3 36	8 18	3 44	8 10		3 43	8 11		11 56 56	28	
	19	3 34½	8 20½		3 33	8 22	3 40	8 14		3 39½	8 15		11 57 19	31	
	22	3 30½	8 24½		3 29	8 26	3 36½	8 18½		3 35½	8 19½	20	11 57 46	3	Junius.
	25	3 28½	8 27½		3 27	8 29	3 34½	8 21½		3 33½	8 22½		11 58 16	6	
	28	3 27	8 30		3 25½	8 31½	3 33	8 25		3 32	8 26		11 58 49	9	
	31	3 25½	8 33½		3 23½	8 35½	3 32	8 27		3 30½	8 28½	12	11 59 25	12	
Іюнь, Czerwiec.	3	3 24½	8 35½		3 22½	8 37½	3 31	8 29		3 29½	8 30½		12 0 2	15	
	6	3 24½	8 36½		3 22½	8 38½	3 31½	8 29½		3 30	8 31		12 0 41	18	
	9	3 24½	8 37½		3 22½	8 39½	3 32	8 30½		3 30½	8 32	2	12 1 20	21	
	12	3 25	8 38½		3 23	8 40½	3 32½	8 31½		3 31	8 33		12 1 59	24	
	15	3 26½	8 38½		3 24½	8 40	3 33½	8 31½		3 32	8 33		12 2 37	27	
	18	3 28	8 37½		3 26	8 39½	3 34	8 32		3 32½	8 33½	убуде. ubęd.	12 3 13	30	
	21	3 31	8 36½		3 29½	8 38	3 37½	9 29½		3 36	8 31	8	12 3 48	3	Julius.
	24	3 34	8 35		3 32½	8 36½	3 40½	8 28		3 39½	8 29½		12 4 20	6	
	27	3 37½	8 32½		3 35½	8 34½	3 43½	8 25½		3 42½	8 26½	15	12 4 49	9	
	30	3 40	8 30½		3 38½	8 32	3 47	8 23½		3 46	8 24½		12 5 14	12	
Іюль, Lipiec.	3	3 44	8 27		3 42½	8 28½	3 50½	8 20½		3 49½	8 21½		12 5 35	15	
	6	3 48½	8 24		3 47	8 25½	3 55	8 17		3 54	8 18	24	12 5 52	18	
	9	3 53	8 19		3 51½	8 20½	3 59	8 13		3 58	8 14		12 6 4	21	
	12	3 58	8 14½		3 57	8 15½	4 3	8 9		4 2	8 10		12 6 12	24	
	15	4 3	8 9		4 2	8 10	4 7½	8 4½		4 7½	8 4½	27	12 6 13	27	
	18	4 7½	8 5		4 6½	8 6	4 12	7 0		4 11	8 1		12 6 9	30	
	21	4 13	7 59		4 12	7 0	4 17½	7 54½		4 16½	7 55½		12 6 0	2	Augustus.
	24	4 17½	7 53½	ч.	4 16½	7 54½	4 22	7 49	ч.	4 21	7 50	33	12 5 45	5	
	27	4 23½	7 47½	1 2	4 22½	7 48½	4 28	7 43	1 18	4 28	7 43		12 5 25	8	
	30	4 28½	7 41½		4 27½	7 42½	4 32½	7 37½		4 32	7 38		12 5 1	11	
Августъ, Sierpień.	2	4 34	7 35		4 33	7 36	4 37½	7 31½		4 37	7 32	34	12 4 30	14	
	5	4 38½	7 28½	1 52	4 37½	7 29½	4 43	7 25	2 6	4 42½	7 25½		12 3 55	17	
	8	4 45	7 22		4 44½	7 22½	4 48	7 18½		4 47½	7 19		12 3 16	20	
	11	4 51	7 14		4 50½	7 14½	4 53½	7 11½		4 53	7 11½	36	12 2 32	23	
	14	4 56	7 7½	2 26	4 55½	7 8	4 57½	7 5	2 33	4 57	7 5½		12 1 44	26	
	17	5 1½	7 1		5 1	7 2	5 3½	6 57½		5 3	6 58		12 0 52	29	
	20	5 7½	6 52½		5 7	6 53	5 10	6 50		5 9½	6 50½	38	11 59 58	1	Septem.
	23	5 13	6 45	2 55	5 13½	6 45½	5 15	6 43	3 2	5 14½	6 43½		11 59 0	4	
	26	5 18	6 38		5 17½	6 38½	5 19½	6 36½		5 20	6 36½		11 58 0	7	
	29	5 24	6 30		5 24	6 30	5 25½	6 28½		5 25½	6 27½		11 56 59	10	

Мѣсяцы и числа по стар. стилю. Miesiące i dni podług star. stylu		ВИЛЬНО WILNO. Восх. Wsch. ч. м. g. m.	ВИЛЬНО WILNO. Захож. Zach. ч. м. g. m.	Свѣт. нач. świt. zaczn. ч. м. g. m.	КОВНО. KOWNO. Восхо. Wsch. ч. м. g. m.	КОВНО. KOWNO. Захож. Zach. ч. м. g. m.	ГРОДНО. GRODNO. Восх. Wsch. ч. м. g. m.	ГРОДНО. GRODNO. Захож. Zach. ч. м. g. m.	Свѣт. нач. świt. zaczn. ч. м. g. m.	МИНСКЪ. MIŃSK. Восх. Wsch. ч. м. g. m.	МИНСКЪ. MIŃSK. Захож. Zach. ч. м. g. m.	Дня убудетъ минутъ. Dn. ubędzie minut.	Что должны показ. обык. часы, когда солнечн. показ. полдень. Co powin. pok. zwycz. zeg., kiedy na komp. jest południe. ч. м. с. g. m. s.	Числа и мѣсяцы по нов. стилю. Dni i miesiące podług now. stylu.	
Сентябрь, Wrzesień.	1	5 30	6 22	3 19	5 30	6 22	5 31	6 21	3 25	5 31	6 21	39	11 55 57	13	September.
	4	5 36	6 15		5 36	6 15	5 36	6 14		5 36	6 14		11 54 54	16	
	7	5 41	6 7		5 41	6 7	5 41½	6 6½		5 41½	6 6½	40	11 53 51	19	
	10	5 46½	5 59½	3 41	5 46½	5 59½	5 46½	5 59½	3 45	5 46½	5 59½		11 52 48	22	
	13	5 51½	5 51½		5 51½	5 51½	5 51½	5 52		5 51½	5 52		11 51 45	25	
	16	5 57½	5 43½		5 57½	5 43½	5 57	5 44½		5 57	5 44½	40	11 50 44	28	
	19	6 3½	5 36½	4 0	6 3½	5 36½	6 3	5 37	4 4	6 3	5 37		11 49 46	1	
	22	6 10	5 29		6 10½	5 28½	6 9½	5 28½		6 9½	5 28½		11 48 49	4	
	25	6 15½	5 22		6 16	5 21½	6 15	5 21		6 15	5 21	40	11 47 57	7	
	28	6 20½	5 14½	4 18	6 21	5 14	6 20	5 14	4 22	6 20	5 14		11 47 7	10	
Октябрь, Październik.	1	6 26½	5 7		6 27	5 6½	6 25½	5 7½		6 26	5 7		11 46 22	13	October.
	4	6 31½	5 0		6 32	4 59½	6 29½	5 1½		6 30	5 1	38	11 45 42	16	
	7	6 37½	4 53½	4 36	6 38	4 53	6 35	4 55	4 36	6 35½	4 54½		11 45 7	19	
	10	6 43½	4 46		6 44½	4 45	6 40	4 49		6 40½	4 48½		11 44 37	22	
	13	6 49½	4 39		6 50½	4 38	6 46	4 42		6 46½	4 41½	38	11 44 13	25	
	16	6 55½	4 32½	4 52	6 56½	4 32	6 52½	4 35½	4 52	6 53	4 35		11 43 56	28	
	19	7 1½	4 26		7 2½	4 25	6 58½	4 28½		6 59	4 28		11 43 45	31	
	22	7 8	4 19½		7 9	4 18½	7 5	4 22		7 5½	4 21½	37	11 43 42	3	
	25	7 14	4 13	5 8	7 15	4 12	7 10½	4 16½	5 8	7 11	4 16		11 43 45	6	
	28	7 20½	4 7½		7 21½	4 6½	7 16½	4 11½		7 17½	4 10½		11 43 57	9	
	31	7 26	4 2½		7 27	4 1½	7 22	4 6		7 23	4 5	33	11 44 17	12	
Ноябрь, Listopad.	3	7 31½	3 57½	5 24	7 32½	3 56½	7 27½	4 2	5 23	7 28½	4 1		11 44 43	15	November.
	6	7 38	3 53½		7 39½	3 52	7 33½	3 57		7 34½	3 56		11 45 18	18	
	9	7 43½	3 48½		7 45	3 47	7 39	3 53		7 40	3 52	31	11 46 0	21	
	12	7 49½	3 44	5 37	7 51	3 42	7 44½	3 48½	5 36	7 45½	3 47½		11 46 47	24	
	15	7 54½	3 40½		7 56	3 39	7 49½	3 45½		7 50½	3 44½		11 47 44	27	
	18	7 59½	3 38½		8 1	3 37	7 54	3 43		7 55	3 42	24	11 48 46	30	
	21	8 5	3 35	5 49	8 6½	3 33½	7 59	3 41	5 47	8 0	3 40		11 49 55	3	
	24	8 8½	3 33½		8 10	3 32	8 3	3 39		8 4	3 38		11 51 8	6	
	27	8 13½	3 31½		8 15	3 30	8 7½	3 37		8 8	3 36	15	11 52 27	9	
	30	8 16	3 31	5 58	8 17½	3 29½	8 10½	3 36½	5 55	8 12	3 35		11 53 50	12	
Декабрь, Grudzień.	3	8 19	3 31		8 21	3 29	8 13½	3 36		8 15	3 34½	6	11 55 16	15	December.
	6	8 21½	3 31½		8 23½	3 29	8 16	3 36½		8 17½	3 35		11 56 44	18	
	9	8 23½	3 32½	6 5	8 25½	3 30	8 18	3 38	6 3	8 19½	3 36½		11 58 14	21	
	12	8 25	3 34		8 27	3 32	8 19½	3 39½		8 21	3 38	приб. przyb. 4	11 59 43	24	
	15	8 25½	3 36½		8 27½	3 34½	8 20	3 42		8 21½	3 40½		12 1 13	27	
	18	8 26	3 39	6 7	8 28	3 37	8 20½	3 44½	6 5	8 22	3 43		12 2 41	30	
	21	8 25	3 42½		8 26½	3 41	8 20	3 48		8 21½	3 46½		12 4 7	2	Januar.
	24	8 24	3 47		8 25½	3 44½	8 19	3 51½		8 20½	3 50	14	12 5 30	5	
	27	8 23	3 50½	6 10	8 24½	3 48½	8 18	3 56	6 9	8 18½	3 55		12 6 49	8	
	30	8 20½	3 55½		8 22	3 54	8 15	4 1		8 16	4 0		12 8 4	11	

ПРИБАВЛЕНІЕ
КЪ КАЛЕНДАРЮ
на 1863 годъ.

Небесныя явленія.

ПЛАНЕТЫ.

Со времени изданія Календаря на 1862 г. въ группѣ малыхъ планетъ, вращающихся около солнца между путями Марса и Юпитера, прибавилось еще 3 новыя, такъ, что въ настоящее время (іюль 1862) общее число извѣстныхъ намъ главныхъ планетъ солнечной системы простирается до 81.

Въ теченіи 1863 года въ планетномъ мірѣ произойдутъ слѣдующія явленія, которыя могутъ служить любителямъ неба для распознаванія планетъ между неподвижными звѣздами.

Января 14 (26) ♂ въ соед. съ ☾ въ 7 час. 44 мин. вечера. — Въ показанное время планета Марсъ, отличающаяся своимъ красноватымъ свѣтомъ, будетъ находиться на 2° къ югу отъ луны.

Янв. 27 (фев. 8) ♄ въ соед. съ ☾ въ 5 ч. 20 м. утра. — Сатурнъ, въ показанное время будетъ находиться надъ луною въ разстояніи около 8°.

Фев. 24 (марта 8) ♃ въ соед. съ ☾ въ 11 ч. 38 мин. веч. — Юпитеръ будутъ находиться въ показанное время на 5° къ сѣверу отъ луны.

Марта 9 (21) ♀ въ соед. съ ☾ въ 5 ч. 33 м. веч. — Послѣ захожденія солнца можно будетъ усмотрѣть въ вечерней зарѣ весьма тонкій серпъ новой луны и подъ нимъ Венеру въ разстояніи 4°.

Марта 11 (23). — Сатурнъ приходитъ въ противостояніе съ солнцемъ, т. е. онъ будетъ находиться въ полночь прямо на югѣ, въ меридіанѣ, причемъ высота его надъ горизонтомъ составитъ 37°.

DODATEK
DO KALENDARZA
na rok 1863.

Zjawiska niebieskie.

PLANETY.

Od czasu wydania Kalendarza na rok 1862, do gromady małych planet, krążących około słońca pomiędzy drogami Marsa i Jowisza, przybyło znowu trzy dotąd nieznane. Tak więc w obecnéj chwili (w lipcu 1862) ogólna liczba znanych nam planet głównych w systemacie słonecznym, wynosi 81.

Przez ciąg roku 1863 dadzą się widzieć w świecie planetarnym następujące zjawiska, które dla miłośników gwiaździstego przestworu będą mogły służyć za wskazówki do odróżniania planet od gwiazd stałych.

Stycznia 14 (26) ♂ w połącz. z ☾ o g. 7 m. 44 wiecz. — We wskazanym tu czasie planeta Mars, cechująca się czerwonawą barwą swego światła, będzie się znajdować o 2° na południe od księżyca.

Stycz. 27 (lutego 8) ♄ w połącz. z ☾ o g. 5 m. 27 rano. — Planeta Saturn w czasie oznaczonym będzie się znajdować prawie o 8° pod księżycem.

Lut. 24 (marca 8) ♃ poł. z ☾ o godz. 11 m. 38 wiecz. — Jowisz w czasie oznaczonym będzie się znajdować o 5° na północ od księżyca.

Marca 9 (21) ♀ w połą. z ☾ o g. 5 min. 33 wiecz. — Po zachodzie słońca dojrzeć będzie można w zorzy wieczornéj cieniuchny sierp nowiu księżyca, a pod nim Wenerę o 4° odległości.

Marca 11 (23). — Saturn znajdować się będzie w przeciwległości od słońca, t. j. o saméj północy w stronie południowéj nieba stanie na południku danego miejsca; odległość jego od poziomu wynosić będzie wówczas 37°.

Мар. 24 (ап. 5) ♃ въ соед. съ ☾ въ 2 ч. 6 м. утра.

Юпитеръ приходитъ въ соединеніе съ луною и въ показанное время будетъ находиться на 5° къ сѣверу отъ луны.

Мар. 31 (ап. 12).

Юпитеръ приходитъ въ противостояніе съ солнцемъ; поэтому въ 12 час. ночи онъ будетъ находиться прямо на югѣ, въ меридіанѣ, а именно въ высотѣ 28°.

Апрѣля 8 (20) ♀ въ соед. съ ☾ въ 7 ч. 13 м. веч.

Венера въ соединеніи съ луною; и по захожденіи солнца можно будетъ видѣтъ узкій серпъ луны, а надъ нимъ планету въ разстояніи менѣе полуградуса.

Апр. 10 (22) ♂ въ соед. съ ☾ въ 11 ч. 44 м. веч.

Марсъ въ соединеніи съ луною, причемъ планета отстоитъ на 3° къ сѣверу.

Мая 9 (21) ♂ въ соед. съ ☾ въ 8 ч. 13 м. веч.

Снова Марсъ въ соединеніи съ луною и отстоитъ отъ послѣдней на 4° къ сѣверу.

Мая 21 (іюн. 2) ♀ въ соед. съ ♂ въ 11 ч. 11 м. веч.

Въ показанное время разстояніе между обѣими планетами составляетъ менѣе 1°; Венера стоитъ сѣвернѣе.

Іюня 22 (іюля 4).

Земля приходитъ на своемъ пути въ самое дальнее разстояніе отъ солнца, почему и *видимая* величина его представляется намъ тогда наименьшею.

Іюля 8 (20).

Венера, какъ вечерняя звѣзда, достигаетъ наибольшаго видимаго удаленія отъ солнца до 46°.

Іюля 9 (21) ♄ въ соед. съ ☾ въ 9 ч. 22 м. вечер.

Въ показанное время Сатурнъ будетъ находиться на 7° къ сѣверу отъ луны.

Іюля 28 (августа 9).

Венера, какъ вечерняя звѣзда, достигаетъ въ этотъ день ея наибольшаго блеска, такъ что она можетъ быть видима и днемъ простыми глазами.

Августа 5 (17) ♀ въ соед. съ ♄ въ 3 ч. вечер.

По захожденіи солнца можно будетъ усмотрѣть Сатурна вблизи Венеры, а именно на 6° выше къ сѣверу.

Mar. 24 (kw. 5) ♃ w połącz. z ☾ o g. 2 m. 6 rano.

Jowisz zbliża się ku księżycowi, i w czasie oznaczonym będzie się znajdować odeń o 5° na północ.

Mar. 31 (Kw. 12).

Jowisz znajdować się będzie w przeciwległości względem słońca; z tego powodu o godz. 12 w nocy znajdować się będzie w stronie południowéj, na południku, o 28° nad poziomem.

Kwietnia 8 (20) ♀ w połącz. z ☾ o g. 7 m. 13 wiecz.

Wenera będzie w połączeniu z księżycem; po zachodzie słońca da się widzieć wązki sierp nowiu księżyca, a nad nim planetę w odległości prawie ½°.

Kwiet. 10 (22) ♂ w połącz. z ☾ o godz. 11 min. 44 wiecz.

Mars będzie w połączeniu z księżycem, od którego planeta znajdzie się w odległości 3° na północ.

Maja 9 (21) ♂ w połącz. z ☾ o g. 8 m. 13 wiecz.

Taż sama planeta Mars w połączeniu z księżycem znajdować się będzie w odległości odeń 4° na północ.

Maja 21 (czerwca 2) ♀ w połącz. z ♂ o g. 11 m. 11 wiecz.

W czasie oznaczonym planety Wenera i Mars będą ku sobie zbliżone mniéj niż na 1°; Wenera znajdować się będzie w stronie północnéj.

Czerw. 22 (lipca 4).

Ziemia na drodze swéj około słońca znajdzie się w największéj od niego odległości; w skutek tego pozorna wielkość słońca wydawać się wówczas będzie najmniejszą.

Lipca 8 (20).

Wenera jako gwiazda wieczorna dosięgnie największego widzialnego oddalenia się od słońca, 46°.

Lipca 9 (21) ♄ w połącz. z ☾ o g. 9 m. 22 wiecz.

W oznaczonym czasie Saturn znajdować się będzie o 7° na północ od księżyca.

Lip. 28 (sierpnia 9).

Wenera, jako gwiazda wieczorna, będzie w tym dniu błyszczeć największém światłem, tak, że można ją będzie widzieć gołém okiem nawet we dnie.

Sier. 5 (17) ♀ w połącz. z ♄ o g. 3 wiecz.

Po zachodzie słońca można będzie dostrzedz Saturna w bliskości Wenery na odległości 6° ku północy.

Августа 7 (19) ♃ въ соед. съ ☾ въ 6 ч. 54 м. веч.

Въ показанное время Юпитеръ будетъ находиться на 4° къ сѣверу отъ луны.

Сентяб. 3 (15) ☿ въ соед. съ ☾ въ 1 ч. 14 м. по полуд.

Въ показанное время планета Меркурій, достигающая въ этотъ день ея наибольшаго восточнаго отклоненія отъ солнца, будетъ находиться менѣе чѣмъ на 1° къ сѣверу отъ луны. По захожденіи солнца луна уже удалится нѣсколько къ востоку, но все таки легко будетъ по ней отъискать планету. Это соединеніе представляетъ хорошій случай видѣть Меркурія простыми глазами.

Октяб. 27 (ноября 8) ♀ въ соедин. съ ☾ въ 3 ч. 34 м. утра.

Венера въ соединеніи съ луною и находится на 4° къ сѣверу отъ послѣдней. Съ этого времени Венера начинаетъ являться утреннею звѣздою и 7 (19) ноября достигаетъ въ этомъ положеніи ея наибольшаго блеска; а ноября 27 (декабря 9) наиболѣе удалится отъ солнца, именно на 47°.

Нояб. 27 (дек. 9).

Декаб. 15 (27) ♀ въ соед. съ ♃ въ 4 ч. 38 м. утра.

Двѣ свѣтлѣйшія планеты Венера и Юпитеръ будутъ находиться весьма близко одна отъ другой, а именно Венера только на 2° къ сѣверу отъ Юпитера.

Декаб. 19 (31).

Земля приходитъ въ наименьшее разстояніе отъ солнца; почему *видимая* величина этого свѣтила намъ кажется тогда наибольшею.

Дек. 24 (ян. 5).

Передъ восходомъ солнца луна будетъ приближаться къ Юпитеру; но наибольшее сближеніе до $1\frac{1}{2}$ градуса произойдетъ уже днемъ.

Дек. 25 (ян. 6) ♀ въ соед. съ ☾ въ 3 ч. утра.

Въ показанное время Венера будетъ находиться съ небольшимъ на 2° подъ узкимъ серпомъ луны.

КОМЕТЫ.

Въ теченіи 1861 и первой половины 1862 г. было наблюдаемо астрономами 5 различныхъ кометъ, изъ коихъ предпослѣдняя, усмотрѣнная въ началѣ настоящаго г., есть извѣстная періоди-

Sierpnia 7 (19) ♃ w połącz. z ☾ o g. 6 m. 54 wiecz.

W czasie oznaczonym Jowisz znajdować się będzie o 4° na północ od księżyca.

Września 3 (15) ☿ w połącz. z ☾ o g. 1 min. 14 po południu.

Planeta Merkury, która tego dnia dosięgnie największego oddalenia się od słońca, w czasie oznaczonym znajdować się będzie mniéj niż 1° na północ od księżyca. Po zachodzie słońca księżyc już nieco się usunie ku wschodowi; jednakże śledząc go, łatwo będzie odszukać planetę. To połączenie daje dobrą zręczność widzenia gołém okiem Merkurego.

Październ. 27 (listop. 8) ♀ w połącz. z ☾ o g. 3 m. 34 rano.

Wenera będzie w połączeniu z księżycem, w odległości 4° na północ od niego. Od tego czasu Wenera poczyna się ukazywać jako gwiazda zaranna czyli jutrzenka, i d. 7 (19) listopada zajaśnieje w tém położeniu najwyższym blaskiem, a d. 27 listopada (9 grudnia) najbardziéj oddali się od słońca, mianowicie na 47°.

Listo. 27 (grud. 9).

Grudnia 15 (27) ♀ w połącz. z ♃ o g. 4 m. 35 rano.

Dwie jasne planety, Wenera i Jowisz, znajdować się będą w bardzo blizkiéj od siebie odległości, mianowicie Wenera znajdzie się o 2° na północ od Jowisza.

Grudnia 19 (31).

Ziemia się zbliży do najmniejszéj odległości od słońca; w skutek tego pozorna wielkość słońca wydawać się będzie najznaczniejszą.

Grud. 24 (st. 5).

Przed wschodem słońca księżyc będzie w niewielkiéj odległości od Jowisza; ale największe zbliżenie o $1\frac{1}{2}$° nastąpi już w promieniach słońca.

Grud. 25 (st. 6) ♀ w połącz. z ☾ o godz. 3 rano.

W czasie oznaczonym Wenera znajdować się będzie w odległości prawie 2° pod wązkim sierpem nowiu księżyca.

KOMETY.

W ciągu roku 1861 i w piérwszéj połowie 1862 obserwowali astronomowie pięć rozmaitych komet, pomiędzy któremi ostatnia, dostrzeżona na początku roku bieżącego, jest znaną kometą

ческая комета *Энке*, возвращеніе которой въ настоящемъ году было съ точностію опредѣлено впередъ.— Еще въ теченіи этаго же года можетъ быть ожидаемо появленіе кометы *Петерса*, наблюдавшейся въ первый разъ въ 1846 г. и для которой по предварительнымъ вычисленіямъ опредѣлено время обращенія около солнца въ 16 лѣтъ. За тѣмъ на будущій 1863 годъ, нельзя предвидѣть появленія ни одной изъ извѣстныхъ намъ доселѣ кометъ, коихъ пути были бы опредѣлены съ достаточною для того точностію.

ЗАТМѢНІЯ.

Въ теченіи 1863 года произойдутъ на землѣ два солнечныхъ и два лунныхъ затмѣнія, изъ которыхъ по одному будетъ видимо отчасти и въ нашихъ странахъ.

I. Частное затмѣніе солнца, мая 5 (17), видимое въ большей части Европы, а также въ сѣверной Америкѣ, послѣдуетъ для насъ за 1 час. 9 м. до захожденія солнца, такъ, что солнце скроется за горизонтъ еще на половину помраченное. Время начала затмѣнія и наибольшаго помраченія дано въ слѣдующей таблицѣ по мѣстнымъ часамъ. Величина затмѣнія обозначена въ 12-хъ доляхъ видимаго поперечника солнца, называемыхъ по обыкновенію *дюймами*.

peryodyczną *Enckiego;* powrót jéj w roku bież. był zawczasu najdokładniéj przewidziany. Koleją za nią, w ciągu roku teraźniejszego lub na początku przyszłego, należy się spodziewać powrótu komety *Petersa*, która raz piérwszy obserwowaną była w r. 1846, a któréj obieg około słońca z piérwiastkowych postrzeżeń obliczono na lat 16. Zresztą na przyszły rok 1863 niemożna przewidzieć zjawienia się żadnéj takiéj z pomiędzy znanych nam komet, któréj droga jest obrachowaną z niezbędną ku temu dokładnością.

ZAĆMIENIA.

W ciągu roku 1862 przypadną na ziemi dwa zaćmienia słońca i tyleż księżyca; z pomiędzy nich, jedno słoneczne i jedno księżycowe będzie częściowo i w naszych stronach widzialném.

I. Cząstkowe zaćmienie słońca d. 5 (17) maja, widzialne w większéj części Europy i w Ameryce Północnéj, nastąpi dla nas na 1 godz. 9 m. przed zachodem słońca, które z tego powodu skryje się za horyzont jeszcze na pół zaćmione. Początek zaćmienia i chwila największego pogrążenia wskazane są w tablicy następującéj podług zegarów miejscowych. Wielkość zaćmienia oznaczono cyfrą jednostek zwanych calami, na które dzieli się pozorna średnica słońca i zawiera ich 12.

	Начало затм. Początek zaćm.			Наиболь. затм. Środek zaćm.			Оконч. затм. Koniec zaćm.	Величина затм. Wielkość zaćm.
	час. god.	мин. min.	вечер. wiecz.	час. god.	мин. min.	вечер. wiecz.		
Вильно……… Wilno………	7	10	—	8	0	—	Не видимо. Niewidzialny.	6 дюйм. 6 calów.
Ковно……… Kowno………	7	4	—	7	54	—		
Гродно……… Grodno………	7	6	—	7	55	—		
Минскъ……… Mińsk………	7	18	—	8	8	—		

По этимъ числамъ можно приблизительно судить, когда наступитъ затмѣніе и для другихъ промежуточныхъ пунктовъ, разсѣянныхъ на пространствѣ 4 губерній. Затмѣніе начнется на сѣверо-западномъ краѣ солнца и окончится на сѣверо-восточномъ, такъ что только сѣверная половина солнца будетъ для насъ покрыта луною.

II. Полное лунное затмѣніе 20—21 мая (1—2 іюня), видимое во всей Европѣ и Африкѣ, въ западной части Азіи и въ восточной части Америки. Время главныхъ моментовъ этого затмѣнія дано для тѣхъ же 4 пунктовъ по мѣстнымъ часамъ.

Wedle tych cyfr można przez przybliżenie oznaczyć, kiedy mianowicie nastąpi zaćmienie w innych, w pobliżu od tych punktów leżących miejscowościach, na przestrzeni czterech tutejszych gubernij. Zaćmienie pocznie się od północno-zachodniego brzegu słońca, a zakończy się na północno-wschodnim, tak, że tylko północna połowa słońca będzie zasłonioną przez księżyc.

II. Całkowite zaćmienie księżyca d. 20—21 maja (1—2 czerwca), będzie widzialném w całéj Europie i Afryce, w zachodniéj części Azyi i we wschodniéj części Ameryki. Główne chwile tego zaćmienia dla powyższych czterech punktów podług zegarów miejscowych są następujące:

	Начало затм. Początek zaćm.			Начало пол. зат. Początek całk. zać.			Средина затм. Srodek zaćm.			Конецъ пол. зат. Koniec całk. zać.			Конецъ цѣл. зат. Koniec zup. zać.		
	час. god.	мин. min.	вечер. wiecz.	час. god.	мин. m.	ночи. w nocy.	ч. g.	мин. m.	ночи w nocy.	час. god.	мин. m.	ночи. w nocy.	час. god.	мин. m.	ночи. w nocy.
Вильно......... Wilno	11	27	—	12	34	—	1	7	—	1	41	—	2	48	—
Ковно......... Kowno......... Гродно......... Grodno.........	11	21	—	12	28	—	1	1	—	1	35	—	2	42	—
Минскъ......... Mińsk	11	36	—	12	43	—	1	16	—	1	50	—	2	57	—

III. Полное солнечное затмѣніе окт. 30 (нояб. 11), видимое только на южной оконечности Африки и юго-западной части Австраліи.

IV. Частное затмѣніе луны нояб. 13 (25), видимое въ Америкѣ и отчасти въ Азіи и Австраліи.

III. Całkowite zaćmienie słońca d. 30 października (11 listopada), będzie widzialném tylko w południowéj części Afryki i wschodniéj części Australii.

IV. Cząstkowe zaćmienie księżyca d. 13 (25) listopada, będzie widzialném w Ameryce, a nadto częściowo w Azyi i Australii.

СОСТОЯНІЕ ПОГОДЫ ЗА 1861—62 ГОДЪ. STAN POGODY ZA ROK 1861—62.

Результаты метеорологическихъ наблюденій, производимыхъ на Виленской Обсерваторіи.

Wypadki postrzeżeń meteorologicznych, czynionych w Obserwatoryum Wileńskiém.

Мѣсяцы по новому стилю. Miesiące według nowego kalendarza.	Средняя высота баромет. при темпер. 13⅓ Реом. Średnia wys. barom. przy temp. 13⅓ Reom. Рус. дюй. и л. Rus. cal. i lin.	Высшее и низшее стояніе баром. Wyższe i niższe stanie barom.	Средняя темпер. по терм. Реомю. Śred. tem. wedł. ter. Reom.	Средняя температура временъ года. Średnia temperatura por roku.	Высшая и низшая наблюдаемыя температуры. Wyższa i niższa postrzeg. temper.	Самые теплые и холодные дни въ мѣсяцахъ съ указаніемъ ихъ среднихъ температуръ. Najcieplejsze i najzimniejsze dni w miesiącach, ze wskazaniem ich średnich temperatur. (теплые / najcieplejsze)	(холодные / najzimniejsze)	Вѣтры, съ указ. числ. дн. Wiat. ze wskaz. licz. dni. Вост. Wsch.	Ю.Вос. Poł. Wsch.	Южн. Połud.	Ю.Зап. Poł. Zach.	Зап. Zachod.	С. Зап. Pół. Zach.	Сѣвер. Północ.	С.Вост. Pół. Wsch.	Тих. Spokojnych.	Число дней. Liczba dni. Ясн. Pogodnych.	Облачн. Pokr. obł.	Пасмурн. Pochm.	Туман. Mglistych.	Дожд. или Снѣж. Dżdżystych albo Śnieżnych.
1861 г. Іюнь. Czerwiec.	29 6,08	29 9,2 — 2,6	+14°,62	Лѣта Lata + 15°,25.	+ 22°,6 + 8, 5	12-е 16-е 28-е + 18°,1 + 17°,9 + 17°,8	2-е 18-е 24-е + 10°,9 + 10°,4 + 10°,5	4	3	5	3	5	3	—	—	7	11	11	5	—	3 D.
Іюль. Lipiec.	29 5,00	29 7,1 — 2,7	+17°,15		+ 24, 8 + 11, 5	15-е 16-е 24 и 27 + 19°,5 + 21°,4 + 19°,7	4-е 5-е 30-е + 13°,5 + 13°,7 + 13°,4	1	1	5	2	8	6	2	—	6	7	15	7	—	2 D.
Августъ. Sierpień.	29 5,46	29 8,5 28 8,0	+13°,98		+ 22, 0 + 9, 0	4-е 6-е 21-е + 16°,8 + 17°,2 + 16°,1	27-е 28-е + 11°,4 + 11°,9	—	—	1	6	16	5	—	—	3	5	11	11	1	3 D.
Сентябрь. Wrzesień.	29 4,98	30 0,2 29 1,0	+ 9°,91	Осени Jesieni + 5°,53.	+ 17, 0 + 2, 1	3-е 4-е 27-е + 12°,7 + 12°,9 + 12°,0	20-е 21-е + 5°,9 + 7°,1	1	1	2	8	13	2	2	—	1	2	10	12	—	6 D.
Октябрь. Październik.	29 4,65	30 3,8 29 5,8	+ 4°,78		+ 13, 9 — 3, 4	2-е и 3-е; 4-е 7 и 11 + 8°,9 + 8°,8 + 8°,4	26-е и 29-е 27-е 28-е + 1°,0 + 1°,2 + 0°,1	1	5	2	3	6	2	—	1	11	17	5	6	2	1 D.
Ноябрь. Listopad.	29 4,14	29 9,8 28 8,2	+ 1°,98		+ 6, 8 — 8, 4	1-е 2-е 3-е + 5°,8 + 5°,6 + 4°,8	18-е 19-е 26-е — 4°,3 — 3°,2 — 3°,0	—	—	3	11	10	1	2	1	2	3	5	12	1	8 D. 1 C.
Декабрь. Grudzień.	29 7,61	30 2,4 28 8,1	— 1°,72	Зимы Zimy — 6°,09.	+ 4, 0 — 8, 9	2-е 15-е 22-е + 2°,6 + 1°,3 + 1°,5	11-е 19-е 30-е — 5°,4 — 7°,6 — 6°,8	5	—	2	6	12	3	1	1	1	2	4	21	—	1 D. 3 C.
1862 г. Янв. Styczeń.	29 6,15	30 0,2 28 5,6	— 8°,87		— 0, 3 — 23, 0	29-е 30-е — 1°,2 — 1°,7	17-е 18-е 19-е — 19°,4 — 20°,1 — 18°,6	5	4	2	5	2	6	3	3	1	9	2	14	—	6 C.
Февраль. Luty.	29 7,14	30 1,4 28 9,5	— 7°,69		+ 1, 0 — 22, 0	1-е 22-е 23 и 28 — 1°,9 — 2°,1 — 2°,1	8-е 14-е — 14°,9 — 15°,3	6	1	1	1	7	7	2	1	2	8	2	11	—	7 C.
Мартъ. Marzec.	29 5,82	29 9,5 28 9,2	— 0°,04	Весны Wiosny + 5°,01.	+ 10, 4 — 8, 0	29-е 30-е + 6°,5 + 7°,1	1-е 2-е 21-е — 4°,5 — 4°,4 — 4°,7	7	3	2	7	5	4	1	1	1	7	4	14	1	3 D. 2 C.
Апрѣль. Kwiecień.	29 6,13	30 0,5 29 1,1	+ 4°,45		+ 12, 1 — 1, 7	24-е 25-е 26 и 27-е + 7°,4 + 7°,5 + 8°,8	10-е 17-е + 1°,5 + 1°,3	1	1	2	6	12	5	1	1	1	5	9	11	—	4 D. 1 C.
Май. Maj.	29 6,72	30 1,0 29 2,5	+10°,63		+ 18, 8 + 3, 4	19- 21-е + 13°,1 + 14°,4	1-е 5-е 6-е + 7°,0 + 7°,1 + 8°,4	2	3	3	4	12	3	2	—	2	13	8	5	—	5 D.
Средніе и общіе выводы за цѣлый г. średnie i ogólne wypadki za cały rok.	29 5,82	Окт. 15 Paz. 15 30 3,8 Янв. 4 Stycz. 4 28 5,6	+ 4°,92	Лѣта и Зимы: Lata i Zimy: + 4°,58. Весны и Осени: Wios. i Jesieni: + 5°,27.	Іюля 16 Lipiec. 16 + 24°,8 Ян. 18 и 19 Sty. 18 i 19 — 23°,6	Теплѣйш. день въ году Іюля 16 (+ 21°,4). Najcieplejszy dzień w roku Lip. 16 (+ 21°4,).	Холодн. день въ году Январ. 18 (— 20°,1). Najzimniejszy dzień w roku Stycz. 18 (— 20°,1).	33	22	30	62	108	47	16	9	38	89	86	129	5	36 D. 20 C.

Примѣчанія: Продолж. дожди: нояб. 4—12, нояб. 27—декаб. 4 апр. 17—23, Обильные снѣга: янв. 4—10, 24—фев. 7, фев. 12—16. Первая гроза въ 1862 г. 28 (16) марта въ 9 час. вечера. Сильныя грозы: сент. 4. Градъ іюня 14. Сѣверное сіяніе мая 19 (7).

Uwaga: Ciągły deszcz listopada 4—12 i listopada 27—grudnia 4 kwiet. 17—23 Najwięcéj śniegu stycznia 4—10 i do 24, także lutego 7-go 12—16. Piérwsza burza w 1862 28 (16) marca o god. 9 wieczorem. Wielkie burze: d. 4-go września. Grad czerwca 14. Zorza Północna maja 19 (7).

ХОЗЯЙСТВЕННЫЯ ЗАМѢТКИ.

Календарь, какъ изданіе общенародное и повседневной необходимости, находится обыкновенно какъ въ богатыхъ домахъ, такъ и подъ бѣдною соломенною крышею, составляя тамъ, кромѣ молитвослова, единственную книгу; его встрѣчаемъ уже и въ избахъ крестьянъ, между которыми онъ, разумѣется, съ возрастаніемъ народнаго образованія войдетъ въ постоянно большее употребленіе. Эти обстоятельства побудили насъ рѣшиться помѣщать въ календарѣ текущаго года и, съ Божьею помощью, также впредь, статьи, о хозяйствѣ, излагая ихъ не научно, а такъ, чтобы были доступны для понятій люда. Въ настоящемъ году мы начинаемъ очеркомъ основныхъ началъ нравственности, быта и хозяйства нашего земледѣльческаго народа съ приложеніемъ свѣдѣній о воспитаніи скота и его леченіи или популярной ветеринаріи.

1) Вѣрьте, мои братья, что безъ нравственности, т. е. безъ честнаго образа жизни, не можетъ водиться успѣшно никакое хозяйство. Эта нравственность основывается на вѣрѣ, исповѣдуемой не устами, не поверхностно, но сознанной чистымъ сердцемъ и введеной въ вашу жизнь. Что въ томъ, если лепечешь молитвы, которыхъ хорошо не понимаешь, если ходишь на церковныя празднества, когда на тѣхъ же празднествахъ охмѣливаешься, затѣваешь проказы, драки, а воротившись домой, бездѣйствуешь, не щадишь чужой собственности и наносишь вредъ сосѣдямъ? Какъ поблагословить Богу твой трудъ, когда обижаешь другихъ, когда нарушаешь уговоры, когда нерачительно ухаживаешь за своею пашнею, когда не смотришь за своимъ скотомъ, когда не воспитываешь своихъ дѣтей въ страхѣ Божіемъ и любви къ ближнему, и самъ даешь имъ худой примѣръ своими постоянными ссорами съ женою и сосѣдями, когда въ твоей хатѣ неумолчно раздается проклятіе? И какъ могутъ твои дѣти, послѣ такого воспитанія, выйти въ порядочные люди, какъ имъ стать хорошими хозяевами, когда они у тебя, у своего отца, видятъ безпорядокъ, нерадивость, праздность, расточеніе имущества, и въ особенности источникъ всего этого — пьянство?

Эта-то несчастная склонность къ пьянству, которую вы на нѣкоторое время бросили

RADY GOSPODARSKIE.

Ponieważ Kalendarz, jako pismo popularne i codziennéj potrzeby, zwykł się znajdowac i w pałacach, i pod najuboższą strzechą, i stanowić tam jedyną oprócz książki do nabożeństwa księgę, gdy i w chacie włościańskiéj już go napotykamy, a ze wzrostem oświaty ludu coraz większe tam znajdzie upowszechnienie: z tych wychodząc pobudek, postanowiliśmy w roku bieżącym i nadal, jeśli Bóg pozwoli, w miejsce artykułów gospodarskich naukowo przedmiot traktujących, pomieszczać rzeczy dotyczące gospodarstwa przystępnie dla pojęcia ludu wyłożone. W roku bieżącym zaczynamy od skreślenia zasad moralności, bytu i gospodarstwa rolnego ludu naszego, z dodaniem wiadomości o hodowli zwierząt i ich leczeniu, czyli weterynaryi popularnéj.

1) Wierzcie, bracia moi, że bez moralności, t. j. poczciwego prowadzenia życia żadna gospodarka dobrze iść niemoże. Moralność ta gruntuje się na religii, nie w ustach, nie powierzchownie wykonywanéj, ale czystém sercem pojętéj i w życie wasze wprowadzonéj. Cóż z tego, że klepiesz pacierze, których dobrze nie rozumiesz, że chodzisz po festach, gdy na tych samych festach upijasz się, robisz burdy, bijatyki, i wróciwszy do domu, próżnujesz, nie szanujesz cudzéj własności, robisz szkody sąsiadom? Jak ma Bóg pobłogosławić twéj pracy, kiedy krzywdzisz drugich, kiedy nie dotrzymujesz umów, kiedy około swéj roli byle jak chodzisz, kiedy bydlęcia swego nie dopatrzysz, kiedy dzieci swych nie wychowujesz w bojaźni boskiéj i miłości ludzkiéj, ale sam dajesz im zły przykład przez ustawiczne zwady z żoną i sąsiadami, kiedy ciągłe przekleństwo w chacie się rozlega? Jak twe dzieci tak wychowywane mogą wyjść na porządnych ludzi, jak mają z nich być dobrzy gospodarze, kiedy u ciebie, u swego ojca, widzą nieład, niedbalstwo, próżniactwo, trwonienie ostatków mienia, a nadewszystko początek, skąd się to wszystko bierze, pijaństwo?

Ten to nieszczęśliwy nałóg pijaństwa, który na jakiś czas rzuciliście, a do którego wielu z was

и къ которой многіе изъ васъ, не въ-угоду Богу и собственной совѣсти, снова возвратились, раззоряетъ васъ. Теряешь здоровье, становишься животнымъ, промотаешь копѣйку, которая бы пригодилась дома на разныя необходимости. Теряешь время, потому что, самъ понимаешь, какъ загуляешься въ корчмѣ, ужь нѣсколько дней проходитъ втунѣ, хозяйство упадаетъ, поле безъ обработки, скотъ безъ призрѣнія; берешься потомъ въ попыхахъ все это дотонять, работаешь какъ попало — вотъ и польза пьянства. Посчитай-ка, сколько коней ты умучилъ и изувѣчилъ гоньбою, когда ѣздилъ пьяный съ рынка, празднества или просто изъ корчмы? Посмотри, сколько разъ водка довела тебя до воровства, до драки, которыя надо было загладить личными непріятностями или порядочными деньгами, и убѣдишься, что доколѣ не оставите склонности къ пьянству, никто изъ васъ не можетъ быть ни хорошимъ хозяиномъ ни честнымъ человѣкомъ.

2) За воздержностью слѣдуетъ образованіе. Вы уже знаете сами, какъ плохо приходится въ мірѣ темному человѣку, который ничего не знаетъ, не понимаетъ, ничего не прочитаетъ, и слѣдовательно, ни о чемъ яснаго понятія имѣть не можетъ. Какъ часто онъ дается въ обманъ негодяямъ, которые вводятъ его въ заблужденіе только для того, чтобы выманить у него копѣйку, и сколько убытковъ онъ отъ этого можетъ понести. Итакъ надо учиться, надо посылать дѣтей въ училища, и посылая, твердить имъ всегда, что они учатся для того, чтобы знать, что́ худо и что́ хорошо, чтобы могли имѣть свои убѣжденія о каждомъ дѣлѣ, и не давали себя надувать, но отнюдь не для того, чтобы, окончивши ученіе, бросали свою избу, не хотѣли трудиться, стыдились своихъ родителей; не для того, чтобы сдѣлались впослѣдствіи нищими во фракахъ, картежниками, обманщиками, которыхъ вы сами повстрѣчаете въ городахъ и мѣстечкахъ торчащими на еврейскихъ скамьяхъ и которые неразъ васъ провели и послѣднюю копѣйку выманили.

Вѣрьте мнѣ, да и сами осмотрите свое настоящее положеніе, и вполнѣ убѣдитесь, что каждый изъ васъ и вашихъ дѣтей, имѣя сколько нибудь познаній, можетъ при трезвости, честности и трудолюбіи сдѣлаться счастливѣйшимъ

z obrazą Boga i własnego sumienia nanowo powróciło, rujnuje was. Tracisz zdrowie, stajesz się bydlęciem, trwonisz grosz, któryby się w chacie na różne potrzeby też przydał. Tracisz czas, bo wiész, że gdy w karczmie zahulasz, to już kilka dni w niwecz idzie, gospodarka upada, rola leży, bydło niedopatrzone; chwytasz potém, aby to dopędzić, robisz byle jak, ot i korzyść z pijaństwa. A policzno, ile to koni, jadąc pijany z kiermaszu, festu lub i tak z karczmy, pozapędzałeś, pokaleczyłeś? ile to razy wódka doprowadziła cię do kradzieży, do bijatyki, za co trzeba było potém odpokutować lub dobrze się opłacić? a przekonasz się każdy, że póki nie porzucicie nałogu pijaństwa, póty żaden z was ani dobrym gospodarzem, ani poczciwym człowiekiem być nie może.

2) Po wstrzemięźliwości idzie zaraz oświata. Wiécie już sami, jaka to bieda człowiekowi ciemnemu na świecie, który niczego pojąć, zrozumieć, nic sam przeczytać, a zatém o niczém dokładnie wiedzieć nie może; jak często daje się durzyć szubrawcom, którzy go umyślnie dla wyłudzenia grosza w błąd wprowadzają; ile to stąd straty ponosić musi! Uczyć się więc potrzeba, trzeba posyłać dzieci do szkoły, a posyłając je wmawiać im zawsze, że na to uczą się, aby wiedziały, co złe a co dobre, aby mogły same się o każdéj rzeczy przekonać, nie dać się oszukiwać; ale nie dla tego, aby skończywszy szkołę, rzucały swą chatę, nie chciały pracować, wstydziły się swych rodziców i wyszły potém na surdutowych żebraków, szulerów, oszustów, których sami wycierających żydowskie ławy po miastach i miasteczkach napotykacie, którzy was nieraz okpili i marnie grosz wyłudzili.

Wierzcie mi, a i sami rozpatrzcie się w teraźniejszém swém położeniu, a przekonacie się dowodnie, że każdy z was i dzieci waszych, mając trochę nauki, przy trzeźwości, uczciwości i pracy, może być najszczęśliwszym człowiekiem na świe-

въ мірѣ человѣкомъ,— стоитъ только приложить трудъ и стараніе. Заработки велики; слѣдуетъ только хотѣть трудиться и пріобрѣтеннаго не пропивать, и вы можете въ короткое время сдѣлаться зажиточными. Каждый изъ васъ въ своемъ домѣ бо́льшій баринъ, чѣмъ многіе господа въ сюртукахъ, шныряющіе голодные по городской мостовой. Но если же вы приглядѣлись-таки къ этимъ сюртукамъ, то вамъ можетъ хватить и на то, лишь бы взялись за работу охотливо, честно, трезво, съ Богомъ.

Въ своемъ хозяйствѣ держитесь вотъ какихъ правилъ:

a) Лучше сѣять мало, но во-время и на хорошо воздѣланномъ и унавоженномъ полѣ, чѣмъ сѣять много на тощей пашнѣ, обработанной кое-какъ.

b) Къ главнымъ условіямъ хорошей обработки относится и то, чтобы первая обработка парной пашни подъ-рожь производилась заблаговременно, т. е. чтобы она была вспахана, взборонена и гной былъ вывезенъ подъ эту запашку предъ косьбою. Если поле требуетъ троенія, то орай и борони его другой разъ, сейчасъ, какъ только оно вылежится, т. е. зазеленѣетъ; на загонъ же подъ-рожь надобно орать такъ, чтобы поле оставалось по крайней мѣрѣ двѣ недѣли безъ посѣва. Озимое жниво, готовящееся для будущей яри, старайся вспахать и взборонить чѣмъ раньше осенью, пока еще тепло, потому что только въ теплотѣ оно сгніетъ; если же оно будетъ вспахано позже, то весною оно можетъ снова обрасти. Ранняя осенняя вспашка имѣетъ и ту пользу, что плевелы, выроставши еще предъ зимою, пропадаютъ потомъ отъ морозовъ и поле остается чистымъ. Овесъ и горохъ засѣй весною чѣмъ раньше, точно также какъ и яровую пшеницу и рожь.

c) Старайся имѣть чѣмъ болѣе навозу, а это тебѣ будетъ возможно, коль скоро станешь давать своему скоту хорошій кормъ и подстилку, и не вывозя своего сѣна и соломы на продажу, употребишь ихъ дома на кормъ.

d) Если хочешь, чтобы гной вознаградилъ себя какъ нельзя лучше и чтобы онъ чѣмъ дольше производилъ свое дѣйствіе на пашнѣ, то вывози его цѣликомъ подъ озимь, и тогда онъ доставитъ тебѣ много хлѣба и соломы, изъ которой опять и много навозу.

cie, byle dokładać tylko pracy i starania; zarobki ogromne, byle tylko chcieć pracować i zarobku nie przepijać, możecie wkrótce przyjść do zamożności. Każdy z was na swéj chacie większy pan, jak niejeden co w surducie głodny bruki zbija po mieście; a kiedy wamby się też surduta tak chciało, toć wam stanie i na to, byleby tylko ochoczo, poczciwie, z Bogiem i trzeźwo wziąć się do pracy.

3) W gospodarstwie swojém weźcie to za grunt rzeczy:

a) Że lepiej zasiać mniéj a zasiać w porze i na roli dobrze uprawnéj i nawiezionéj, niżeli wiele a na płońcu byle jak uprawnym.

b) Do głównych warunków dobréj uprawy należy, aby popar pod żyto piérwszy raz wcześnie był t. j. przed kośbą podorany i zabronowany i gnój pod tę piérwszą orkę wywieziony. Jeżeli rola potrzebuje trojenia, to jak się tylko rola przeparuje, to jest zazieleni, orz drugi raz i bronuj, w zagon zaś pod żyto orz tak, aby rola przynajmniéj dwa tygodnie przed siewem leżała. Ściernisko ozime pod następną po nim jarzynę staraj się zorać i zabronować jak najwcześniéj z jesieni, póki jeszcze ciepło, bo tylko za ciepła przegnije, późniéj zorane będzie się znów w całku na wiosnę odwracać. Z wczesnego w jesieni orania masz i tę korzyść, że chwasty przed zimą obejdą, a potém podczas mrozów wyginą i rola będzie czysta. Owsy i grochy siéj z wiosny co najraniéj, jak niemniéj jarą pszenicę i żyto.

c) Staraj się mieć co najwięcéj nawozu, a mieć to będziesz, skoro poczniesz dobrze karmić swe bydło i dobrze je podściełać, skoro siano i słomę przestaniesz wywozić na przedaż, ale je na miejscu skarmisz.

d) Jeżeli chcesz, by ci gnój najlepiéj się opłacił i najdłużéj w roli skutkował, to go wywóź wszystek pod oziminę: będziesz miał stąd i wiele chleba i słomy, a z nią i nawozu.

e) Скота держи столько, сколько ты въ состоянiи хорошо прокормить и порядочно подстилать. Кормя животное какъ слѣдуетъ, ты получишь отъ него хорошiй гной, много молока, а отъ воловъ побольше труда. Худой же скотъ не дастъ тебѣ ровно ничего.

f) Помни, что теплое и сухое стойло сбережетъ тебѣ половину корма: осмотри же зимою хорошенько свои хлѣвы, пусть въ нихъ будетъ столько тепла, чтобъ гной подъ скотомъ не замерзалъ.

g) Животное корми понемногу но почаще, тогда оно съѣстъ вкусно, и ничего не разсаривая, употребитъ все въ свою пользу. Лѣнтяй тотъ хозяинъ, который даетъ ѣсть своему скоту только два раза въ день.

h) Теленку, ягненку, жеребенку и вообще всякому малолѣтнему животному дай хорошо отсосаться, а потомъ въ продолженiе перваго года корми его плотно, потому что, исхудавъ въ первомъ году, оно уже и при наилучшемъ кормѣ останется навсегда малорослымъ и слабосильнымъ.

i) Употребляя животное въ работѣ, поступай съ нимъ осторожно, не насилуй его, въ особенности же не надорви лошади гоньбою, ибо всего вреднѣе для лошади, заставивъ ее цѣлый день работать въ телѣгѣ, сохѣ или боронѣ, сѣсть потомъ на нее и летѣть какъ сумасбродъ, чуть не сломая шею, или, воротясь съ рынка или празднества, погонять ее бѣдненькую такъ, что она, чего добраго, и ноги себѣ ушибетъ и воспаленiе легкихъ и разбитiе получитъ. Равнымъ образомъ не слѣдуетъ пахать въ зной, что обыкновенно дѣлаютъ лѣнивцы, не желающiе въ это время пасти своихъ воловъ. Выходишь орать въ девять часовъ и орешь такимъ образомъ въ самую жару, а животное болѣе измучивается зноемъ, чѣмъ работою, очень часто получаетъ воспаленiе и издыхаетъ. Не лучше ли выйти на работу съ разсвѣтомъ, въ прохладѣ, а когда настанетъ жара возвратиться на-домъ отдохнуть вмѣстѣ съ животнымъ, и къ вечеру снова попахать въ прохладѣ?— и больше спашешь, и скота не замучишь.

k) Если животное захвораетъ, не прибѣгай къ суевѣрiямъ и чародѣйствамъ, въ особенности же къ вашимъ гадкимъ и варварскимъ средст-

e) Bydła chowaj tyle, ile jesteś w stanie dobrze wykarmić i obficie podściełać. Dobrze karmiąc bydło, będziesz miał z niego dobry gnój, dużo mléka, i pracę od wołów; tymczasem nędzne bydło nic ci nie da.

f) Pamiętaj o tém, że ciepła i sucha obora połowę zaoszczędza karmu: więc opatrz dobrze na zimę swe chlewy, aby było w nich tyle ciepła, iżby gnój pod bydłem nie zamarzał.

g) Karmiąc bydło, dawaj mu mniéj a często, to bydlę ze smakiem zje, nic nie zmarnuje i na pożytek obróci. Próżniak to już gospodarz, co dwa razy bydłu tylko na dzień daje.

h) Cielęciu, jagnięciu, źrebięciu, w ogóle każdemu młodemu zwierzęciu daj się dobrze odessać i potém cały piérwszy rok staraj się dobrze je karmić: bo gdy w piérwszym roku zanędznieje, to póżniéj chociaż najlepiéj karmił, już ono będzie zawsze małe i wątłe.

i) Używając zwierząt do pracy, używaj ich uważnie; nie przeciążaj, szczególniéj nie przepędzaj koni, nic tak bowiem nieszkodzi pracowitemu koniowi, jak to, gdy on cały dzień w wozie, sosze lub bron e pracował, a potém wsiadasz na niego i lecisz jak waryat na złamanie karku, albo kiedy wracasz pijany z kiermaszu lub festu i pędzisz biedne koniska, które wtenczas najczęściéj wybijają sobie nogi i dostają zapalenia płuc i ochwatów. Również niewłaściwe a tylko z próżniactwa pochodzące, że się nie chce wołów napaść, jest oranie wołami w samą spiekotę. Wychodzisz orać o godzinie 9-tej i orzesz potém przez sam upał; bydlę więcéj gorącem się zmęczy ják pracą, i bardzo często dostaje zapalenia i zdycha. Czyż nielepiéj iść orać jak świt za chłodu, potém wrócić do chaty, dać bydlęciu i sobie w upał odpocząć i znów nad wieczór chłódkiem poorać? i więcéj zorzesz i bydlęcia nie zmęczysz.

k) Na wypadek choroby bydlęcia nie uciekaj się do zabobonów i guseł, a szczególniéj do waszych niedorzecznych i barbarzyńskich środków *n. p.* gnie-

вамъ, какъ напр. раздавленію жабъ, сдиранію ногтей и т. п., а лучше ищи совѣта людей смышленныхъ въ этомъ дѣлѣ, каковыхъ ты долженъ найти при каждомъ дворѣ и приходѣ. Я вамъ тутъ представляю первоначальныя хозяйственныя вспомогательныя средства для обыкновеннѣйшихъ случаевъ болѣзней домашнихъ животныхъ.

1) *Отекъ.* Когда скотина или овца съѣстъ вдругъ много сочной зелени, какъ напр. дятлины, дикой горчицы, зеленаго гороха, гречихи и т. п., то она производитъ въ желудкѣ такіе сильные вѣтры, что скотъ раздувается какъ бочка, и его или душитъ или желудокъ лопаетъ. Въ такомъ случаѣ при самомъ началѣ болѣзни, пока животное можетъ еще ходить, надо дать ему пару ложекъ извести или мѣлу, раствореннаго въ полуквартѣ воды; если же того нѣтъ, то дай животному стаканъ уксуса или квасу, взнуздывай его соломенною веревкою такъ, чтобы рыло у него было открыто, погоняй его безпрерывно, обливай ему каждую минуту крестецъ и бока холодною водою, и рукою, смоченною сметаною, выйми у него калъ изъ задницы, что облегчитъ ему изверженіе гноя. Если это поможетъ, то два дня не выпускай животнаго въ поле, корми его сухимъ сѣномъ и давай ему пить воду съ небольшою примѣсью пшеничныхъ отрубей, или воду, сваренную съ льнянымъ сѣменемъ, куда и всыпь горсть соли.

Если же животное уже ходить не можетъ и отекъ его не уменьшается, то зарѣжь его чѣмъ скорѣе, а мясо ѣшь безпечно, потому что оно совершенно здорово.

Эту то болѣзнь народъ назыеваетъ ногтемъ, отъ котораго онъ думаетъ освободить животное, сдирая съ его глаза подвижную плеву, что, разумѣется, его только изувѣчиваетъ.

2) *Воспаленіе горла и отвердѣніе подчелюстныхъ желѣзъ.* Если изнуренный конь будетъ поставленъ на обыкновенный или сквозной вѣтеръ, или доберется жадно до холодной воды, то онъ получаетъ воспаленіе горла и отвердѣніе подчелюстныхъ слюнныхъ желѣзъ. Въ такомъ случаѣ надо его поставить въ хлѣвѣ, дать ему ѣсть а вмѣстѣ и пить тепловатое пойло изъ отрубей и льнянаго сѣмени, къ которому слѣдуетъ придать каждый разъ ложечку селитры и нѣсколько соли. Желѣзы нужно

cenia żab, zdzierania paskudnikow i t. p.; ale staraj się szukać rady u ludzi znających się na tém, jakich już w każdym dworze i plebanii znaleźć powinieneś. Ja wam tu podaje piérwsze domowe zaradcze środki w najzwyczajniejszych przypadkach chorób zwierząt gospodarskich.

1 *Odęcie.* Kiedy bydlę lub owca zje raptem i wiele karmu zielonego soczystego, n. p. koniczyny, świrzepy, grochu zielonego, gryki i t. p., wtenczas karm ten sprawuje w żołądku tak silne wiatry, że te rozdymają bydlę jak beczkę, i bydlę albo się dusi, albo żołądek pęka. Otoż wtenczas zaraz z początku, póki bydlę chodzić może, dać mu wapna lub kredy parę łyżek rozprowadzonych w półkwarcie wody; gdy tego nie ma pod ręką, daj szklankę octu lub kwasu, okiełznaj bydlę przewiąsłem, aby pysk otwarty trzymało, i pędzaj ustawicznie, krzyż i boki zlewaj co chwila zimną wodą, zmaczaj rękę w śmietanie i wyjmiéj kał z zadnicy, co odejście gnoju ułatwi. Jeśli to pomoże, to przez parę dni bydlęcia na paszę nie wypuszczaj, ale je karm' suchém sianem i dawaj za napój wodę z trochą otrębi pszennych zakłóconą, lub z siemieniem lnianém przegotowaną, a do téj wody wsyp' jeszcze garść soli.

Gdyby zaś bydlę już chodzić nie mogło i rozdęcie nie ustawało, to je zarźniéj co rychléj, a mięsa używaj bezpiecznie, bo jest zupełnie zdrowe.

Tę to chorobę lud zowie *paskudnikiem*, i zdzierając niby tego paskudnika, zdziera bydlęciu z oka błonę zasuwalną, a tym sposobem kaleczy bydlę.

2. *Zapalenie krtani i zbrzęknięcie gruczołów podszczękowych.* Koń zmęczony gdy zostanie wystawiony na wiatr, ciągi, lub się raptem dorwie zimnéj wody, dostaje zapalenia gardła i zbrzęknięcia gruczołów podszczękowych ślinowych. Otoż w takim razie konia należy postawić w chlewie, dawać mu jeść i pić zarazem letnią buzajkę z otrębi, siemienia lnianego, dodać do tego łyżeczkę saletry na raz i cokolwiek osolić. Gruczoły obwiązać kożuchem i smarować niesolonėm rozpuszczoném sadłem, lub jeśli apteka blizko, maścią zwaną.

обвязать овчинкою и вымазать несоленнымъ распущеннымъ саломъ, а если аптека близка — мазью ungventum althei, и болѣзнь чрезъ нѣсколько дней пройдетъ.

Эту-то болѣзнь народъ называетъ жабами. Въ грубомъ своемъ невѣжествѣ онъ колетъ шиломъ или жметъ подчелюстныя желѣзы, думая такимъ способомъ убить жабъ, на самомъ же дѣлѣ онъ только причиняетъ животному новыя муки и часто даже увѣчье.

3) *Воспаленіе легкихъ* происходитъ отъ тѣхъ же самыхъ причинъ, какъ и предъидущая болѣзнь. Животное получаетъ кашель, короткое дыханіе, теплоту кожи больше обыкновеннаго, дрожь и судороги. Тутъ надобно сейчасъ бросить животному кровь изъ шеи, дать ему три раза на день по квартѣ отвара льнянаго сѣмени, въ который каждый разъ сыплютъ ложечку селитры и ложку обыкновенной соли. Если болѣзнь животнаго не пройдетъ, то сдѣлать ему заволоку на груди, кормить его лѣтомъ травою, а зимою пшеничными отрубями и поить тепловатою водою.

4) *Боль живота и колотье въ кишкахъ* происходитъ отъ чрезмѣрнаго и жаднаго объѣданія, или напр. отъ засореннаго тухлаго сѣна или соломы. Отсюда же происходитъ и воспаленіе кишекъ. Во время этой болѣзни животное ноетъ, теряетъ апетитъ, оглядывается на свое брюхо, стонетъ, не бросаетъ кала или извергаетъ его запеченнымъ, часто покрытымъ тиною; если же развивается и воспаленіе кишекъ, тогда боль усиливается при изверженіи кала, на которомъ показываются слѣды крови. Съ самаго начала, пока болитъ только брюхо а горячки нѣтъ, надо дать животному три раза въ день по три ложки глауберовой соли, растворенной въ водѣ, и клистиръ изъ отвара просвирокъ и льнянаго масла, покуда не выйдетъ калъ. Если же окажется и горячка, а калъ будетъ все-таки выходить въ запеченныхъ кускахъ, то значитъ развилось запаленіе кишекъ. Тогда надлежитъ прежде всего пустить животному кровь и дать ему три раза на день по три грана распущеннаго въ водѣ каломеля; питье ему — отваръ льнянаго сѣмени, а кормъ — трава или отруби съ теплою водою, да къ тому вышесказанный клистиръ.

5) *Запоръ мочи.* Эта болѣзнь всего чаще

Ungventum Althei, a choroba po kilku dniach ustępuje.

Te to choroby lud nazywa żabami i w grubéj swéj niewiadomości, kole szydłem lub gniecie gruczoły podszczękowe, myśląc, że zabija żaby, a stąd tylko nowe cierpienie a częstokroć i kalectwo bydlęciu sprowadza.

3. *Zapalenie płuc* z tych samych przyczyn co i uprzednia choroba powstaje; zwierzę kaszle, oddech ma krótki, ciepło skory większe jak zwyczajnie, przytém dreszcz, skąd widoczne drżenie. Tu natychmiast należy krew' puścić z szyi, dać do środka trzy razy dziennie po kwarcie odwaru z siemienia lnianego, do którego za każdym razem wsypać łyżeczkę saletry i łyżkę soli zwyczajnéj. Jeśliby choroba nie ustawała, to dać zawłokę na piersiach. Za pokarm choremu zwierzęciu dawać latem trawę, zimą zaś tylko otrębie pszenne; poić wodą letnią.

4. *Ból brzucha, kolka kiszkowa,* powstaje ze zbytecznego raptownego przejedzenia się, albo w skutek n. p. zamulonego stęchłego siana lub słomy. Z tego samego powodu następuje i zapalenie kiszek. Podczas téj choroby bydlę jest smutne, traci apetyt, często się na brzuch ogląda, stęka, albo wcale kału nie wyrzuca, albo oddaje spieczony, często powleczony szlamem; gdy zaś już się rozwinie zapalenie kiszek, to przy oddawaniu kału ból się wzmaga i ślady krwi na kale się pokazują. Z samego początku, jeśli to tylko ból brzucha bez gorączki, dać bydlęciu trzy razy dziennie po trzy łyżki na raz soli glauberskiéj rozpuszczonéj w wodzie, dawać lewatywy z odwaru ślazu i oleju lnianego, póki kał nie odejdzie. Jeśli zaś gorączka się okaże i kał będzie ciągle odchodził w kawałkach spieczonych, to znak, że się zapalenie kiszek rozwinęło. Wtenczás najprzód krew' puścić, i dawać trzy razy dziennie po trzy grana kalomelu w wodzie rozrobionego; do picia odwar z siemienia lnianego, za pokarm trawę lub otrębie z wodą ciepłą i lewatywy, jak wyżéj powiedziano.

5. *Zatrzymanie moczu;* choroba ta najczęściéj

встрѣчается у лошадей, которыя тогда неспокойны, роютъ землю, бьютъ подъ собою задними ногами, выказываютъ стремленіе мочиться и стонутъ.

Если есть хлѣвъ, въ которомъ стояли овцы, то надлежитъ ввести туда коня, разрыть тамъ гной, такъ чтобы навозный паръ и запахъ обдали его. Если это не помогаетъ, то дать лошади отваръ изъ тминнаго сѣмени или, если того нѣтъ, изъ петрушечныхъ корней, селдерея и порреея. Хорошо было бы, если опытная рука могла бы проникать въ заднiй проходъ и потирать тамъ слегка поверхъ пузыря. Если и это не поможетъ, то нужно обратиться къ хорошему ветеринару или даже фельшеру, который употребитъ катетеръ, потому что эта болѣзнь дѣйствуетъ быстро и продолжительность ея грозитъ опасностью.

6) *Кровавая моча у животныхъ.* Весною въ мѣсяцѣ іюнѣ, когда растутъ прищенецъ и другія острыя растенія, животное, выходя на пастбище, нерѣдко получаетъ кровавую мочу. Суевѣрный людъ вбиваетъ на мѣстѣ, гдѣ оно бросило урину, осиновый коликъ. Болѣзнь иногда проходитъ сама собою, чаще однако она принимаетъ характеръ воспаленія и влечетъ за собою тяжкую немочь. Вотъ дознанное лекарство, отъ котораго болѣзнь тотчасъ же прекращается. дать больной скотинѣ три раза въ день по квартѣ отвара льнянаго сѣмени съ ложечкой селитры и ложкой обыкновенной соли.

7) *Слинныя желѣзы*: болѣзнь, постигающая часто весною молодыхъ жеребятъ и коней до 7 г. Лучше всего этой болѣзни вовсе не лечить, а въ теплое время выгонять хворыхъ коней на пастбище, въ холодное же помѣстить ихъ въ тепломъ хлѣвѣ. Если слинныя желѣзы обнаруживаютъ стремленіе пробиваться сквозь нижнюю челюсть и тамъ образуется отвердѣлость, то слѣдуетъ подвязать горло овчинкою а желѣзы мазать свинымъ или гусинымъ жиромъ. Преимущественно слѣдуетъ отличать слинныя желѣзы отъ сапа: отъ первыхъ изъ обѣихъ ноздрей выходитъ желтоватая матерія, отъ сапа же темная матерія съ черными и красными кропинками выходитъ по большей части чрезъ одну, а иногда и черезъ обѣ ноздри. Это— смрадная матерія, которая, прилипая къ ноздрямъ, производитъ тамъ сей-часъ болячки, а подъ нижнею челюстью образуется въ одномъ мѣстѣ отвердѣ-

zdarza się u koni, koń wtenczas jest niespokojny, grzebie nogami, tylnemi nogami pod siebie uderza, okazuje chęć oddania moczu i stęka.

Najprzód należy konia, jeśli jest gdzie chlew, w którym stały owce, tam wprowadzić, gnój rozkopać, aby para i odor z niego konia obejmowały; gdy to nie pomaga, dać do środka odwar z nasienia kminu, a w niedostatku tego z korzeni pietruszki, selerów i porów. Dobrze jest, jeśli kto z tém oświadomiony, włożyć przez kanał odchodowy rękę i pocierać z góry z lekka pęcherz. Jeśli to nie pomoże, to trzeba się udać do dobrego weterynarza lub nawet felczera, aby użył kateteru, bo to choroba nagle działająca i dłużéj przetrzymana grozi niebezpieczeństwem.

6. *Mocz krwawy u bydląt.* Najczęściéj bydło gdy na wiosnę wyjdzie na paszę, w miesiącu czerwcu, gdy jaskry i inne rośliny ostre kwitną, dostaje krwawego moczu. Lud trzymając się zabobonu, wbija w tém miejscu gdzie bydło urynę odda kołek osinowy. Choroba często sama przez się ustaje, częściéj jednak przybiera charakter zapalny i ciężką niemoc za sobą pociąga. Otoż doświadczone lekarstwo, dać trzy razy choréj sztuce na dzień po kwarcie odwaru siemienia lnianego z łyżeczką saletry i łyżką zwyczajnéj soli, a choroba natychmiast ustaje.

7. *Zołzy;* choroba ta często napotyka na wiosnę młode źrebięta i konie przed ukończeniem lat 7. Najlepiéj téj choroby weale nie leczyć; jeśli pora ciepła to puścić na paszę, jeśli jeszcze chłody, to umieścić w ciepłym chlewie, jeśli zołzy okazują chęć wyrżnięcia się przez sanki i gruczoły się tam formują, to podwiązać gardło kożuchem i gruczoły smarować tłustością świnją lub gęsią. Cała rzecz aby odróżnić zołzy od nosacizny; w zołzach wychodzi materya żółtawa przez obie chrapy, w nosaciźnie ciemna z czarnemi i czerwonemi punkcikami, najczęściéj przez jedną, a i przez obie,— materya ta jest smrodliwą, przylega do chrap i tam zaraz sprawia ranki; pod szczęką tworzy się jeden gruczoł twardy. Nosacizna jest również jak parchy, i lubo te ostatnie można czasami wyleczyć, lecz w ogóle leczyć ich nie radzę, jak i księgosuszu u bydła, bo przez to tylko się zaraza w całéj wiosce

лость. Сапъ похожъ на пархи; и хотя эти послѣднія можно иногда и вылечить, но вообще пользовать ихъ не полезно точно такъ, какъ безполезно лечить моровую язву (księgosusz), ибо этимъ распространяется зараза по всей деревнѣ и окрестности. Сапистыхъ и паршивыхъ свиней, и тѣмъ болѣе животныхъ, одержимыхъ сказанною заразительною моровою язвою лучше всего чѣмъ скорѣе уколоть.

8. *Зараза копытъ у овецъ или хромота.* Надо осмотрѣть копыто, хорошенько вымыть его теплою водою, вырѣзать заязвленное мѣсто до здороваго мяса и часто поливать рану извѣстковою водою. Если же зараженныхъ овецъ много, то надо предъ воротами овчарни поставить широкій скринъ, всыпать въ него негашенной извѣсти и влить столько воды, чтобы въ немъ образовалась бѣлая жидкость, въ которую бы погружалось все овечье копыто: овцы, заставленныя проходить черезъ этотъ скринъ въ хлѣвъ и обратно, сами себѣ довольно хорошо обмываютъ копыта.

9) *Задержаніе послѣда у коровъ по отелѣ.* Корову, у которой не отходитъ послѣдъ (мѣсто), надлежитъ прежде всего поставить въ тепломъ мѣстѣ и приложить ей къ крестцу сѣнную труху, тепло напаренную; для внутренняго же употребленія слѣдуетъ дать ей—кромѣ пойла, составленнаго изъ отвара льнянаго сѣмени, соли и отрубей, что́ вообще полезно давать каждой коровѣ въ продолженіе трехъ дней послѣ отела — два раза на день по бутылкѣ слѣдующаго декокта: бери шесть луковицъ и испеки ихъ на жару, затѣмъ бери болѣе или менѣе петрушечныхъ корней, одинъ селдерей, разрѣжь ихъ въ куски, придай къ тому печенныя луковицы, влей во все это двѣ кварты воды, всыпь ложку соли и вари эту смѣсь подъ крышкою, пока не выкипитъ половина воды, потомъ перецѣди и давай коровѣ утромъ и вечеромъ по квартѣ этого декокта.

10) *Различные ушибы, пораненія и осадненія хомутомъ или сѣдломъ* пользуются успѣшно съ первой минуты, пока не настанетъ опухоль и затвердѣлость, холодною окладкою, т. е. если время и рана позволяютъ, надо ввести животное въ воду или обложить рану смоченною въ холодной водѣ тряпицею. Полезно также смѣшать двѣ равныя части воды и уксусу, растворить въ нихъ горсть соли и этою

i okolicy szerzy; najlepiéj nosate, parszywe świnie a tém bardziéj chore na księgosusz bydło natychmiast zabijać.

8. *Zaraza racic u owiec, czyli kulawka.* Należy racice obejrzeć, dobrze ciepłą wodą wymyć, zepsute miejsce aż do zdrowego wyrznąć, chore miejsce często przemywać wodą wapienną; a gdy jest owiec wiele, to przed wrotami owczarni postawić skrzynię szeroką, do niéj nasypać niegaszonego wapna i nalać wody tyle, aby się z tego utworzyło mléko i aby płyn ten całe racice owiec zajmował; przepędzane przez tę skrzynię owce idące do chlewu i napowrót, same sobie racice dokładnie w tym roztworze zanurzą.

9. *Zatrzymanie miejsca po wycieleniu u krów.* Krowę, u któréj miejsce nie odchodzi, należy najprzód w ciepłém miejscu postawić, na krzyż patruchę sienną zaparzoną ciepłą przykładać, do środka oprócz pojła, złożonego z odwaru siemienia lnianego, soli i otrębi, co każdéj krowie przez dni trzy po wycieleniu dawać radzę, należy dawać dwa razy na dzień po butelce dekoktu następnego: weź sześć cebul, upiecz je na żarze, kilka lub więcej korzeni pietruszki, jedną salerę, skrajaj to w kostki dodaj cebule upieczone i wszystko razem zaléj dwiema kwartami wody, wsyp łyżkę soli i gotuj pod nakryciem, aż się z tego połowa wody wygotuje, przecedź i kwartę tego dekoktu daj na każdy raz rano i w wieczór.

10. *Wszelkie uderzenia, stłuczenia, obtarcia od chomąta lub siodła,* w piérwszéj chwili, póki opuchlina i stwardzenie nie nastąpi, leczy się najskuteczniéj zimném okładaniem; t. j. jeśli pora po temu i miejsce chore pozwala, wprowadza się zwierzę do wody, lub się szmatę zmoczoną w zimnéj wodzie na miejsce obrażone przykłada. Dobrze jest wziąć równą część octu i wody, rozpuścić w tém garść soli, rozrobić glinę tém na ciasto i

смѣсью размять глину, которою и окладываютъ раненное мѣсто, перемѣняя глину на свѣжую, когда она начинаетъ сохнуть. Но если уже образовались опухоль и матерія подъ кожею, тогда надо прибѣгатъ къ ветеринару, потому что въ послѣдствіи могутъ возникнуть фистула, ножницы и т. п.

11) *Поносъ у телятъ* происходитъ всего чаще отъ преждевременнаго разлученія ихъ съ матерью, когда они еще не вдоволь отсосались, отъ отягченія телячьяго желудка кормомъ, къ которому онъ еще не привыкъ, а иногда и отъ ранняго выгона годовалыхъ телятъ на пастбище. Поэтому надобно каждому теленку, если сохраняютъ его на содержаніе, дать вдоволь насосаться, т. е. по крайней мѣрѣ восемь недѣль, и потомъ мало по малу отлучать его отъ матери, вливая ему въ пойло молока сначала больше чѣмъ на половину и потомъ постепенно меньше. Но главное, совершенно не выпускать годовалыхъ телятъ на пастбище, а прокармливать ихъ сухимъ грунтовымъ сѣномъ и овсомъ; въ случаѣ же необходимости, не пасти ихъ по крайней мѣрѣ прежде жатвы;— по покошенному лугу и отростающей травѣ не дать имъ пастись никогда.

Если явился поносъ, то дать молодымъ телятамъ два раза въ день по сырому яйцу, а также по одной ложкѣ легкаго щелка изъ золы. Болѣе же подросшимъ телятамъ дать три раза на день по квартѣ отвара, состоящаго изъ равныхъ частей дубовой и вербовой коры, т. е. берутъ горсть наскобленной коры молодаго дуба и горсть такой же вербовой коры, наливаютъ на нихъ двѣ кварты воды и варятъ до тѣхъ поръ, пока вода не приметъ темнаго цвѣта. Преимущественно надо сейчасъ перемѣнить кормъ, такъ что телятъ, ходившихъ на пастбищѣ, начать кормить сухимъ свѣжимъ сѣномъ и овсомъ.

12) *Лишаи* у молодыхъ телятъ можно уничтожить, подмывая ихъ вмѣстѣ съ окружающею ихъ кожею крѣпкимъ квасомъ. По промытіи слѣдуетъ сильно потирать ихъ посредствомъ щетки крѣпкимъ отваромъ простаго табаку. Послѣ нѣсколькихъ такихъ потираній и промываній кожи, надлежитъ вымазать больныя мѣста льпянымъ масломъ или свѣжимъ несоленымъ саломъ.

tą gliną miejsce obrażone okładać, zmieniając jak tylko glina schnąć zacznie. Gdy się zaś utworzy już opuchlina i materya pod skórą, to trzeba wezwać weterynarza bo mogą powstać potém fistuły, nożyce i t. p.

11. *Biegunka u cieląt* powstaje najczęściéj z wczesnego odłączenia od matki niedając się należycie odessać, z przeładowania pokarmem, do którego jeszcze żołądek cielęcia nie przywykł, a najczęściéj z wczesnego wypędzenia młodych cieląt w piérwszym roku na paszę. Należy więc cielęciu przeznaczonemu na chowanie dać się należycie t. j. przynajmniéj tygodni ośm odessać, potém odłączać powoli i do pojła z początku większą połowę mléka domieszywać i dopiéro daléj stopniowo ilość jego umniejszać. Najważniejsza zaś rzecz, aby młodych tegorocznych cieląt na paszę wcale nie wypuszczać, a utrzymywać je na suchém murożném sianie i owsie; w razie zaś konieczności nie paść ich wcześniéj aż po ścierniskach,— na skoszone łąki i odrastającą otawę nigdy cieląt nie puszczać.

W razie już pojawionéj biegunki, dawać cielętom młodszym dwa razy na dzień po surowém jaju, oraz po łyżce lekkiego ługu z popiołu. Dla starszych dawać trzy razy na dzień po kwaterce odwaru z kory dębowéj i wierzbowéj zgotowanéj po połowie, t. j. bierze się garść skrobanéj kory z młodego dębu i garść takiéj saméj kory wierzbowéj, zalewa się dwiema kwartami wody i gotuje aż woda nabierze brunatnego koloru. Głównie należy zmienić zarazjkarm, i cielęta, które chodziły na paszę, karmić suchém świeżém sianem i owsem.

12. *Liszaje* u cieląt młodych najlepiéj gubić zmywając miejsca przez liszaje zajęte i całą bliższą przestrzeń skóry mocnym kwasem; po zmyciu zrobić mocny odwar z tytuniu prostego i tym za pomocą szczotki nacierać mocno; po kilkakrótném takiém wcieraniu i zmywaniu skóry, wysmarować miejsce zbolałe olejem lnianym lub świeżém niesolonėm sadłem.

13) Часто хозяйка впадаетъ въ заботы отъ того, что вдругъ безъ видимой причины куры начинаютъ пыть, ихъ гребень синѣетъ, ноги зябнутъ и наконецъ издыхаютъ. Въ такомъ случаѣ, т. е. когда у курицы окажутся посинѣлость гребня, опущенiе крыльевъ и недостатокъ апетита, бери головку чеснока, растолкни ее въ ступѣ на мяготь, накроши потомъ петрушки, порреевъ, салереевъ и т. п. чего ни имѣешь подъ рукою и смѣшай все это вмѣстѣ съ ложкою масла, за тѣмъ каждые 3 часа впихни 1/3 этой смѣси въ горло хворой курицы. Ножки ея омочи въ водкѣ и посади ее въ теплом мѣстѣ. Это — вѣрное и многократно испытанное средство.

14) Если хочешь, чтобы куры во время и исправно клали яица, то прямо съ наступленiемъ осени держи ихъ въ теплотѣ, и присматривай хорошенько за ихъ кормомъ. Кромѣ теплоты и корма непремѣнно надо, чтобы курицы зимою что день имѣли подъ собою довольно свѣжаго песку, чтобы въ немъ копошиться, очищаться и сверхъ того выбирать известковыя частицы, необходимыя для образованiя скорлупки. Безъ этого курицы, пока не начнутъ ходить по двору, будутъ или вовсе не класть яицъ или весьма мало, а чаще всего выльютъ ихъ и снесутъ въ плевѣ.

Вообще можемъ сказать въ заключенiе, что наименѣе болѣзней тамъ, гдѣ скотъ хорошо содержится, гдѣ радивый хозяинъ съ осторожностью употребляетъ своего коня и вола, и кормитъ и поитъ ихъ во время, гдѣ хозяйка хорошо присматриваетъ телятъ и коровъ и гдѣ хлѣвы теплы и сухи: безъ этого водворяются постоянныя болѣзни и разстройство, а если даже и успѣешь вылечить болѣзнь разъ, то она чрезъ нерадѣнiе современемъ опять - таки повторится. Гораздо лучше предупреждать болѣзнь рачительнымъ уходомъ за скотомъ, нежели лечить ее, по возникновенiи ея; равнымъ образомъ легче пользовать болѣзнь въ самомъ ея зарожденiи, чѣмъ послѣ ея долгаго пренебреженiя, или когда животное издыхаетъ. Хорошiй хозяинъ долженъ осматривать каждую скотину утромъ и вечеромъ и подмѣчать: какъ она идетъ, накормлена ли, бодра ли она и какъ пользуется паствою, и замѣчая перемѣну въ состоянiи животнаго, легко можно, сей часъ же при самомъ началѣ, устранить зарождающуюся болѣзнь. Представленныя

13. Często gospodyni jest w kłopocie gdy, bez widocznéj przyczyny *kury nagle smętnieją*, grzebień sinieje, nogi zięhną i kura zdycha. Otoż w takim razie, gdy się sinienie grzebienia, opuszczenie skrzydeł, brak apetytu okazuje, weź główkę czosnku ubij na massę w moździerzu, weź naci pietruszki, porów, salerów i t. p. jaką masz pod ręką, usiekaj jak najdrobniéj, zmieszaj to wszystko z łyżką masła i 1/3 tego wepchniéj w gardło choréj kurze, i to powtórz co trzy godziny. Nogi zmaczaj w wódce i posadź w ciepłém miejscu. Jest to środek pewny i wielekroć doświadczony.

14. Chcesz, aby się *kury wcześnie i dobrze niosły*, to utrzymuj je w ciepłém miejscu zaraz z jesieni i karm opatrz dobrze. Oprócz ciepła i karmu koniecznie trzeba, aby kury zimową porą miały dosyc w miejscu, gdzie siedzą, codzien świeżego piasku do grzebania się; w nim one się czyszczą, a oprócz tego wybierają cząstki wapienne do sformowania łusk konieczne. Gdy im tego brakuje, to kury póki nie zaczną chodzić po dworze, albo się wcale nie niosą, albo bardzo mało, a najczęściej jaja leją i niosą je w błonie.

W ogóle na zakończenie to możemy powiedzieć, że gdzie są bydlęta dobrze utrzymywane, gdzie gospodarz dbały z uwagą konia i wołu używa, w porze go nakarmi i napoi, gdzie gospodyni dobrze cieląt i krówek dopatruje, gdzie chlewy ciepłe i suche, tam i choréb mniéj; gdzie zaś tego nie ma, ciągła choroba i upadek, a jeśli co i wyleczą, to znów przez niedbalstwo ta sama się choroba powtórzy. Lepiéj to jest i zawsze lepiéj przez staranne chodzenie około bydląt choroby unikać, aniżeli już rozwiniętą chorobę leczyć; jak znów łatwiej jest uleczyć chorobę w samym początku, niż wtenczas, kiedy ją się zaniedba i dopiéro kiedy zwierzę zdycha, myśleć o jego leczeniu. Dobry gospodarz powinien rano i w wieczór każdą sztukę obejrzeć, patrzeć jak ona idzie, czy wesoła, nakamiona, jak paszę spożywa, a wtenczas postrzegłszy zmianę w stanie zwierzęcia, zaraz z początku łatwo zaród słabości usunie. Podane przezemnie środki leczenia najpospolitszych choréb zwierząt domowych, z którémi się codziennie spotykamy, są to czysto środki domowe do-

мною средства къ леченію обыкновеннѣйшихъ болѣзней домашняго скота, съ которыми мы ежедневно встрѣчаемся, составляютъ чисто-хозяйскія испытанныя средства, каждому сподручныя. Разумѣется, что въ болѣзняхъ тяжкихъ и сложныхъ, или такихъ, которыя требуютъ болѣе важныхъ операцій, безъ ветеринара обойтись трудно, но такъ какъ мы не имѣемъ ветеринаровъ ни въ селахъ ни даже въ мѣстечкахъ то слѣдовало познакомить само общество съ лечебными средствами по крайнѣй мѣрѣ самыхъ обыкновенныхъ скотскихъ болѣзней и особенно такими, которыя самый бѣдный хозяинъ всегда можетъ имѣть подъ рукою. Эта то крайняя и общая потребность распространенія самыхъ популярныхъ свѣдѣній ветеринаріи въ бѣдномъ и столь многочисленномъ классѣ земледѣльцевъ побудила меня начертить вышеизложенныя замѣчанія, почерпнутыя изъ опыта.

Ѳ. Снарскій.

świadczone, które każdy ma pod ręką. Rozumie się samo przez się, że w chorobach zawilszych, połączonych, lub gdzie trzeba wykonać ważniejsze operacye bez użycia weterynarza obejść się trudno; lecz ponieważ takich ludzi po wsiach ani nawet miasteczkach nie mamy, przeto należałoby obznajmiać ogół ze środkami leczenia zwierząt gospodarskich przynajmniej pospolitszych chorób i takiemi jakie najuboższy gospodarz może mieć zawsze pod ręką. Ta to konieczna ogólna potrzeba szerzenia wiadomości najpopularniejszych weterynaryi między klassą ubogą a tak liczną rolniczą, skłoniła mię do skreślenia tych kilku uwag z doświadczenia poczerpniętych.

T. Snarski.

О ТОМЪ, КАКЪ ЛЮДИ ЛЮДЯМЪ НУЖНЫ.

Въ одномъ маленькомъ мѣстечкѣ въ Литвѣ, хоть бы напр. въ Любчѣ, Городищѣ или Ивеѣ собралось много народу на отпустъ въ день святыхъ Господнихъ апостоловъ Петра и Павла. Набожный пробстъ, сѣдой какъ голубокъ, пригласилъ къ себѣ изъ окрестныхъ приходовъ много духовенства, чтобы каждый, кто хочетъ, могъ слушать нѣсколько обѣденъ, исповѣдаться и получить отпущеніе. Люди кишѣли макомъ: одни толкались въ костелъ, другіе, отслушавъ св. обѣдню, собирались въ кучи около старосвѣтскаго костела и живо между собою разговаривали. А такъ какъ, извѣстное дѣло, къ святому Петру нерѣдко приходится крестьянину выгрести подонки закрома и постучаться въ дно, между тѣмъ какъ новаго хлѣбца еще на гумнѣ нѣтъ, то людъ то и дѣло толковалъ о своей недоли и недостаткахъ при тяжоломъ трудѣ.

Въ особенности весьма бойко разсуждалъ о бѣдахъ своихъ одинъ небольшой кружокъ, стоявшій вблизи дверей ризницы. Это были члены братства св. скапуляра, встрѣчавшіеся въ каждый праздникъ въ церкви и, слѣдовательно, коротко знакомые между собою.

JAK TO LUDZIE POTRZEBNI SĄ LUDZIOM.

W jedném niewielkiém miasteczku na Litwie, jak gdyby naprzykład w Lubczu, w Horodyszczu, albo w Iwju, zebrało się dużo ludzi na odpust w dzień świętych Pańskich Apostołów Piotra i Pawła. Pobożny proboszcz, siwy jak gołąbek, sprosił z okolicznych parafij dużo księży do siebie, żeby każdy kto zechce mógł kilka mszy wysłuchać i spowiedź świętą odprawić i odpustu dostąpić. Ludzi było jak maku: więc jedni cisnęli się do kościoła, drudzy po wysłuchaniu świętéj wotywy pozbierali się w kupki dokoła staroświeckiego kościołka i żywo pomiędzy sobą rozmawiali. A że do świętego Piotra, jak wiadomo, już nieraz przychodzi się ostatki z fasy wygarnąć i o dno postukać, a nowego jeszcze niema w gumienku, więc ludziska gadali najwięcéj o swojéj biedzie, o niedostatku przy ciężkiéj pracy.

Jedna szczególniéj kupka, stojąca w blizkości drzwi od zakrystyi, bardzo żwawo rozprawiała o téj swojéj biedzie. Byli to wszystko członkowie bractwa Szkaplerza św. spotykający się w kościele na każdéj uroczystości, a więc dobrze sobie znajomi.

— Что это! — вскричалъ Бартошъ, одинъ изъ хозяевъ ближней деревни — посмотрите-ка, сколько тутъ собралось набожнаго народу! хоть по головамъ ходить, какъ по полу, а каждый вѣдь долженъ ѣсть; какимъ же образомъ землѣ насъ всѣхъ прокармливать? Вотъ если бы въ каждой деревушкѣ было по одной только хатѣ, то и земля обходилась бы не дорого и хлѣба каждому было-бы по горло.

— Да, да! отозвались собравшіеся въ одинъ голосъ.

— Вздорите! — сказалъ Кипріянъ, портной мѣстечка, одѣтый въ сюртукѣ, — а я говорю, что пока каждый не будетъ работать только для себя, ничего невыйдетъ. Теперь мы поселяне и мѣщане работаемъ на всѣхъ, и на барина и на ксендза, на израильтянина и на цыгана, на насъ же никто не работаетъ, — вотъ что! Дай каждому хоть по зернышку, хоть по одной игольной стежкѣ, и тебѣ не останется ровно ничего, положишь зубы на полку.

— Правда, правда! — вскричали присутствующіе.

— Авось и не правда, — отозвался за ихъ плечами ксендзъ-пробстъ, который, опираясь на палку, шелъ себѣ помаленьку изъ плебаніи въ церковь и приблизясь незамѣченный къ бесѣдующимъ, разслышалъ ихъ разговоръ.

Озадаченные поселяне вдругъ замолкли, портной Кипріянъ покраснѣлъ по уши за свое легкое словцо, которымъ онъ коснулся ксендза. Пробстъ продолжалъ:

— Мы, братцы, часто ошибаемся, когда имѣемъ въ виду только личную свою пользу, забывая о ближнихъ; поддаваясь какой нибудь скверной мысли, мы сами не постигаемъ, какое зло готовимъ не только имъ, но и самимъ себѣ. Взялъ ли ты, Бартошъ, свои слова въ толкъ, когда ты, грѣша противъ Бога и людей, говорилъ, что лучше бы самому остаться въ цѣлой деревнѣ? Тебѣ и въ голову не приходило, какого ты себѣ пожелалъ зла. Или вы Кипріянъ, что говорите, будто бѣдные трудятся на всѣхъ, а на нихъ никто не работаетъ, часто ли, что это правда?

— Кто же на насъ трудится? — промолвилъ нерѣшительно портной.

— Кто? цѣлая тьма людей! — отвѣтилъ ксендзъ-пробстъ.

— Co to! — zawołał Bartosz, gospodarz ze wsi poblizkiéj — patrzajcie tylko, ile tego ludu bożego zebrało się tutaj! można po głowach chodzić jak po pomoście; a każdy przecię jeść musi: to jakże nas wszystkich ziemia wykarmi? Żeby tak na każdą wioskę było tylko po jednéj chacie, to i ziemia byłaby niedroga, i chleba każdyby miał po brodę.

— Tak, tak! — odezwali się jednozgodnie zebrani.

— Gadajcie zdrowi! — mówił surdutowy Cypryan, krawiec z miasteczka, — a ja powiadam, że póki każdy na siebie tylko pracować nie będzie, to nic nie będzie. Teraz my kmiecie i mieszczanie pracujemy na wszystkich, i na pana, i na księdza, i na Izraela i na Cygana, a na nas nikt nie pracuje, — ot co jest! Jak dasz każdemu choć po ziarnku, choć po jednym sztychu igły, to sobie nic nie zostanie, i położysz zęby na policy.

— Prawda, prawda! — zawołali obecni.

— A może i nie prawda, — odezwał się do nich z po za pleców ksiądz proboszcz, który idąc powoli o kiju do kościoła z plebanii, zbliżył się niepostrzeżony do rozmawiających i posłyszał co gadali.

Zagadnięci niespodziewanie wieśniacy umilkli, Cypryan krawiec zarumienił się po uszy, że lekkiém słówkiem wspomniał o księdzu, — a proboszcz tak mówił dalej:

— Często mylimy się, bracia, kiedy nasz własny tylko interes mamy na widoku, a o bliźnich naszych zapominamy; i nie wiémy wtedy, jaką krzywdę gotowiśmy wyrządzić nie tylko im, ale i samym sobie, skoro nas jaka zła myśl opęta. Czy pomyślałeś tylko sobie, Bartoszu, jak obraziłeś Pana Boga i ludzi, kiedy mówiłeś, że lepiejby było samemu jednemu zostać w całéj wiosce? a i do głowy tobie nie przyszło, jak sam sobie źle życzyłeś. Albo waszeć, Cypryanie, co to tylko biednych nazywasz pracującymi na wszystkich, a gadasz, że na uboższego nikt nie pracuje, czy myślisz, że to prawda?

— A któż na nas pracuje? — zagadnął nieśmiało krawiec.

— Kto? cała ćma ludzi! — zawołał ksiądz proboszcz.

Всѣ выпучили глаза отъ удивленія, но никто не отважился возражать, ибо всякій зналъ. что все высказываемое пробстомъ — святая правда.

— Звонятъ къ обѣднѣ, пойдемте же въ церковь, — сказалъ пробстъ, — а послѣ службы приглашаю васъ всѣхъ, какъ водится каждогодно, къ себѣ на домъ, гдѣ постараюсь все это объяснить вамъ такъ, какъ слыхалъ я отъ умныхъ людей и вычиталъ изъ научныхъ книгъ.

Старикъ пошелъ въ ризницу, а за нимъ все собраніе принадлежащихъ къ братству, чтобы съ зажженными свѣчами присутствовать при святыхъ дарахъ Господнихъ.....

По окончаніи службы приглашенные собрались въ плебаніи на скромное угощеніе. Въ день Пресвятой Дѣвы скапулярной братство угощало здѣсь обыкновенно своего пробста и другихъ созванныхъ имъ духовныхъ лицъ; пробстъ же въ свою очередь приглашалъ къ себѣ членовъ братства въ день приходскаго своего праздника. Скромныя тогда бесѣды представляли всему околотку образецъ воздержнаго и вмѣстѣ съ тѣмъ пріятнаго препровожденія досуга. Пробстъ умѣлъ во всемъ отыскать хорошую сторону, зналъ какъ отучать отъ злоупотребленій, понималъ даже извлекать изъ забавы полезное поученіе. Слѣдуя такимъ образомъ его примѣру, здѣшній народъ давно уже отвыкъ отъ пьяныхъ забавъ.

Послѣ обѣда въ плебаніи нѣкоторые гости отправились домой, но большая часть ихъ, любопытствуя узнать, что скажетъ настоятель, присѣла на лавкахъ подъ тѣнистыми липами на дворѣ и ждала.

Послѣ нѣкотораго времени вышелъ старичекъ-ксендзъ, усѣлся между хозяевами и началъ говорить:

— И такъ, Бартошъ, вамъ показалось, что чѣмъ менѣе было бы людей на свѣтѣ, тѣмъ бы лучше, — а я говорю иначе. Если бы пришлось человѣку дѣлать все самому, то онъ, не производя ничего путнаго, замучилъ бы себя только работой; а гдѣ людей будетъ поменьше, тамъ каждому придется самому удовлетворить поболѣе потребностямъ. Эта-то необходимость взаимной помощи и облегченія труда и сводила людей въ одно мѣсто, образовала селенія, мѣстечка, города, цѣлые народы. По-

Wszyscy wytrzeszczyli oczy z podziwienia, ale nikt nie odważył się zaprzeczyć, bo każdy wiedział, że co tylko proboszcz powié, to już świętą prawdą być musi.

— Dzwonią na summę, więc pojdziemy do kościoła, — rzekł proboszcz; — ale po mszy zapraszam was wszystkich do siebie, jak zawsze każdego roku, a tam postaram się wytłómaczyć wam to wszystko, jak sam od mądrych ludzi słyszałem i wyczytałem w książkach uczonych.

Staruszek poszedł do zakrystyi, a za nim wszyscy, jako należący do bractwa, również się udali, ażeby z zapalonemi świécami assystować świętéj ofierze Pańskiéj....

Po nabożeństwie, zaproszeni zebrali się w plebanii na skromną ucztę. Bractwo w dzień Najświętszéj Panny Szkaplernéj ugaszczało tu zawsze swego proboszcza i innych księży, których na ten dzień samo zapraszało; a proboszcz za to spraszał do siebie członków bractwa w dzień festu swojéj parafii. Skromne te biesiady były wzorem dla okolicy, jak wstrzemięźliwie a przyjemnie czas odpoczynku spędzać należy. Proboszcz we wszystkiém umiał pokazać dobrą stronę, umiał od nadużycia odwodzić, umiał nawet z zabawy naukę pożyteczną wyciągnąć. To też za jego przykładem od pijanych zabaw dawno się tu odzwyczajono.

Po obiedzie w plebanii, niektórzy z zaproszonych udali się do domów; lecz większa część ciekawych dowiedzenia się, co będzie mówił ksiądz proboszcz, zasiadła na ławkach pod cienistemi lipami w dziedzińcu i czekała.

Po krótkiéj chwili wyszedł staruszek, zasiadł pomiędzy gospodarzami, i w te słowa się odezwał:

— Tak więc, zdawało się wam, Bartoszu, że gdyby jak najmniéj było ludzi na świecie, to by oby najlepiéj; a ja powiém inaczéj. Gdyby przyszło człowiekowi wszystko samemu sobie robić, to i niczby dobrego nie zrobił i zamęczyłby się pracą; a im mniéj będzie gdzie ludzi, tém więcéj każdy musi sam swoich potrzeb załatwiać. Potrzeba to wzajemnéj pomocy, ułatwienia pracy, zgromadziła ludzi w jedne miejsca, utworzyła wioski, miasteczka, miasta, całe narody. Czy to pomogło ludziom, zaraz obaczymy. Wiécie, że dzięcioł pstro-

могло-ли это людямъ — сей часъ увидимъ. Вы знаете, что дятелъ пестръ, но свѣтъ еще пестрѣе, и посему не будете дивиться, если я вамъ скажу, что за морями въ Америкѣ есть люди совершенно дикіе, живущіе не очень-то лучше животныхъ. И почему? Думаете ли, что у нихъ тамъ земли-то мало? У насъ на каждой милѣ вдоль и поперегъ живетъ больше тысячи душъ; за-границей бываютъ страны, гдѣ на такомъ же кускѣ земли живетъ по четыре и по пяти тысячъ людей, а имѣютъ однако и хлѣбъ и платье и дома. Тамъ-же, въ Америкѣ, на одной милѣ едва ли наберется четыре-пять дикарей, а жить все таки не съ чего: прокормливается бездольный сырымъ мясомъ травленныхъ звѣрей, кутается въ невыдѣланную кожу и дикій лѣсъ ему хата. Ихъ тамъ, кажись, такъ мало, а каждый тѣдь работаетъ только для себя и за себя, стало быть тутъ должно бы все изобиловать, выходитъ же совершенно противное. Только люди вкупѣ трудящіеся другъ для друга, могутъ добывать себѣ изъ земли стократную пользу и удовлетворить сторичнымъ потребностямъ. Собравшихся для такой цѣли людей называютъ обществомъ, потому что они съобща трудятся для своего преуспѣянія.

— Признаюсь вамъ, ксендзъ-пробстъ, что не могу понять, какая мнѣ польза отъ этого общества, когда я одинъ-одинехонекъ рублю колоды въ лѣсу? — сказалъ бобыль Мартинъ, бездѣтный вдовецъ, занимающійся обдѣлкою товарнаго лѣса для купцовъ и живущій съ гроша.

— Сейчасъ увидишь, возразилъ пробстъ. Скажи мнѣ, къ чему трудишься цѣлый день надъ рубкою и тескою бревенъ?

— Разумѣется къ тому, чтобы имѣть съ чего жить.

— Ну да; но если бы не было общества, что же бы ты сдѣлалъ съ этими бревнами? Ты живешь обработкою лѣса, значитъ въ обществѣ есть люди, которымъ онъ нуженъ и которые тебѣ за него платятъ, а ты на полученныя деньги покупаешь все, что тебѣ надобно. Не будь общества, никто бы тебѣ не платилъ и никто бъ тебѣ ничего не продавалъ. Чтожь бы ты тогда затѣялъ?

— Ба! отыскалъ бы себѣ другое занятіе.

— Дѣло несбыточное, любезный Мартинъ! Если бы не было хорошо устроеннаго общества,

akty, ale świat jeszcze pstrokatszy: toż nie będziecie się dziwić, kiedy wam powiém, że za morzami w Ameryce są ludzie zupełnie dzicy, którzy mało co lepiéj żyją od zwierząt. A czemu tak? czy myślicie, że dla nich ziemi tam za mało? U nas wzdłuż i szerz na milę żyje więcéj niż tysiąc dusz; są za granicą takie kraje, że na takimże kawale ziemi mieszka po cztery i po pięć tysięcy, i mają chléb, mają odzież i domy. A tam ledwie po czterech albo po pięciu dzikich ludzi znajdzie się na milę, i żyć nie ma z czego: karmi się biedak surowém mięsem upolowanych zwierząt, okrywa się niewyprawnemi skórami, a las dziki za chatę mu służy. Tam ich tak mało i każdy z nich pracuje tylko na siebie i dla siebie, więcby zdawać się mogło, że powinni już opływać we wszystko, a pokazuje się zupełnie co innego. Tylko ludzie zebrani w gromadę i każdy jeden dla drugiego pracujący, potrafią wydobyć z ziemi stokrotne korzyści i sto razy więcéj potrzeb zaspokoić. Zgromadzenie w tym celu ludzi nazywa się społecznością, że społem dla swéj pomyślności pracują.

— Przyznam się księdzu proboszczowi, że nie mogę zrozumieć, jaki to dla mnie pożytek z téj społeczności, kiedy ja w lesie sam jeden rąbię kłody? — powiedział kątnik Marcin, bezdzietny wdowiec, zajmujący się obrabianiem drzewa towarnego dla kupców i żyjący tylko z grosza.

— Zaraz obaczysz, — odrzekł proboszcz. — Powiedz mi, po co dzień cały trudnisz się ścinaniem i ociosywaniem balów?

— Juźci dla tego, żeby mieć z czego przeżyć.

— Tak; ale gdyby nie było społeczności, cóżbyś robił z temi balami? Jeżeli ty żyjesz z obrabiania drzewa, to widać, że w społeczności są ludzie, którzy tych balów potrzebują i płacą ci za to, a ty za wzięte od nich pieniądze kupujesz wszystko, czego ci potrzeba. Gdyby nie było społeczności, niktby ci nie płacił i niktby nic nie przedał. Cóżbyś wtedy począł z sobą?

— Ba! znalazłbym inną robotę.

— Niepodobieństwo, kochany Marcinie! Gdyby nie było dobrze urządzonéj społeczności, tobyś

тебѣ бы не для кого было работать, да и для тебя никтобъ ничего не сдѣлалъ. Тебѣ приходилось бы самому вспахать гряду, засѣять, собирать хлѣбъ, молотить, молоть, замѣсить въ квашнѣ и печь его. А надо-те къ тому подумать и о рубашкѣ, но гдѣ ее возьмешь? Тебѣ бы самому слѣдовало посѣять ленъ, полоть, выдергивать, стлать, трепать, потомъ прясть, ткать и сшить. Но это еще не все: нужно было бы самому устроить всѣ земледѣльческія орудія, какъ дровяныя такъ и желѣзныя, станокъ для тканія полотна, горшокъ, миску и ложку. Тогда бы ты былъ землепашцемъ, кузнецомъ, столяромъ, ткачемъ и горшечникомъ,— все вмѣстѣ, или, правильнѣе, не былъ бы ничѣмъ. Все время потратилось бы у тебя въ переходахъ отъ одного занятія къ другому, и, не имѣя ни минуты покоя, трудясь непрестанно какъ волъ, ты терпѣлъ бы однако холодъ и голодъ. Твоя жизнь походила бы на жизнь дикаря.

— Въ самомъ дѣлѣ это было бы неудобно, промолвилъ Мартинъ.

— Вотъ видишь, любезный Мартинъ, сколько общество тебѣ полезно, хотя ты того и не подозрѣвалъ. Въ то время, когда трудишься въ лѣсу, изъ-за тебя набиваетъ себѣ мозоли тьма народу: пахарь обработываетъ хлѣбъ, мельникъ его мелетъ, иной кто печетъ; кузнецъ дѣлаетъ топоръ и скобель, пастухъ смотритъ за овцами, старуха прядетъ ихъ шерсть, тамъ иной тчетъ сукно, а Кипріанъ сошьетъ тебѣ изъ него сермягу; горшечникъ выминаетъ тебѣ горшки и тарелки; торговецъ привозитъ изъ далекихъ странъ соль и селедки, которые ты безъ труда и покупаешь. Всѣ дескать трудятся, чтобы ты свободно могъ обработывать въ лѣсу свои бревна.

— Ей-ей правда, сударь ты мой! Какъ же это мнѣ прежде не приходило въ голову?

— Много есть вещей, которыя намъ не приходятъ въ голову. Если бы люди надлежаще понимали, сколько одинъ другому ежеминутно оказываетъ услугъ, то они, конечно, гораздо болѣе любили бы своего ближняго. Всѣ вы тутъ присутствующіе крѣпко и тяжко трудитесь всю жизнь и не замѣчаете, что въ то время, когда вы на работѣ, другіе помогаютъ вамъ изо всей силы.

— Какъ-же это можетъ быть, отозвались крестьяне?

żadnéj nie znalazł roboty dla innych i niktby nie dla ciebie nie robił. Musiałbyś sam zaorać grzędę, siać i zbierać zboże, młócić, mleć, zamiesić w dzieży i upiec. Daléj trzebaby pomyśléć o koszuli; ale skądże weźmiesz koszulę? Musiałbyś zasiewać len, pleć go, wyrywać, słać, międlić, potém sprząść, wytkać i uszyć. Ale i to jeszcze nie wszystko: trzebaby samemu sobie sporządzić wszystkie narzędzia rolnicze równie drewniane jak żelazne, warstat do tkania płótna, garnek i miskę i łyżkę. Byłbyś tedy razem rolnikiem, kowalem, stolarzem, tkaczem, garncarzem, albo po prostu mówiąc, byłbyś niczém. Cały twój czas byłby zmarnowany na przechodzenie od jednéj czynności do drugiéj; nie mając ani chwili pokoju, pracując jak wół ustawicznie, byłbyś jednak chłodny i głodny. Życie twoje byłoby życiem dzikiego.

— W saméj rzeczy, to byłoby niewygodnie, — przemówił Marcin.

— Widzisz tedy, kochany Marcinie, ile ci pożytku przynosi społeczność, chociaż ani domyślałeś tego. Kiedy ty pracujesz w lesie, tymczasem ćma ludzi dla ciebie się mozoli: rolnik uprawia zboże, młynarz je miele, ktoś inny wypieka; kowal robi siekierę i skoblę; pastuch dogląda owiec, babula przędzie z nich wełnę, ktoś znowu wytcze sukno, a Cypryan uszyje ci z niego sukmanę; garncarz wygniata dla ciebie garnki i talerze; kupczyk sprowadza z daleka sól i śledzie, które nabędziesz od niego bez żadnego zachodu. Wszyscy po to pracują, ażebyś swobodnie mógł obrabiać w lesie bierwiona.

— Dalibóg prawda, dobrodzieju! jakże mi to pierwiéj nie przyszło do głowy?

— Wiele jest takich rzeczy, które nam do głowy nie przychodzą. Gdyby ludzie dokładnie zrozumieli, ile jeden drugiemu w każdéj chwili oddaje usług, niezawodnie więcéjby miłowali bliźniego swego. Wy tu wszyscy obecni pracujecie całe życie twardo i ciężko; lecz się nie domyślacie, że w tejże chwili kiedy jesteście na robocie, inni ludzie wam pomagają z całéj siły.

— Jakże to być może? — ozwali się wieśniacy.

— Сей-часъ скажу вамъ. Вы, друзья, положимъ, земледѣльцы, орете землю, сѣете, жнете, молотите; но не думайте однако, что одни только земледѣльцы кормятъ людей хлѣбомъ. Развѣ кузнецы, дѣлающіе вамъ сошники, заступы, косы, сѣрпы, а развѣ мельники, кующіе жорнова и мелющіе зерна, или механики, строющіе мельницы, не помогаютъ вамъ приготовить муку? А работники, гдѣ-то копающіе руду и выплавливающіе желѣзо, а купцы, которые его сюда привозятъ на собственный счетъ, а ученые люди, показавшіе рудокопамъ какъ успѣшнѣе добыть руду и изготовить желѣзо — не помогаютъ ли вамъ всѣ они производить хлѣбъ? Вы, хлѣбопашцы, тоже содѣйствуете съ своей стороны другимъ во всѣхъ занятіяхъ. Вашимъ хлѣбомъ пропитываются въ городѣ и ремесленникъ, и купецъ и тотъ, кто мудрости пишетъ: если бы вы не приготовили для нихъ хлѣба, то каждый изъ нихъ былъ-бы вынужденъ самъ копать землю. Изъ этого видно, что земледѣльческое сословіе весьма полезно, важно и достойно большаго почтенія. Но будь всѣ исключительно землепашцы, становилось бы намъ опять плохо: безъ городскаго ремесленника твоя жена не имѣла бы хорошенькаго ситцеваго платочка, а дочка шолковой ленточки въ косѣ. Не будь рудокопа, ты не имѣлъ бы желѣза на сѣкиры и сошники и пришлось бы тебѣ рыть землю развѣ кіемъ. Безъ купца не было-бы товаровъ подъ бокомъ, и слѣдовало бы тебѣ ѣздить за солью въ Крымъ или Величку, и Богъ вѣсть, сколько стоило бы тебѣ перевозка ея для собственныхъ надобностей. Не будь грамотѣя, что книги пишетъ, ты не имѣлъ-бы ни первоначальной азбуки, по которой сынъ твой такъ прекрасно учится, ни молитвослова, по которому самъ молишься въ церкви. Безъ учителя ты и сыновья твои были бы темны, какъ ночь.

И право, нельзя себѣ представить, до какой степени это раздѣленіе труда между многими благопріятствуетъ скорости и добротѣ работы. Скажу вамъ только, что на игольной фабрикѣ, гдѣ каждая часть работы производится особымъ работникомъ, каждый можетъ изготовить въ день тысячу восемь сотъ иголъ. Такимъ образомъ на одного работника выходитъ въ годъ свыше пятисотъ тысячъ иголокъ. Если положимъ теперь, что на каждую хату нужно въ годъ пятьдесятъ

— Zaraz wam powiém. Wy naprzykład, przyjaciele, jesteście rolnicy, orzecie ziemię, zasiewacie, żniecie, młócicie; ale czyż myślicie, że sami tylko rolnicy karmią ludzi chlebem? A czyż kowale, którzy robią wam narogi, rydle, kosy i sierpy, a czyż młynarze, co wykuwają kamienie i mielą ziarno, albo mechanicy, którzy budują młyny, nie pomagają wam do wyrobienia mąki? A górnicy, którzy kopią gdzieś rudę i wytapiają żelazo, a kupcy, którzy je tutaj swoim kosztem sprowadzają, a ludzie uczeni, co pokazali górnikom jak najlepiéj dobywać rudę i robić żelazo, — i oni także pomagają wam do robienia chleba. Wy także rolnicy, ze swéj strony pomagacie innym we wszystkich zajęciach. Waszém zbożem żyje i rzemieślnik w wielkiém mieście, i kupiec, i człowiek piszący rozumne rzeczy: gdybyście nie przygotowali dla nich chleba, to każdyby musiał sam kopać ziemię. Z tego widać, że stan rolniczy jest bardzo użyteczny, bardzo ważny i godzien wielkiego poszanowania. Ale gdyby wszyscy byli rolnikami tylko, toby dla wszystkich źle było. Bez rzemieślnika w wielkiém mieście, żona twoja nie miałaby pięknéj chustki tyftykowéj, a córka wstążki jedwabnéj w warkoczu. Bez górnika nie miałbyś żelaza na siekierę i narogi, kijem chyba kopałbyś ziemię. Bez kupca nie byłoby towaru pod bokiem; musiałbyś jechać po sól do Krymu albo do Wieliczki, i Bóg wié coby tobie kosztowało jéj sprowadzenie dla samego siebie. Bez uczonego, co pisze książki, nie miałbyś elementarza, na którym syn twój tak pięknie się uczy, ani Złotego Ołtarzyka, z którego sam się modlisz w kościele. Bez nauczyciela i ty i twoi synowie byliby ciemni jak w rogu.

A jak dalece takie podzielenie pracy pomiędzy ludźmi sprzyja pośpiechowi i dobroci roboty, to prawie pojęcie przechodzi. Powiém wam tylko, że jeden rzemieślnik w fabryce, kiedy każdą część roboty kto inny wykonywa, może na siebie zrobić tysiąc ośmset igieł dziennie. Tym sposobem na każdego robotnika wypadnie rocznie górą pięćset tysięcy igieł. Jeżeli teraz przypuścimy, że na każdą chatę ptrzeba pięćdziesiąt igieł do roku, to się pokaże, iż jeden robotnik czyni przysługę dziesię-

иголокъ, то выйдетъ, что одинъ работникъ дѣлаетъ услуги десяти тысячамъ семействъ. Тоже самое бываетъ и во всемъ. Смотрите же, друзья мои, что въ то время, когда вы работаете на полѣ для толпы людей, которыхъ не знаете и никогда знать не будете, множество народу, васъ также не знающаго, трудится для васъ и подспариваетъ вамъ въ работѣ. Не позавидуемъ же другимъ, будемте любить въ каждомъ человѣкѣ своего ближняго, трудящагося на насъ, точно такъ, какъ мы на него. Будемте любить человѣческое общество, отъ котораго имѣемъ столько пользы.

— Благодарствуемъ, отецъ, что открылъ намъ глаза и показалъ большущія выгоды, которыя получаемъ отъ взаимнаго пособленія другъ другу, сказалъ портной Кипріанъ. Но вотъ что. Въ этомъ, такъ называемомъ вами, отецъ, обществѣ, есть однако люди, которые имѣютъ удобства больше насъ и болѣе получаютъ, чѣмъ оказываютъ пользы.

— Чтожъ тебѣ, Кипріанъ, до того, имѣютъ ли другіе больше тебя удобствъ, когда и ты самъ имѣешь ихъ больше, чѣмъ бы могъ имѣть, находясь въ другомъ положеніи? Сказанное тобою заключаетъ въ себѣ двѣ весьма различныя мысли. Утверждая, что есть люди, имѣющіе болѣе твоего удобствъ, ты выразилъ одну мысль, и она справедлива; но это еще не даетъ повода къ нареканіямъ. На байдакѣ, примѣромъ сказать, простой батракъ зарабатываетъ 15 или 20 рублей, а кормчій 50 и 60 рублей; но лямочникомъ можетъ быть всякій, а чтобы сдѣлаться кормчимъ надо не разъ и не два сходить въ Кенигсбергъ, надо имѣть умъ и многое заучить. Такимъ образомъ кормчій получаетъ плату не только за время, которое онъ вмѣстѣ съ другими проводитъ на байдакѣ, но и за давнишній трудъ во время своего ученія и за свою опытность, которой батракъ не имѣетъ. Услуги кормчаго, связанныя съ несравненно большимъ трудомъ, важнѣе услугъ батрака, поэтому и слѣдуетъ кормчему дороже за нихъ плотить, и карманъ его выходитъ пополнѣе. Посему еслибы какой-нибудь простой новичекъ косился на кормчаго за то, что онъ собралъ больше денегъ, то онъ, согласитесь, поступилъ бы весьма несправедливо, грѣшилъ-бы противъ Бога и общества, благодѣянія котораго вы уже узнали. Но въ твоихъ словахъ, любезный Кипріанъ, заключается дру-

ciu tysiącom rodzin. Otoż tak samo i we wszystkiém. Widzicie tedy, przyjaciele moi, że kiedy wy pracujecie na polu dla tłumu ludzi, których nie znacie i nigdy znać nie będziecie, to mnóstwo ludzi, którzy was także nie znają, pracuje dla was, pomaga wam w pracy. Nie zazdrośćmy więc innym, kochajmy w każdym człowieku bliźniego, który na nas, jak my na niego, pracuje; kochajmy społeczność ludzką, z której tyle mamy korzyści!

— Dziękujemy dobrodziejowi, że otworzył nam oczy i pokazał wielkie korzyści, jakie mamy z tego wzajemnego pomagania sobie, — odezwał się krawiec Cypryan. — Ale ot co jest! w téj (jak dobrodziéj nazywa) społeczności są jednak ludzie, którzy więcéj mają dogodności od nas, więcéj odbierają usług, niż sami czynią innym.

— A co tobie do tego, Cypryanie, że inni więcéj od ciebie mają dogodności, kiedy ty więcéj masz ich teraz, niż w każdém innem położeniu mieć można? W tém, co powiedziałeś, znajdują się dwie bardzo różne myśli. Kiedy utrzymujesz, iż są ludzie, co mają więcéj od ciebie dogodności, to jedna myśl i to prawda; ale to jeszcze nie powód do narzekania. Naprzykład na wicinie, prosty parobek zarabia 15 albo 20 rubli, a sternik bierze 50 i 60 rubli; ale wicinnikiem w lamce każdy być może, a żeby być sternikiem, to trzeba nie raz, nie dwa razy schodzić do Królewca, trzeba mieć rozum i dużo się nauczyć. To też sternik bierze zapłatę nie tylko za ten czas, co z innymi razem na wicinie pędzi, ale i za pracę dawniejszą kiedy się uczył, i za swoje doświadczenie, którego parobek nie ma. Usługi sternika są nieporównanie trudniejsze i ważniejsze od usług parobka, a zatém drożéj też muszą być opłacane i sternik więcéj mieć będzie w kiesie. Gdyby więc prosty fryc patrzał krzywém okiem na sternika tylko za to, że większe zebrał pieniądze, przyznacie mi, iż czyniłby to bardzo niesprawiedliwie, grzeszyłby przeciwko Bogu i społeczności, któréj dobrodziejstwa jużeście poznali. Ale w twojéj mowie, kochany Cypryanie, jest jeszcze myśl druga: że dużo mamy ludzi, którzy więcéj odbierają usług, niż sami czynią innym. Zastanówmy się nad tém uważnie, bo w téj myśli

гая мысль, что есть много людей, которые болѣе получаютъ пользы, чѣмъ оказываютъ другимъ. Остановимся на этой мысли со вниманіемъ, ибо въ ней скрывается нѣчто злобно-враждебное чувству любви къ ближнему, именно—зависть. Скажи мнѣ, дѣйствительно ли ты убѣжденъ въ справедливости твоихъ словъ, и вѣришь, что есть будто люди, которые болѣе получаютъ услугъ, чѣмъ сами другимъ доставляютъ. Какихъ людей ты тутъ подразумѣваешь?

— Разумѣется богачей, сказалъ портной.

— Хорошо, Кипріянъ мой. Ты портной, ѣздишь за работой по окрестнымъ дворамъ, гдѣ шьешь платья для людей тебя богатѣйшихъ. И что, даромъ ли для нихъ работаешь?

— Разумѣется, нѣтъ; ибо съ чего я жилъ бы, когдабъ мнѣ не плотили?

— Но если ты служишь имъ шитьемъ платья, то вѣдь они взамѣнъ услуживаютъ и тебѣ, поручая тебѣ работу и вознаграждая тебя деньгами, на которыя покупаешь все нужное. Развѣ богачи не плотятъ за все, что имъ продаютъ или дѣлаютъ? Видишь, другъ мой, что тутъ услуга вознаграждается услугою, а даромъ ничто не дѣлается. Каждый изъ насъ долженъ за все плотить, все равно, деньгами или трудомъ.

— Оно и такъ, ксендзъ-пробстъ; но всетаки я даю богачамъ свой трудъ, который мнѣ стоитъ много, а получаю за то деньги, не стоющія имъ ничего.

— Что же тебѣ до того, вѣдь цѣна денегъ, которыя получаешь, равна цѣнности труда, который имъ дашь? Къ чему завидовать, зависть вѣдь злое чувство? Повторяю, услуги, отпускаемыя тебѣ богачами, равны твоимъ, не то ты бы для нихъ и не трудился. Вздорожаетъ твоя работа, ты не шьешь уже господскаго платья по нынѣшней цѣнѣ; дешевѣетъ она—тебѣ не даютъ за нее столько, сколько теперь, а если не согласишься, тебя замѣнитъ другой портной. Паны плотятъ тебѣ за работу не меньше твоихъ сосѣдей въ мѣстечкѣ, они, напротивъ, должны плотить дороже, ибо шьешь имъ постарательнѣе. Но увѣряю тебя, Кипріянъ, на цѣломъ свѣтѣ услуга вознаграждается услугою, иначе и быть не можетъ.

— Однако, видите-ли, отецъ, ксендзъ-пробстъ, богатому общество оказываетъ больше услугъ, чѣмъ мнѣ или моему сосѣду: могутъ

zaczaja się największy nieprzyjaciel miłości bliźniego, zawiść. Powiedz mi, czy w istocie jesteś przekonany o prawdzie tego, co powiedziałeś: że są ludzie, co więcéj odbierają usług, niż sami czynią innym? O jakich to ludziach myślałeś?

— Rozumie się, o bogatych, — rzekł krawiec.

— Dobrze, mój Cypryanie. Ty jesteś krawcem i jeździsz na robotę do dworów okolicznych, gdzie robisz suknie dla ludzi bogatszych od ciebie. Czy darmo dla nich robisz?

— Rozumie się, że nie; bo z czegoż miałbym utrzymanie, gdyby mi nie płacono?

— No, więc jeżeli ty czynisz im usługę szyjąc suknie, oni ci również oddają usługę poruczając robotę i płacąc za nię pieniędzmi, któremi zaspokajasz swe potrzeby. Czyż bogaci nie płacą za wszystko, co tylko im sprzedają lub robią dla nich? Widzisz, mój przyjacielu, że tutaj usługa płaci się usługą, a nic darmo się nie robi. Musimy każdy płacić za wszystko, mniejsza o to, pieniędzmi czy pracą.

— W istocie tak jest, księże proboszczu; ale ja daję bogatym swą pracę, która kosztuje mię wiele, a biorę za to pieniądze, które im nic nie kosztują.

— Co tobie do tego, skoro wartość pieniędzy, które bierzesz od nich, równa się wartości pracy, którą im dajesz? Na co zazdrościć, kiedy zazdrość jest złém uczuciem? Powtarzam ci, że odbierasz od bogatych usługi równe twoim, bo inaczéj nie pracowałbyś dla nich. Gdyby twoja robota podrożała, tobyś już nie szył dla panów sukień po teraźniejszéj cenie; a gdyby staniała, nie dostałbyś tego co teraz, bo skorobyś się upierał, inny krawiec zastąpiłby ciebie. Tobie panowie nie taniéj płacą za robotę niż sąsiedzi z miasteczka, owszem drożéj płacić muszą, bo staranniéj dla nich szyjesz. Lecz powiadam ci, Cypryanie, na całym świecie usługa płaci się usługą i być inaczéj nie może.

— Ale księże proboszczu dobrodzieju! społeczność więcéj oddaje usług bogatym, aniżeli mnie, albo mojemu sąsiadowi. Bogaci mogą mieć

же богачи имѣть все, чего ни пожелають; всѣ готовы имъ служить.

— Ты твердишь все одно и тоже. Если богачи пріобрѣтають все, чего хотять, то они одолжають тѣхъ, у кого покупають. Слугъ у нихъ много, но имъ вѣдь плотять; еслибъ не плотили, тогда, другое дѣло, ты бы по праву и жаловался. Но спѣшать же всѣ на службу къ богачамъ, значить они находять въ ней для себя пользу и трудъ ихъ вознагражда ется. И такъ, не завидуй людямъ, которымъ Провидѣнье дало болѣе средствъ добывать себѣ услуги, чѣмъ тебѣ. Посмотримъже теперь, имѣешь ли, какъ воображаешь, право жаловаться? Ты говоришь, что богачи, имѣя въ своемъ послушаніи много людей, весьма счастливы, и сравниваясь съ ними, ты находишь себя злополучнымъ. Но подумалъ ли ты когда, сколько людей служить тебѣ?

— У меня, отецъ, изволите знать, службы нѣтъ: я самъ съ женою и двоими дѣтьми дѣлаю для себя все нужное.

— Что бы ты подумалъ, еслибъ я тебѣ сказалъ, что имѣешь цѣлыя толпы слугъ, что вотъ-де хоть и нынче утромъ прислуживали тебѣ до двадцати тысячъ людей?

— Подумалъ бы я, что ксендзъ-пробстъ, должно быть, подтруниваетъ надо мною и недолею моею.

— Не труню я надъ тѣмъ, что людямъ болитъ; говорю сущую правду, и скоро въ томъ убѣдишься самъ. Разскажи мнѣ только, что ты дѣлалъ сегодня утромъ, и я тебѣ укажу, кого ты имѣлъ на службу.

— Право не знаю, какъ это выйдетъ, да я вѣдь дѣлалъ самыя простыя въ свѣтѣ вещи. Вставая утромъ, я замѣтилъ курицъ на грядахъ, вотъ я и прогналъ ихъ и прибилъ къ забору доску, чтобы не влѣзли снова. Потомъ заставилъ сынка прочесть вчерашній урокъ, чтобы убѣдиться, есть ли проку въ его хожденіи въ школу. За тѣмъ мы позавтракали. Далѣе, замѣтвъ, что праздничный сюртукъ мой гдѣ-то распоролся, я, да проститъ меня Господь, хоть и праздничкомъ, зашилъ и пригладилъ утюгомъ. Наконецъ я обрился, одѣлся и отправился въ церковь. Вотъ и все.

— Оченъ хорошо, мой Купріянъ, сказалъ

wszystko czego zechcą; wszyscy są gotowi im służyć.

— Gadasz mi zawsze jedno i to samo. Jeżeli bogaci kupują wszystko czego zechcą, to wyświadczają usługę tym, u których kupują. Sług u nich bywa dużo, ale im za to płacą; gdyby nie płacono, to co innego, słuszniebyś wówczas narzekał. Ale skoro wszyscy śpieszą im na usługi, to widać znajdują to dla siebie dogodném, znajdują wynagrodzenie swéj pracy. Nie zazdrość tedy ludziom, którym Opatrzność dała więcéj środków do kupowania usług niż tobie.— Obaczmyż teraz, czy masz tak wielkie prawo narzekania, jak sądzisz. Powiadasz, że bogaci są bardzo szczęśliwi dla tego, iż mają na zawołanie dużo ludzi, i porównywając siebie z nimi uważasz się za nieszczęśliwego. A czy zastanowiłeś się kiedy, ilu ludzi tobie służy?

— Wiész, dobrodzieju, że u mnie nie ma służących: ja sam z żoną i dwojgiem dzieci robię wszystko co potrzeba.

— A cobyś pomyślał, gdybym ci powiedział, że masz całe tłumy służby, że nie daléj jak dzisiaj rano usługiwało ci ze dwadzieścia tysięcy ludzi?

— Pomyślałbym, że ksiądz proboszcz żartuje chyba ze mnie i z mojéj biedy.

— Ja nie żartuję z tego, co ludziom boli; mówię ci szczerą prawdę, i zaraz się o tém przekonasz. Powiedz mi tylko, co robiłeś dziś rano, a ja ci powiém kogo miałeś do usługi.

— Doprawdy nie wiém, co to będzie, bo ja robiłem rzeczy najprostsze w świecie. Kiedy wstałem rano, postrzegłem kury na grzędach, więc spędziłem je i przymocowałem deskę w zagrodzie, ażeby znowu nie wlazły. Potém kazałem synowi odczytać przedemną wczorajszą lekcyę, żeby przekonać się, czy też jest z tego jaki pożytek, że chodzi do szkoły. Potém jeszcze zjedliśmy śniadanie. Postrzegłem, że mi kapota świąteczna w jedném miejscu się rozpróła, więc niech Bóg odpuści, choć w święto, zaszyłem i przygładziłem trochę żelazkiem. Nareszcie ogoliłem się, odziałem i poszedłem do kościoła. Ot i wszystko.

— Bardzo dobrze, mój Cypryanie, — rzekł

пробстъ, прежде всего хвала тебѣ за старательность въ хозяйствѣ, и за то, что выслушалъ урокъ своего сына; это прекрасная привычка. Но станемъ же поближе къ предмету; поговоримъ о твоемъ нарядѣ. Вставши утромъ, ты надѣлъ чистое бѣлье, сапоги, суконные штаны, подтяжки, шелковой платокъ на шею, камзолъ, сюртукъ и шляпу. Конечно, нѣкоторыя изъ этихъ вещей ты сшилъ самъ; но иныя ты купилъ уже готовыми, матеріалъ же всѣхъ этихъ платьевъ, разумѣется, не тобою сдѣланъ. Сообразите же теперь, сколько надо было труда и людей для изготовленія всего этого. На тебѣ перкалевая рубашка. Хлопчатая бумага для этого перкала привезена изъ Америки, гдѣ черные, бѣдненькіе люди обработывали поле и собирали ее, извозчики свозили къ пристани, другіе нагружали ею корабль, иные опять на кораблѣ привезли къ нашимъ берегамъ; оттуда она снова сухимъ путемъ перевезена была въ фабрику, тамъ прядена, ткана, глажена; наконецъ ее доставили въ наше мѣстечко, для того, чтобы ты нашелъ у себя подъ бокомъ готовое полотно. Все это требовало строеній, мастерскихъ, корабля, возовъ, изготовленіе которыхъ опять занимало огромное количество людей. Сукно твоего сюртука, штановъ и жилетки проходило Богъ вѣсть черезъ сколько рукъ прежде чѣмъ досталось тебѣ. Одни пасли овецъ, другіе строили для нихъ стойла, иные стригли и промывали шерсть, пряли, ткали, валяли, красили, перевозили съ мѣста на мѣсто. Для покраски сукна на-черно привезли индиго изъ Индіи, употребляли корабль и людей для его нагрузки, перевозки и выгрузки. Неменѣе труда стоилъ и шелковый платокъ, который у тебя на шеѣ. Насадили шелковицы, которою питали шелковичныхъ червей, собирали и пряли шелкъ, ткали, красили и возили его по морю и сухимъ путемъ — все, чтобы получить платокъ. Тамъ на Украйнѣ нѣкто откармливалъ паствою вола на подошвы твоихъ сапогъ; другой — теленка на голенища; третій выдѣлалъ ихъ; четвертый приготовлялъ посуду для кожевника; пятый доставлялъ ему кору. Сапожникъ употреблялъ къ работѣ нитки, смолу, ножъ, молотокъ, шило, щетину, а все это вѣдь приготовляли чьи-то руки. На иголку, наперсникъ и ножницы, ко-

proboszcz. — Przedewszystkiém pochwalam cię za to, że pilny jesteś w gospodarstwie i że wysłuchałeś lekcyi swego syna; to bardzo piękne nawyknienie. Ale przejdźmy bliżéj do rzeczy; pogadajmy o twoim ubiorze. Wstawszy więc rano włożyłeś czystą bieliznę, bóty, potém spodnie sukienne, szelki, jedwabną chustkę na szyję, kamizelkę, surdut i kapelusz. Prawda, niektóre z tych rzeczy sam uszyłeś; ale niektóre też kupiłeś gotowe, a wszystkie są z materyału nie przez ciebie robionego. Zważże teraz, ile potrzeba było pracy i ludzi, ażeby wygotować to wszystko. Koszulę masz na sobie perkalową; bawełna na ten perkal sprowadzona aż z Ameryki. Czarni biedni ludziska uprawiali pole, zbierali puszek, woźnice go transportowali do przystani, inni ludzie ładowali na okręt, inni okrętem przywieźli do naszych brzegów; stąd znowu prowadzono go na osi do fabryki, przędziono, tkano, wygładzano; nakoniec znowu wieziono do naszego miasteczka, ażebyś gotowe płótno znalazł pod bokiem. Do wszystkiego tego potrzeba było budowli, warstatów, okrętu, wozów, których robota zajmowała także ogromną liczbę ludzi. Sukno na twój surdut, spodnie i kamizelkę, musiało przejść Bóg wié przez ile rąk, nim się do ciebie dostało. Jedni paśli owce, drudzy budowali dla nich obory, inni strzygli i myli wełnę, przędli, tkali, folowali, farbowali, przewozili z miejsca na miejsce. Dla ufarbowania sukna na czarno sprowadzano indygo z Indyi, używano do tego okrętu i ludzi dla ładowania, przewiezienia i wyładowania. Chustka jedwabna, którą masz na szyi, nie mniejszéj pewno potrzebowała pracy. Dla otrzymania jéj zasadzano morwę, karmiono nią jedwabniki, zbierano i przędziono jedwab'; tkano go, farbowano, przewożono wodą i lądem. Żebyś miał bóty, wypasał ktoś na Ukrainie wołu na podeszwy, inny podciołka na cholewy, inny znowu je przypędził, kto inny skórę wyprawiał, kto inny robił dla garbarza naczynia, a jeszcze inny dostarczał mu kory. Szewc do roboty używał nici, smoły, noża, młotka szydła, sierci; wszystko to znowu czyjeś inne ręce przygotowały. Igła naparstek nożyce, których użyłeś do naprawienia surduta, brzytwa, którą się goliłeś, potrzebowały dobycia rudy, przerobienia na żelazo, na stal, a potém już na narzędzie. Jeżeli możesz, zlicz tych wszystkich robotników, co tobie

торыми ты починилъ свой сюртукъ, на бритву, которою ты обрился, надо было добыть руду, воздѣлать ее въ желѣзо, сталь, а потомъ уже въ удобные снаряды. Сочти-ка теперь, если умѣешь, всѣхъ работниковъ, прислуживавшихъ тебѣ; я никакъ не берусь этого сдѣлать.

— Куды, отецъ! не мнѣ этимъ совладать, вскликнулъ ошеломленный портной.

— Затѣмъ ты слушалъ урокъ своего сына; но знаешь-ли, сколько надобилось рукъ, пока составилась его книжка? Въ ней найдешь двоякаго рода бумагу, краски, кожу, клей и нитки. На выдѣлку бумаги собирали старую холщевую ветошь, надъ которою нѣкогда трудилось столько рукъ, свезли ее куда-то въ Кучкуришки или Езерну, тамъ ее бѣлили, стерли, смѣшали тѣстомъ, изъ котораго искуственнѣйшими способами и машинами составилась наконецъ бумага. Чтобы печатать на этой бумагѣ нужно было прежде всего вырѣзать формы буквъ, отливать ихъ, набирать, наводить краской и вытискивать подъ прессомъ. Потомъ складывали листы, сшивали, обрѣзывали, клеили и гладили ихъ. Для всего этого опять требовались машины, снаряды, коихъ изготовленіе и возка моремъ въ кораблѣ или по желѣзной дорогѣ, въ свою очередь занимала тысячи рукъ. А корабль, а желѣзная дорога... ты, конечно, видѣлъ, какъ ее строятъ около Вильна? Чтобы тѣмъ удачнѣе приспособить эти чудеса къ твоимъ удобствамъ, ученые люди цѣлые вѣки сряду думали и отыскивали всему средства. Не зная тебя, каждый тѣмъ не менѣе трудился, чтобы ты подешевѣе имѣлъ наибольшія удобства. Скажи же послѣ этого самъ, не имѣлъ ли я права сказать, что цѣлыя толпы народа сдѣлали тебѣ тѣ вещи, которыми ты сегодня утромъ пользовался? Не двадцать, но, можетъ быть, сто тысячъ людей служили тебѣ въ продолженіе сегодняшняго утра. И замѣть, я еще не говорилъ ничего о твоемъ завтракѣ...

— О, довольно уже, отецъ, ксендзъ-пробстъ, довольно! воскликнулъ бѣдный портной. Ужасъ пробираетъ меня при мысли, что я обязанъ благодарить столькихъ людей, приложившихъ для меня такой трудъ, съ которымъ я самъ никогда бы не управился. А мнѣ, глупенькому, казалось, что никому ничѣмъ я не обязанъ. Спасибо, отецъ, за то, что открылъ мнѣ глаза. Теперь ужъ понимаю, какъ люди людямъ нужны.

usługiwali; bo ja nie podejmuję się tego dokazać.

— Ale gdzież mi to zrobić, dobrodzieju! — zawołał odurzony krawiec.

— Potém słuchałeś lekcyi twego syna; ale czy wiesz ile rąk było potrzeba do zrobienia jego książki? Znajdziesz w niéj dwa gatunki papieru, farbę, skórę, kléj i nici. Dla zrobienia papieru zbierano stare szmaty płótna, nad którém niegdyś mnóstwo rąk pracowało; szmaty zawieziono gdzieś do Kuczkuryszek albo do Jeziornéj, wybielono je, zmielono, zarobiono na ciasto, z którego najsztuczniejszemi sposobami i machinami zrobiono nareszcie papier. Żeby ten papier zadrukować, trzeba wprzód było powyrzynać formy liter, odlewać je, składać, naprowadzać farbą i wyciskać pod prasą. Potém składano arkusze, zszywano, obrzynano, klejono, wygładzano. Do tego wszystkiego potrzeba było machin, narzędzi, które także tysiące rąk zajmowały, nim je zrobiono i przewieziono, albo morzem w okręcie, albo koleją żelazną. A tenże okręt, a ta kolej żelazna! wszak widziałeś jak ją budują pod Wilnem? Żeby te dziwy ludzie dla twéj wygody zrobić potrafili, uczeni przez całe wieki myśleli, wynajdywali sposoby na wszystko; każdy ani wiedząc o tobie, pracował jednak na to, ażebyś najtańszym kosztem mógł otrzymać najwięcéj dogodności. Powiedzże teraz, czy nie miałem słuszności powiedzieć, że całe tłumy ludzi sporządzały te rzeczy, których dziś rano użyłeś? Nie dwadzieścia, ale może sto tysięcy usługiwało tobie przez ten poranek. A wszelako nic jeszcze nie mówiłem o twojém śniadaniu...

— Ach! księże proboszczu dobrodzieju! dosyć już, dosyć! — zawołał biedny krawiec.— Strach mię przejmuje, że tylu ludziom winien jestem wdzięczność za pracę dla mnie, któréj sam nigdybym nie podołał. A mnie głupiemu się zdawało, że w niczém nikomu nie jestem obowiązany! Dziękuję wam, dobrodzieju, że otworzyliście mi oczy. Teraz to już rozumiem, jak ludzie potrzebni są ludziom.

— И такъ, надобно быть признательнымъ Богу, такъ хорошо все устроившему; надобно любить все общество, дѣлающее намъ столько добра, сколько сами мы не съумѣли бы себѣ пріобрѣсть, сказалъ вставая пробстъ.

Всѣ съ почтеніемъ и удивленіемъ обратили глаза на священника, а когда онъ всталъ, всѣ окружили и цѣловали его достопочтенную руку.

Скоро зазвонили на вечерню, и собраніе отправилось въ церковь. Вышедши послѣ службы на улицу, Бартошъ, Кипріянъ и Мартинъ, окруженные роемъ любопытныхъ, долго еще калякали о томъ, о чемъ говорилъ имъ пробстъ. Но никто изъ нихъ не доводилъ уже, что лучше жить одному, или что на него никто не работаетъ; поняли они, что чѣмъ больше услугъ желаетъ кто нибудь получить отъ людей, тѣмъ больше онъ долженъ служить имъ самъ, и рѣшились всѣ они искать улучшенія своего быта не въ жалобахъ, а въ трудѣ.

В. Коротынскій.

— Więc trzeba wdzięcznym być Bogu, że tak dobrze wszystko urządził; trzeba kochać tę całą społeczność, że tyle nam daje, ilebyśmy sami nigdy zrobić nie zdołali,— zawołał powstając proboszcz.

Wszyscy z uszanowaniem i zdziwieniem patrzali w niego jak w tęczę; a kiedy powstał, otoczyli go kołem i całowali czcigodną rękę kapłana.

Wkrótce zadzwoniono na nieszpory i gromada udała się do kościoła. Ale kiedy po nabożeństwie wyszli na ulicę, Bartosz, Cypryan i Marcin, otoczeni kołem ciekawych, długo jeszcze gwarzyli o tém, co mówił im proboszcz. Żaden z nich jednak już nie prawił, że lepiéj żyć samemu, albo że nikt na niego nie pracuje. Zrozumieli, że im kto więcéj chce mieć usług od ludzi, tém więcéj służyć im powinien, i nie w narzekaniu, ale w pracy postanowili odtąd szukać polepszenia bytu.

W. Korotyński.

ИЗВЛЕЧЕНІЕ ИЗЪ ОБЩАГО ТАРИФА ГЛАВНАГО ОБЩЕСТВА РОССІЙСКИХЪ ЖЕЛѢЗНЫХЪ ДОРОГЪ 1862 ГОДА.

ТАРИФЪ ДЛЯ ПЕРЕВОЗОКЪ ВЪ ПОѢЗДАХЪ БОЛЬШОЙ СКОРОСТИ.

Пассажировъ.

Въ вагонахъ	1-го класса	3	коп.	съ версты.
—	2-го —	2¼	—	
—	3-го —	1¼	—	

Дѣти моложе 5 лѣтъ провозятся безплатно, съ тѣмъ, чтобы оставались на колѣняхъ тѣхъ лицъ, съ которыми ѣдутъ.

Дѣти отъ 5-ти до 10-ти лѣтъ платятъ за полъ-мѣста въ 1-мъ и 2-мъ классахъ, а за четверть въ 3-мъ, когда они съ провожатыми.

Багажа.

Каждый пассажиръ имѣетъ право на безплатный провозъ одного пуда багажа.

Дѣти, плотящія за ½ или ¼ мѣста, имѣютъ право на провозъ безплатно 20 фунт. багажа.

За провозъ излишка багажа взимается ⅕ коп. съ пуда и съ версты.

WYCIĄG PRAWIDEŁ Z OGOLNÉJ TARYFY GŁOWNEGO TOWARZYSTWA ROSSYJSKICH KOLEI ŻELAZNYCH 1862 ROKU.

TAKSA PRZEWOZU POCIĄGAMI SZYBKIEMI.

Passażerów.

W wagonach	1-éj klassy	3	kop.	od passażera na każdą wiorstę.
—	2-giéj —	2¼	—	
—	3-ciéj —	1¼	—	

Dzieci młodsze od lat 5 nic nie płacą, z tym warunkiem, one siedziały na kolanach u osób, które je wiozą.

Dzieci od 5-ciu do 10-ciu lat płacą połowę w 1-széj i 2-giéj klassie, a ¼ w trzeciéj, jeżeli jadą z niemi osoby dla dozoru.

Rzeczy.

Każdy z passażerow ma prawo przewozić bezpłatnie 1 pud rzeczy.

Dzieci, które płacą za ½ lub ¼ miejsca, mogą przewozić rzeczy po 20 funtów.

Jeżeli rzeczy ważą więcéj jak jeden pud, to opłaca się ⅕ kop. od puda na wiorstę.

Посылокъ и товаровъ.

За мѣста вѣсомъ менѣе 3-хъ пуд. $^1/_5$ коп. съ пуда и версты.

За мѣста вѣсомъ въ 3 пуда и болѣе $^1/_6$ коп. съ пуда и версты.

За всякую часть пуда платится какъ за пудъ.

За нагрузку и выгрузку $\frac{1}{2}$ коп. съ пуда.

За провозъ съѣстныхъ припасовъ, кои суть: говядина свѣжая, грибы свѣжіе, дичь живая, домашняя птица живая, масло коровье свѣжее, молочные скопы, овощи свѣжія, рыба свѣжая, устрицы, фрукты свѣжіе и яица взимается по $^1/_8$ коп. съ пуда и версты.

Денегъ и цѣнныхъ предметовъ.

За провозъ денегъ и цѣнныхъ предметовъ взимается по вѣсу какъ за посылки или товары, отправляемые въ поѣздахъ большой скорости, и сверхъ того страховыхъ $\frac{1}{2}$ % съ объявленной стоимости.

Экипажей.

Дрожки и экипажи двухъ или четырехъ-колесные, двумѣстные по 12 коп. съ экипажа и версты.

Четырехмѣстные, омнибусы, дилижансы и пр. по 16 коп. съ экипажа и версты.

За перевозку саней городскихъ и дорожныхъ взимается половина выше означенныхъ цѣнъ.

Пассажирамъ позволяется оставаться въ экипажахъ, съ тѣмъ, чтобы они взяли билеты 3 класса и чтобы экипажи снабжены были стеклами.

Нагрузка и выгрузка 50 коп. съ экипажа.

Собакъ.

За перевозку собакъ взимается по $\frac{1}{2}$ коп. съ собаки и версты.

Лошадей.

За перевозъ лошадей взимается по 6 коп. съ головы и версты.

Нагрузка и выгрузка стоитъ 50 коп. съ головы.

Posyłek i towarów.

Za miejsce wagi mniéj jak 3 pudy płaci się $^1/_5$ kop. od puda na wiorstę.

Za ważące 3 pudy i więcéj $^1/_6$ kop. od puda na wiorstę.

Za każdą część puda płaci się jak za cały pud.

Za naładowanie i wyjęcie towaru płaci się $\frac{1}{2}$ kop. od puda.

Za materyały żywności, jako to: świeże mięso, grzyby świeże, żywą zwierzynę, drob' żywy, świeże owoce, masło świeże, naczynia z mlékiem, świeżą rybę, ostrygi, jaja, i t. p. płaci się po $^1/_8$ kop. od puda i wiorsty.

Pieniędzy i rzeczy kosztownych.

Za przesyłkę pieniędzy i rzeczy kosztownych opłaca się według wagi, tak, jak za wszystkie posyłki i towary wysyłane śpiesznemi pociągami, dodając tu tylko opłatę ubezpieczenia $\frac{1}{2}$ % od zadeklarowanéj wartości.

Pojazdów.

Za dorożki i powozy o dwóch lub czterech kołach na dwóch jadących, płaci się po 12 kop. od sztuki na wiorstę.

Na cztery osoby, omnibusy, dyliżanse i t. p. płacą się po 16 kop. od pojazdu na wiorstę.

Za sanie miastowe lub podróżne płaci się połowa ceny jak za pojazdy.

Passażerowie mogą zajmować miejsce w swoich pojazdach, lecz winni kupić ustanowione bilety 3-éj klassy i miéć pojazdy oszklone.

Za postawienie na platformie i zdjęcie pojazdu opłaca się 50 kop.

Psów.

Za przewiezienie psów płaci się po $\frac{1}{2}$ kop. od psa na wiorstę.

Koni.

Za przewiezienie koni płaci się po 6 kop. od sztuki na wiorstę.

Za wprowadzenie i sprowadzenie konia płaci się po 50 kop.

Скота.

Отправка поштучно:

Быки, коровы и волы		6 коп.	Съ головы и версты.
Тѣлята и свиньи	на разстоянии менѣе 100 верстъ........	2 коп.	
	въ 100 верстъ и болѣе........,.........	1½ коп.	
Бараны, овцы, ягнята и козы		1 коп.	Тоже.

Отправка цѣлымъ вагономъ.

Быковъ, коровъ, телятъ и свиней на растоянии:

менѣе 200 верстъ............	50 коп.	Съ вагона и версты.
200 верстъ и болѣе.........	44 коп.	

Вагонъ вмѣщаетъ среднимъ числомъ отъ 10 до 12 быковъ и отъ 30 до 35 телятъ или свиней.

Впрочемъ вагонъ можетъ быть нагруженъ на собственный страхъ отправителя и большимъ количествомъ штукъ, но съ тѣмъ, дабы тяжесть не переходила 500 пудовъ.

За нагрузку и выгрузку при отправкѣ поштучно:

Съ каждаго быка....................... 30 коп.
Теленка или свиньи................ 10 коп.
Овцы, барана, ягненка или козы 5 коп.

Тарифъ для перевозокъ въ поѣздахъ малой скорости товаровъ.

Товары принимаются на станціяхъ отъ 6 часовъ утра до 7 часовъ вечера съ 1 апрѣля по 30 сентября, и съ 8 часовъ утра до 4 часовъ вечера съ 1 октября по 31 марта.

По воскреснымъ и праздничнымъ днямъ станціи закрываются въ 12 часовъ дня.

Цѣны за провозъ, опредѣленныя въ ниже слѣдующемъ тарифѣ непримѣняются:

1) Къ съѣстнымъ припасамъ и къ предметамъ, которые непоименованы въ тарифѣ Высочайше утвержденнаго положенія и кои при объемѣ одного кубическаго фута вѣсятъ менѣе ⅕ пуда

2) Къ веществамъ воспламеняющимся и животнымъ.

3) Къ золоту, серебру, драгоцѣнностямъ и вообще издѣліямъ ювелирскимъ.

4) Ко всѣмъ предметамъ, вѣсъ которыхъ въ одной штукѣ превышаетъ 200 пудовъ.

Bydła.

Wysyłając sztukami pojedyńczo:

Byki, krowy, woły		6 kop.	Od sztuki na wiorstę.
Cielęta i świnie	na odległość mniéj 100 wiorst..........	2 kop.	
	na 100 wiorst i więcéj..................	1½ kop.	
Barany, owce jagnięta i kozy		1 kop.	ditto.

Wynajmując cały wagon:

Od wołów, krów, cieląt i świń na odległość

mniéj 200 wiorst..........	50 kop.	Od wagonu na wiorstę.
200 wiorst i więcéj.........	44 kop.	

W wagonie można pomieścić mniéj więcéj od 10 do 12 wołów i od 30 do 35 cieląt lub świń.

Wreszcie do wagonu może wprowadzić wynajmujący tyle, ile mu się podoba, na własną odpowiedzialność, byleby ciężar nie przechodził 500 pudów.

Za wprowadzenie i wyprowadzenie z wagonu bydła wysyłanego pojedyńczo płaci się:

Od każdego wołu lub krowy................ 30 kop.
— — cielęcia lub świni................ 10 kop.
— — owcy, barana, jagnięcia i kozy 5 kop.

Taksa przewozu pociągami powolnemi.

Towary przyjmują się na stacyach od godziny 6 rano do 7 w wieczor od 1 kwietnia do 30 września, a od 8 rano do 4 po południu od 1 października do 31 marca.

W niedziele i święta stacye są zamknięte od 12 godziny z południa.

Taksa niżéj wyrażona nie ściąga się do przedmiotów następujących:

1) Do artykułów żywności i do tych, które nieograniczone w taksie Najwyżéj utwierdzonéj ustawy, i które przy objętości stopy kubicznéj ważą mniéj jak ⅓ puda.

2) Do rzeczy łatwo się zapalających i do zwierząt.

3) Do złota, srebra, rzeczy drogich i w ogóle do wyrobów jubelerskich.

4) Do tych przedmiotów, których waga w jednéj sztuce przechodzi 200 pudów.

5) И вообще ко всѣмъ мѣстамъ или тюкамъ, отдѣльный вѣсъ коихъ будетъ мѣнѣе 3-хъ пудовъ.

Всѣ товары раздѣляются на три разряда:

Къ 1-му принадлежатъ: Желѣзо, свинецъ въ дѣлѣ, мѣдь, чугунное литье и другіе металлы, обработанные и необработанные, уксусъ, вина, горячіе напитки, масло, соль, хлопчатая бумага, шерстяныя издѣлія, дерево красильное, столярное, крапъ, сахаръ, кофе, чай, москательные и колоніальные товары, мануфактурныя издѣлія, устрицы, свѣжая рыба, предметы книжной торговли, перья и пухъ, рыбій клей, фарфоръ и фаянсъ, растенія, фрукты, хмѣль, музыкальные инструменты, мѣха, зеркала, табакъ, свѣчи, оружіе, матеріи, кожи и ихъ издѣлія, стеаринъ.

Къ 2-му разряду: Руды, коксъ, древесный уголь, жерди, доски, плостины, строевый лѣсъ, мраморъ въ кускахъ, тесовой камень, горная смола, аспидъ, чугунъ не въ дѣлѣ, желѣзо полосовое или листовое, свинецъ въ свиткахъ, пенька, ленъ, соленая рыба и мясо.

Къ 3-му разряду: Хлѣбъ зерновой, мука, соль, извѣсть, лѣсъ, дрова, извѣстковый и гипсовый камень, бутовый и булыжный камень, песокъ, глина, черепица, кирпичъ, мостовой камень и тому подобный строительный матеріялъ, каменный уголь, рухлякъ, зола и всякаго рода навозъ.

Плата за провозъ товаровъ.

1-го Разряда 1/12 коп. съ пуда и версты.
2-го — — 1/18 коп. тоже.
3-го — — 1/24 коп. тоже.

Вышеозначенныя цѣны понижаются 10% на разстояніи болѣе 200 до 500 верстъ, 15% на разстояніи болѣе 500 до 1000 верстъ и 20% на большее количество верстъ.

За нагрузку и выгрузку взимается по ½ к. съ пуда.

Экипажей.

Экипажи двумѣстные............	6 коп.	Съ экипажа и версты.
4-хъ мѣстные, омнибусы, фургоны и прочіе.........	8 коп.	
Экипажи для перевозки мебели употребляемые порожніе....	6 коп.	

Сани перевозятся за половину цѣны опредѣленной для колесныхъ экипажей.

За нагрузку и выгрузку 50 к. съ экипажа.

5) I do wszystkich tych pak, których waga mniejsza od 3 pudów, bo od nich opłata pobiera się za całe trzy pudy.

Wszystkie towary dzielą się na trzy klassy.

Do 1-széj należą: Żelazo, ołów' w wyrobach, miedź, surowcowe odlewy i inne metale tak surowe jak i w wyrobach, ocet, wino, gorące napoje, olej, sól, bawełna, wyroby wełniane, brazylia i stolarskie drzewo z zagranicy sprowadzone, krap, cukier, kawa, herbata, korzenie i kolonialne towary, wyroby rękodzielnicze, ostrygi, świeża ryba, przedmioty handlu księgarskiego, pierze i puch, karuk, porcelana i fajans, rośliny, owoce, chmiel, instrumenty muzyczne, futra, zwierciadła, tytuń, świece, broń, materye, skóry i wyroby skórzane, stearyna.

Do 2-giéj klassy: Ruda, koks, węgiel drzewny, żerdzie, deski, budulec, marmur w kawałkach, ciosowy kamień, olej skalny, łupek, surowiec żelazny, żelazo w sztabach i blachach, ołów, w skrętkach, konopie, len, ryba solona i mięso.

Do 3-ciéj klassy: Zboże wszelkiego rodzaju, mąka, sól, wapno, drzewo opałowe, wapienny i gipsowy kamień, kamień budowlowy łamany, piasek, glina, dachówki, cegły, kamień brukowy i t. p. materyały budowlowe, węgiel kamienny, margiel popiół, gnój i wszelkie rodzaje nawozów.

Opłata za przesyłkę towarów.

1-éj Klassy 1/12 kop. od puda i wiorsty.
2-giéj — 1/18 kop. ditto.
3-ciéj — 1/24 kop. ditto.

Wyżéj oznaczone ceny zniżają się o 10% jeśli odległość wynosi więcej 200 do 500 wiorst; od 500 do 1000 wiorst zniża się cena opłaty o 15%, a na większą jeszcze odległość o 20%.

Za naładowanie i wyładowanie towaru płaci się ½ kop. od puda.

Pojazdów.

Od pojazd. dwumiejscowych płaci się	6 k.	Od pojazdu na wiorstę.
— czteromiejscowych, omnibusów, furgonów i t. p....................	8 k.	
— wozów umyślnych do przewiezienia mebli......	6 k.	

Od sań opłaca się połowa ceny, jaka naznaczona za pojazdy kołowe.

Za ustawienie i zdjęcie 50 kop. od pojazdu.

Лошадей.

За перевозъ лошадей, лошаковъ и вообще рабочаго скота взимается 3 к. съ головы и съ версты.

За нагрузку и выгрузку 50 коп. съ головы.

Скота.

Быка, коровы, вола		3 коп.	Съ головы и версты.
Теленка }	до 100 вер.	1 коп.	
и соиньи }	отъ 100 и болѣе	$^3/_4$ коп.	
Барана, овцы, ягненка и козы		$\frac{1}{2}$ коп.	

За нагрузку и выгрузку:

Быка и коровы	30 коп.	Съ головы.
Телятъ и свиней	10 коп.	
Барана и козы	8 коп.	

За отправку цѣлымъ вагономъ:

Быковъ, коровъ, воловъ, тѣлятъ, свиней и овецъ:

на разстояніе мѣнѣе 200 верстъ	25 к.	Съ вагона и версты.
— — 200 вер. и болѣе	22 к.	

Вагонъ вмѣщаетъ среднимъ числомъ отъ 10 до 12 воловъ и отъ 30 до 35 тѣлятъ и свиней.

Впрочемъ вагонъ можетъ быть нагруженъ по волѣ отправителя и на его страхъ и большимъ количествомъ скота съ тѣмъ, чтобы грузъ онаго непревышалъ 500 пудовъ.

Вообще скота и всякаго рода животныхъ общество безъ провожатыхъ не принимаетъ и уходъ за животными какъ во время ѣзды, такъ и на мѣстѣ отправки оно на себя не принимаетъ.

Лица, сопровождающія скотъ, плотятъ за мѣсто по тарифу 3-го класса.

Для перевозки строеваго лѣса въ корѣ, досокъ и т. п., которыхъ длина непереходитъ 3-хъ саж. цѣлымъ вагономъ плотится только 21 коп. съ вагона и версты *).

За перевозку дровъ цѣлымъ вагономъ, 500 пудовъ тяжести, на разстояніи болѣе 55 верстъ, взимается по 14 коп. съ вагона и версты, мѣнѣе 55 верстъ по 18 коп. съ вагона и версты.

Съѣстные припасы, безъ ручательства за сохранность, принадлежатъ къ 1-му разряду и съ нихъ взимается плата обыкновенно по $^1/_{12}$ к. съ пуда и съ вересты.

*) Когда длина превышаетъ 3 сажени взимается какъ за товаръ 2-го разряда, т. е. $^1/_{18}$ коп. съ пуда и вересты или 27 коп. съ вагона и вересты.

Koni.

Za przewiezienie koni, mułów i w ogóle zwierząt roboczych, płaci się 3 k. od sztuki na wiorstę.

Wprowadzenie i wyprowadzenie z wagonu 50 kop. od sztuki.

Bydła.

Woły, krowy		3 kop.	Od sztuki na wiorstę.
Cielęta }	do 100 wior.	1 kop.	
i świnie }	od 100 i więcéj	$^3/_4$ kop.	
Barany, owce, jagnięta i kozy		$\frac{1}{2}$ kop.	

Wprowadzenie i wyprowadzenie z wagonów:

Woły i krowy	30 kop.	Od sztuki.
Cielęta i świnie	10 kop.	
Barany i kozy	8 kop.	

Najmując cały wagon:

Od byków, wołów, krów, cieląt, świń i owiec

na odległość mniéj 200 wiorst.	25 k.	Od wagonu na wiorstę.
— — od 200 wior. i więcéj	22 k.	

W wagonie można pomieścić mniéj więcéj od 10 do 12 wołów i od 30 do 35 cieląt, owiec lub świń.

Wreszcie wagon może obładować wysyłający na swoję odpowiedzialność jak jemu się podoba, byleby tylko ciężar całego ładunku nie przechodził 500 pudów.

W ogóle bydła i jakichkolwiek bądź zwierząt, towarzystwo nie przyjmuje bez dodanych dozorców od właściciela, do których należy i opatrywanie zwierząt, tak w czasie jazdy, jak i na miejscu wysyłki.

Osoby wysłane dla dozoru zwierząt płacą za miejsce wedle taksy klassy 3-ciéj.

Za przesyłkę drzewa budulcowego w korze, którego długość nie przenosi 3-ch sążni, całym wagonem, płaci się tylko 21 kop. od wagonu na wiorstę *).

Za przewóz drzewa opałowego całym wagonem 500 pud. ciężaru, na odległość więcéj jak 55 wiorst, opłaca się po 14 k. od wagonu na wiorstę, a mniéj jak 55 wiorst po 18 kop. od wagonu na wiorstę.

Materyały żywności, bez odpowiedzialności za nie towarzystwa, należą do 1 klassy i od nich pobiera się zwyczajna opłata po $^1/_{12}$ k. od puda na wiorstę.

*) Kiedy długość przenosi 3 sążnie, opłaca się jak za towary 2-giéj klassy t. j. $^1/_{18}$ kop. od puda na wiorstę, czyli 27 kop. od wagonu na wiorstę kiedy cały wagon najęty.

ПРАВИЛА ДЛЯ ЖЕЛАЮЩИХЪ ПОЛЬЗОВАТЬСЯ ТЕЛЕГРАФОМЪ.

Каждая депеша должна заключать въ себѣ званіе и фамилію отправителя; подробный адресъ лица или мѣста, которому депеша назначается; содержаніе депеши; и въ концѣ подпись отправителя.

Депеши внутренней корреспонденціи должны быть написаны на русскомъ языкѣ; отправляемыя же въ здѣшнемъ краѣ по телеграфическимъ линіямъ: Петербургско-Варшавской и Динабургско-Рижской могутъ также быть написаны по французски или по нѣмецки. Депеши заграничной корреспонденціи пишутся на французскомъ или нѣмецкомъ языкѣ, а отправляемыя въ Австрію и Италію могутъ быть писаны и на итальянскомъ языкѣ. Частнымъ лицамъ запрещается подавать депеши, писанныя шифрами; купцамъ же позволено выражать въ своихъ депешахъ биржевые курсы и цѣны товаровъ шифрами, но съ тѣмъ, чтобы объяснили значеніе ихъ начальству телеграфической станціи.

Частная депеша должна заключать въ себѣ *не болѣе ста словъ.* Депеши изъ большаго числа словъ принимаются въ такомъ только случаѣ, когда телеграфическіе аппараты не требуются для другихъ депешъ.

Депеши принимаются не иначе, какъ только на самыхъ телеграфическихъ станціяхъ, въ комнатахъ, для того назначенныхъ; онѣ принимаются ежедневно, не исключая воскресныхъ, праздничныхъ и табельныхъ дней.

Частныя депеши принимаются: съ 1 апрѣля до 1 октября—отъ 7 часовъ утра до 9 ч. вечера, а съ 1 октября до 1 апрѣля—отъ 8 часовъ утра до 8 часовъ вечера. Тѣже депеши могутъ быть принимаемы и отправляемы раннѣе и позже означеннаго времени, но за двойную плату.

За депеши частныя плата взносится не иначе, какъ при самой подачѣ ихъ на станцію; только банкирскіе домы могутъ взносить ее помѣсячно. Плата эта опредѣляется соразмѣрно числу словъ и разстоянію до мѣста назначенія депеши.

Что касается числа словъ, то за депешу, состоящую изъ 10, 15 до 20 словъ, платится

PRZEPISY DLA PRAGNĄCYCH KORZYSTAĆ Z TELEGRAFU.

Każda depesza powinna zawierać w sobie tytuł i nazwisko wysyłającego; dokładny adres osoby albo instytucyi, dla której depesza jest przeznaczoną; treść depeszy; i w koncu podpis wysyłającego.

Depesze korrespondencyi wewnętrznéj piszą się w języku rossyjskim; wysyłane zaś w tych stronach z linij telegraficznych petersbursko-warszawskiéj i dynabursko-ryzkiéj, mogą być również pisane po francusku lub po niemiecku. Depesze korrespondencyi zagranicznéj piszą się w języku francuskim lub niemieckim, a do Austryi i Włoch mogą być nadto pisane po włosku. Depesz cyfrowanych osobom prywatnym podawać niewolno; tylko kupcom dozwala się kursa giełdowe i ceny towarów wyrażać w depeszach cyframi, lecz i ci winni objaśniać ich znaczenie zarządowi stacyi telegrafu.

Depesza prywatna powinna zawierać w sobie *nie więcéj nad sto wyrazów.* Depesze z większéj liczby wyrazów złożone przyjmują się tylko w takim razie, jeżeli apparaty telegraficzne nie są potrzebne do wysyłania innych depesz.

Depesze przyjmują się nieinaczéj, jak tylko na samych stacyach telegraficznych w pokojach na ten cel wyznaczonych; przyjmują się zaś codzień, nie wyłączając dni niedzielnych, świątecznych i galowych.

Przyjmowanie depesz prywatnych odbywa się od 1-go kwietnia do 1-go października od godz. 7 rano do 9 wieczorem; od 1-go zaś października do 1-go kwietnia od godziny 8-éj rano do godziny 8 wieczorem. Też same depesze mogą być przyjmowane i przesyłane wcześniéj lub późniéj niż w czasie tu oznaczonym, ale za podwójną opłatą.

Opłata za depeszę prywatne wnosi się nie inaczéj jak w chwili oddania na stacyi; tylko domy bankierskie mogą ją uiszczać miesięcznie. Opłata ta pobiera się w stosunku obszerności depeszy i odległości miejsca, do którego jest wysyłaną.

Co do obszerności depeszy, jeżeli będzie złożoną z 10, 15 aż do 20 wyrazów, płaci się za nię

какъ за 20 словъ; за число словъ, превышающее 20 до 30 плотятъ какъ за 30 словъ и. т. д., каждое превышеніе словъ принимается за полный десятокъ, за который плотятъ половину того, что причитается за 20 словъ.

При счетѣ словъ въ депешахъ наблюдаются слѣдующія правила: 1) Въ счетъ словъ входитъ все, что составляетъ депешу, за исключеніемъ знаковъ препинанія, какъ напр. запятой, скобокъ и т. п. 2) Каждое слово, заключающее въ себѣ болѣе семи слоговъ, считается за два. 3) Каждая буква или цифра, стоящая отдѣльно, считается за слово. 4) Слово, раздѣленное апострофомъ, считается за два. 5) Слово подчеркнутое считеется за три. 6) Пять или менѣе цифръ, поставленныхъ вмѣстѣ, считаются за одно слово. 7) Запятая или черта между числителемъ и знаменателемъ дроби считается за особую цифру. 8) Число, означенное прописью, разсчитывается по словамъ какъ обыкновенно.

Что касается разстоянія, то телеграфическія линіи раздѣляются на поясы извѣстной долготы, и соразмѣрно проходимаго депешею числа поясовъ, плата за нее увеличивается. Вотъ тарифъ за депеши внутренней корреспонденціи: за пространство въ 70 верстъ платится 50 коп.; за 175 верстъ 1 руб.; за 315 верстъ 1 руб. 50 к.; за 490 верстъ 2 руб.; за 700 верстъ 2 р. 50 к.; за 945 верстъ 3 руб.; за 1225 верстъ 3 руб. 50 коп.; за 1540 верстъ 4 р.; за 1890 верстъ 4 руб. 50 к.; за 2275 верстъ 5 руб.; за 2660 верстъ 5 руб. 50 к.

Подробный тарифъ, заключающій въ себѣ исчисленіе всѣхъ мѣстъ, въ которыя только могутъ быть посылаемы депеши, а также означеніе слѣдующихъ за нихъ уплатъ можно найти въ *Телеграфной справочной книжкѣ*, изданной въ 1862 г. въ Вильнѣ Ю. Шреромъ. (Она стоитъ 1 р.)

Телеграммы могутъ быть отправляемы въ мѣста, лежащія не только на телеграфической линіи, но и за ея предѣлами, почтою въ видѣ простаго письма, эстафетою, пѣшимъ или коннымъ нарочнымъ. Въ первомъ случаѣ подтель депеши прибавляетъ къ платѣ 25 коп.; во второмъ случаѣ вноситъ примѣрную сумму впредь до служебнаго увѣдомлѣнія адресной станціи; въ третьемъ случаѣ, т. е. когда телеграммъ доставляется за городъ съ нарочнымъ, къ платѣ прибавляется 75 коп.— если разстояніе не превышаетъ 7 верстъ, 1 р. 50 к.— на разстояніе

jak za 20 wyrazów; jeżeli będzie więcéj niż 20 aż do 30, płaci się za 30 wyrazów i t. d., zawsze doliczając po dziesięć i płacąc połowę tego, co przypada za 20.

Przy obrachowaniu ilości wyrazów w depeszy zachowują się następujące prawidła: 1) Wszystko, co się znajduje w depeszy, z wyjątkiem znaków pisarskich, jak przecinek, nawias i t. p., ulega obrachowaniu. 2) Każdy wyraz zawierający więcéj jak siedm zgłosek (sylab) uważa się za dwa. 3) Każda litera lub liczba osobno położona liczy się za jeden wyraz. 4) Wyraz przedzielony apostrofą liczy się za dwa. 5) Każdy wyraz podkreślony liczy się za trzy. 6) Pięć lub mniéj liczb w jednéj grupie uważa się za jeden wyraz. 7) Przecinek i kreska w ułamkach między liczbami przyjmuje się za jedną liczbę. 8) Liczby napisane wyrazami, obrachowują się jak zwyczajne wyrazy.

Co do odległości, linie podzielone są na pasy pewnéj długości i w stosunku do tego, ile tych pasów depesza przebiedz musi, opłata za nię się zwiększa. Taryfa dla korrespondencyi wewnętrznéj za depeszę od 1 do 20 wyrazów jest następująca: na przestrzeni wiorst 70 płaci się 50 kop.; za wiorst 175 rub. 1; za wiorst 315 rub. 1 kop. 50; za wiorst 490 rub. 2; za wiorst 700 rub. 2 kop. 50; za wiorst 945 rub. 3; za wiorst 1225 rub. 3 kop. 50; za wiorst 1540 rub. 4; za wiorst 1890 rub. 4 kop. 50; za wiorst 2275 rub. 5; za wiorst 2660 rub. 5 kop. 50.

Szczegółową taryfę, zawierającą wyliczenie wszystkich miejsc, do których mogą być wysyłane depesze, i cyfry opłaty, jaka się za to pobiera, można znaleźć w *Doręczniku telegraficznym*, wydanym w roku 1862 przez J. Szrejera w Wilnie. (Kosztuje rs. 1).

Depesze mogą być wysyłan nie tylko do miejsc leżących na liniach telegraficzn ch, ale i do miejsc w stronie od nich się znajdujących, a to przez pocztę w formie listu zwyczajnego, przez sztafetę, pieszego lub konnego posłańca. W piérwsz m razie oddawca depeszy dołącza do opłaty 25 kop.; w drugim zostawia w kassie stacyi summę mniéj więcéj zbliżoną do rzeczywistéj, nim otrzyma się urzędowe zawiadomienie ze stacyi, do któréj depeszę adresowano; w trzecim razie, t. j. jeżeli telegram wysyła się za miasto przez umyślnego, należy dodać do opłaty 75 kop. na odległość wiorst 7,

до 15 верстъ включительно; наконецъ въ случаѣ доставленія депеши коннымъ нарочнымъ на разстояніе выше 15 верстъ взимается примѣрная сумма какъ за эстафету.

Одна и таже депеша можетъ быть адресована къ нѣсколькимъ лицамъ, живущимъ въ одномъ и томъ же городѣ. Въ такомъ случаѣ податель телеграмма, независимо отъ тарифной платы, прибавляетъ за каждую копію 19 к. сер. Если бы одна и таже депеша была адресована къ нѣсколькимъ лицамъ, живущимъ въ разныхъ пунктахъ, то каждый посылаемый экземпляръ считается отдѣльною депешею.

Если отправитель депеши желаетъ, чтобы оная была передана по телеграфу непремѣнно въ опредѣленное время, то долженъ написать это на самой депешѣ, напр. «*Передать по телеграфу не позже пяти съ половиною часовъ вечера.*»

Отправитель можетъ требовать, чтобы депеша была провѣрена, т. е. передана по телеграфу обратно, но не иначе, какъ съ платою за то полной цѣны, причитающейся за самую депешу. На такой депешѣ отправитель надписываетъ: «*Депеша съ провѣркою*».

Получающій депешу по телеграфу можетъ требовать, чтобы она была провѣрена посредствомъ обратнаго телеграфированія на ту станцію, съ которой депеша отправлена. За таковую провѣрку платится полная сумма, причитающаяся за депешу.

Отправитель депеши можетъ требовать удостовѣренія въ томъ, что она отправлена дѣйствительно отъ того лица, которое на ней подписано. Удостовѣреніе это, выдаваемое телеграфическимъ начальствомъ, считается за четыре слова, входящія въ общій счетъ словъ депеши, за которую взимается обыкновенная плата.

При отдачѣ депеши можно требовать и отвѣта на оную, и въ такомъ случаѣ должно внести плату за требуемый отвѣтъ впередъ. Отправитель выражаетъ въ такомъ случаѣ свое требованіе слѣдующими словами, помѣщающимися передъ подписью: «*За отвѣтъ въ 20, 30 и т. д. словахъ заплочено*».

Если отвѣтъ воспослѣдуетъ въ меньшемъ числѣ словъ, нежели уплочено подателемъ, то переданныя имъ деньги не возвращаются. Если напротивъ адресантъ выйдетъ изъ предѣловъ

a 1 rub. 50 kop. na odległość wiorst 15 włącznie; nakoniec w razie wysyłania depeszy przez umyślnego konnego posłańca dalej niż za wiorst 15, bierze się opłata przybliżona jak za sztafetę.

Jedna i ta sama depesza może być adresowaną do kilku osób. Jeżeli te osoby przebywają w jednêm mieście, w takim razie posyłający, niezależnie od opłaty podług taryfy, wnosi za każdą kopię po kop. 19. Gdyby zaś ta sama depesza była adresowaną do kilku osób mieszkających na różnych punktach, to w takim razie każdy z posyłanych jéj egzemplarzy poczytuje się za osobną depeszę.

Jeżeli oddawca pragnie, ażeby depesza była wysłaną koniecznie w czasie oznaczonym, winien to wyrazić na saméj depeszy, np. «*Przesłać telegrafem nie później, jak o godzinie pół do szóstéj wieczorem*».

Wysyłający może żądać, ażeby depesza była sprawdzoną, to jest przesłaną nazad telegrafem, lecz nieinaczéj, jak z opłatą za to całkowitéj należności przypadającéj za samą depeszę. Na takiéj depeszy wysyłający pisze: «*Depesza ze sprawdzeniem*».

Otrzymujący depeszę telegrafem może się domagać jéj sprawdzenia za pomocą przesłania jéj na powrot do téj stacyi, z któréj została wysłaną. Za takie sprawdzenie płaci się całkowita summa, przypadająca za depeszę.

Oddający depeszę może przesłać poświadczenie, iż rzeczywiście jest tą osobą, która się podpisuje. Takie poświadczenie biuro telegrafu przesyła nieinaczéj, jak wliczając cztery wyrazy poświadczenia do treści saméj depeszy i pobierając zwykłą za nie opłatę.

Oddając depeszę, można też żądać na nię odpowiedzi i płacić za tę odpowiedź z góry. W takim razie posyłający wyraża swoje życzenie następującemi słowami, kładnącemi się przed podpisem: «*Odpowiedź z 20, 30 i t. d. wyrazów opłacona*».

Jeżeli odpowiedź nastąpi w mniejszéj liczbie wyrazów niż ta, za którą zapłacono, to przewyżka się nie zwraca. Jeżeli zaś odbierający depeszę rozszerzy się w odpowiedzi nad zakres opłaconych wy-

уплоченнаго отвѣта, то вноситъ тарифную плату, какъ за совершенно новую депешу. Подателю телеграмма возвращаются внесенныя имъ деньги за отвѣтъ, если таковой не воспослѣдуетъ въ теченіи восьми дней. Впрочемъ въ этомъ случаѣ существуетъ ограниченіе: именно, податель телеграмма, неявившійся на станцію въ теченіи 15 дней со дня подачи имъ телеграмма, лишается права получить обратно деньги за невоспослѣдовавшій отвѣтъ. Если адресантъ не воспользуется уплоченнымъ отвѣтомъ въ теченіи 8 дней, то по истеченіи этого срока онъ теряетъ это право.

Податель телеграмма, заинтересованный знать кто и когда получилъ его депешу, имѣетъ право просить отъ адресной станціи такое увѣдомленіе. За это онъ вноситъ плату, какъ за обыкновенную депешу, выражая свое желаніе слѣдующими словами, помѣщенными предъ подписью: «*Увѣдомленіе о доставленіи въ 20 словъ уплочено*». Слова эти входятъ также въ исчисленіе при тарификаціи.

Подателю телеграмма предоставляется право остановить его передачу. Если эта передача еще неначата, то ему возвращается вся внесенная плата, за исключеніемъ 19 коп. Если передача уже начата, то адресную станцію увѣдомляютъ, что депеша по желанію подателя остановлена, но внесенныя деньги не возвращаются. Если же, наконецъ, депеша уже передана, но можно предвидѣть, что она еще не достигла адреса, податель можетъ требовать, чтобы адресная станція была увѣдомлена объ остановкѣ доставленія депеши; но въ такомъ случаѣ онъ долженъ внести деньги за это увѣдомленіе, какъ за новую депешу.

Въ случаѣ недоставленія телеграмма, подателя его увѣдомляютъ о причинахъ, вызвавшихъ это недоставленіе. Такое увѣдомленіе получаетъ податель телеграмма безвозмездно.

Податель депеши получаетъ отъ телеграфическаго начальства квитанцію въ ея полученіи, которая можетъ служить ему для различныхъ справокъ по дѣлу этой депеши.

razów, to wnosi opłatę podług taryfy jak za nową zupełnie depeszę. Jeżeli odpowiedź nie nastąpi w przeciągu dni ośmiu, pieniądze wzięte za jéj przesłanie zwracają się oddawcy telegramu, ale z następującém ograniczeniem: oddawca depeszy powinien się zgłosić po należące sobie pieniądze w ciągu dni 15 od czasu oddania depeszy; w przeciwnym razie traci prawo do kwoty wniesionéj za nienadeszłą odpowiedź. Jeżeli adresant nie skorzysta z opłaty za odpowiedź i nie prześle jéj w przeciągu dni 8, to po ich upływie traci prawo na to.

Posyłający depeszę, jeżeli chce wiedzieć, kto i kiedy ją otrzymał, może żądać od biura telegraficznego, ażeby go o tém zawiadomiło. Takie zawiadomienie opłaca się jak zwyczajna depesza i otrzymuje się na żądanie wyrażone nad podpisem w sposób następujący: «*Zawiadomienie z 20 wyrazów o doręczeniu opłac-n*». Wyrazy te wchodzą w obrachowanie przy taryfikacyi depeszy.

Posyłający depeszę ma prawo wstrzymać jéj ekspedyowanie. W takim razie, jeżeli wysyłanie depeszy jeszcze nie zostało rozpoczęte, oddawca odbiera nazad całą opłatę, za potrąceniem kop. 19. Jeżeli telegrafowanie już rozpoczęto, zawiadamia się stacyę odbierającą, iż depesza na żądanie posyłającego wstrzymaną została; lecz pieniądze za nię wniesione już się nie zwracają. Jeżeli zaś depeszę już przesłano, ale przewidzieć można, że jeszcze do miejsca przeznaczenia nie doszła, oddawca może żądać, ażeby stacya odbierająca depeszę zawiadomioną została o jéj wstrzymaniu; ale w takim razie za to zawiadomienie winien zapłacić jak za nową depeszę.

W razie jeżeli telegram nie będzie doręczony, oddawca depeszy otrzymuje zawiadomienie o przyczynach, które to spowodowały. Takie zawiadomienie doręcza się mu bezpłatnie.

Oddający depeszę otrzymuje z przyjęcia jéj rewers, który ma służyć mu we wszelkich stosunkach z biurem w przedmiocie téj depeszy.

ЯРМАРКИ

ВЪ ЗАПАДНЫХЪ ГУБЕРНІЯХЪ И НѢКОТОРЫЯ ВАЖНѢЙШІЯ ВЪ СМЕЖНЫХЪ МѢСТНОСТЯХЪ.

Бердичевъ (Волынской губерніи на рѣкѣ Гнилопятѣ); въ немъ находится костелъ Кармелитовъ, основанный около 1626 г. Ярмарки: 13 янв., 16 марта, 12 іюня, 15 августа и 1 ноября.

Бѣлополе (Волынской губерніи); на основаніи Королевской привиллегіи 1781 г. въ немъ введено четырнадцать ярмарокъ, именно: 1 января, 30 января, 17 марта, 7 апрѣля, 9 мая, 13 іюня, 29 іюня, 1 августа, 8 сентября, 1 октября, 2 ноября, 7 ноября и 6 декабря.

Бѣлостокъ (Гродненской губ.); ярмарка въ день св. Іоанна Предтечи 24 іюня.

Бѣшенковичи (Витебской губерніи на рѣкѣ Двинѣ); здѣсь находится костелъ, основанный въ 1650 г. Ярмарка бываетъ въ день святыхъ апостоловъ Петра и Павла.

Биржи (Ковенской губерніи на рѣкѣ Опочнѣ), здѣсь находится приходскій католическій костелъ и двѣ церкви протестантскаго и лютеранскаго исповѣданій. Ярмарки: 6 января, 26 іюля и 29 сентября.

Бобруйскъ (Минской губ.); ярмарки въ день Богоявленія Господня 6 января; на св. Николая Чудот. 9 мая и въ день 25 ноября.

Броды (въ Галиціи); ярмарка: 1-я въ день Богоявленія, 2-я въ день св. Луки 18 октября.

Большая Бржостовица (Гродненской губерніи); въ ней католическій каменный костелъ и церковь. Кромѣ менѣе важныхъ, тутъ бываетъ большая ярмарка, въ особенности на продажу лошадей, 9 мая.

Харьковъ (губернскій городъ); ярмарки: 1-я на Богоявленіе, 2-я на Успеніе Божіей Матери, каждая продолжается по 4 недѣли.

Хусловичи, ярмарка 24 іюля.

Черной Островъ (Подольской губерніи на рѣкѣ Бугѣ); ярмарки: 8 мая, въ день Св. Троицы, 1 октября и 28 декабря.

Долгиновъ (Виленской губерніи на рѣкѣ Виліѣ); въ немъ находится костелъ, основанный въ 1704 г. Ярмарка бываетъ на Вознесеніе Господне.

JARMARKI

W GUBERNIACH ZACHODNICH, ORAZ NIEKTÓRE WAŻNIEJSZE W MIEJSCOWOŚCIACH PRZYLEGŁYCH.

Berdyczów (gub. Wołyńska nad rzeką Gniłopiatą), ma kościoł Karmelitów fundowany około 1626. Jarmarki: 13 stycznia, 16 marca, 12 czerwca, 15 sierpnia i 1 listopada.

Białopole (gub. Wołyńska); ma na mocy przywileju królewskiego w 1781 zaprowadzonych czternaście jarmarków, mianowicie: 1 stycznia, 30 stycznia, 17 marca, 7 kwietnia, 9 maja, 13 czerwca, 29 czerwca, 1 sierpnia, 8 września, 1 października, 2 listopada, 7 listop. i 6 grudnia.

Białystok (gub. Grodzieńska), jarmark na św. Jan Chrzciciel 24 czerwca.

Bieszenkowicze (gub. Witebska nad Dźwiną), mają kościoł fundowany w 1650. Jarmark: w dzień SS. Apostołów Piotra i Pawła.

Birże (gub. Kowieńska, nad rzeką Opoczną), mają kościoł parafialny, oraz dwa kościoły protestanckie kalwiński i luterański. Jarmarki: 6 stycznia, 26 lipca i 29 września.

Bobrujsk (gub. Mińska); jarmarki: na Trzy Króle, na św. Mikołaja d. 9 maja i w dzień Opieki N. M. P. 25 listopada.

Brody (w Galicyi); jarmarki: 1 na Trzy króle, 2 w dzień S. Łukasza 18 października.

Brzostowica wielka (gub. Grodzieńska), kościoł katolicki murowany i cerkiew. Oprócz pomniejszych ma jeden walny jarmark szczególnie na konie na św. Mikołaja 9 maja.

Charkow (miasto gubernialne); jarmarki: 1 na 3 króle, 2 na Wniebowzięcie N. P. Maryi, każdy po cztery tygodnie.

Chusłowicze, jarmark 24 lipca.

Czarny-Ostrów (gub. Podolska nad Bohem); jarmarki: 8 maja, w dzień SSS. Trójcy, 1 października i 28 grudnia.

Dołhinów (gub. Wileńska nad Wilią), ma kościoł fundowany w 1704. Jarmark na Wniebowstąpienie Pańskie.

Друя (Виленской губ. на рѣкахъ Двинѣ и Друйкѣ); въ ней находятся костелъ, основанный въ 1646 году, и двѣ церкви. Ярмарка 6 января.

Дубно (Волынской губ.); ярмарка на св. Петра и Павла продолж. три недѣли; предъ нею въ продолженіи двухъ недѣль производится тамъ шерстяная торговля. Контракты происходятъ въ продолженіи 4 недѣль послѣ Богоявленія.

Эльбингъ (въ Восточной Пруссіи); ярмарки: 1-я 22 іюля, 2-я въ день св. Мартина.

Данцигъ (въ Восточной Пруссіи); ярмарки: 1-я въ день св. Доминика, 2 въ день св. Мартина.

Гродно (губернскій городъ на рѣкѣ Нѣманѣ), имѣетъ нѣсколько костеловъ и церквей, изъ коихъ древнѣйшіе суть: костелъ, основанный Витольдомъ около 1490 г. и церковь, основанная на урочищѣ, называемомъ *Коложа*, незапамятной древности. Ярмарка съ 26 іюня до 26 іюля.

Гомель (Могилевской губерніи на рѣкѣ Сожѣ); ярмарка 1 января.

Янишки (Ковенской губерніи): здѣсь находится костелъ, основанный въ 1526 г. Ярмарки: 2 февраля, на Средопостье и въ день Тѣла Господня.

Янушполь (Волынской губерніи на рѣкѣ Тетеревѣ); ярмарки: 11 января, 9 мая и 27 іюля.

Ярмолинце (Подольской губ.); ярмарки на Ѳоминой недѣлѣ, 27 іюня и 6 декабря.

Езіоросы (см. Новоалександровскъ).

Илукшта (Ковенской губерніи); ярмарки: 6 января и 2 декабря.

Калиновка (Подольской губерніи); ярмарка чрезъ каждыя двѣ недѣли.

Калушъ (Подольской губерніи, на рѣкахъ Сивкѣ и Черзвѣ); ярмарки: 6 января, 4 марта и 16 мая.

Кіевъ (губ. г. на Днѣпрѣ); контракты начинаются съ февраля, а ярмарка, преимущественно шерстяная, начинается 15 іюня и продолжается двѣ недѣли.

Коростышевъ (Подольской губерніи на рѣкѣ Тетеревѣ): ярмарки: 6 января, въ Сыропустную недѣлю, въ Средопостье, 8 мая, 29 іюня, 20 іюля и 8 сентября.

Козинъ (Подольской губерніи); ярмарки: 2 февраля, 25 марта, 23 апрѣля, 29 іюня, 1 августа, 8 ноября и 4 декабря.

Кенигсбергъ (въ Восточной Пруссіи): въ понедѣльникъ передъ днемъ св. Іоанна.

Druja (gub. Wileńska nad Dźwiną i Drujką), ma kościoł fundowany w r. 1646, i parę cerkwi. Jarmark 6 stycznia.

Dubno (gub. Wołyńska); jarmark na SS. Piotra i Pawła przez trzy tygodnie, poprzedzony dwutygodniowym targiem na wełnę; kontrakty od Trzech Królów przez 4-ry tygodnie.

Elbląg (w Prusiech wschodnich); jarmarki: 1 dnia 22 lipca, 2 na S. Marcin.

Gdańsk (w Prusiech wschodnich); jarmarki: 1 na S. Dominik, 2 na S. Marcin.

Grodno (miasto gubernialne nad Niemnem), ma kilka kościołów i cerkwi, z których najstarożytniejszemi są: kościoł fundowany przez Witolda około 1490 i cerkiew, fundowana w miejscu nazwaném *Kołoża*, dziwnéj starożytności. Jarmark od 26 czerwca do 26 lipca.

Homel (gub. Mohylewska nad Sożą); jarmark 1 stycznia.

Janiszki (gub. Kowieńska), mają kościoł fundowany w r. 1526. Jarmarki: 2 lutego, na Srodopoście i na Boże Ciało.

Januszpol (gub. Wołyńska nad rzeką Teterowem); jarmarki: 11 stycznia, 9 maja i 27 lipca.

Jarmolińce (gub. Podolska); jarmarki: na niedzielę Przewodnią, dnia 27 czerwca i 6 grudnia.

Jeziorosy (ob. Nowo-Aleksandrowsk).

Iłukszta (gub. Kowieńska); jarmarki 6 stycznia i 2 grudnia.

Kalinówka (gub. Podolska); jarmark co dwa tygodnie.

Kałusz (gub. Podolska, przy rzekach Siwka i Czerzwia); jarmarki: 6 stycznia, 4 marca i 16 maja.

Kijow (miasto gubernialne nad Dnieprem); kontrakty od początku lutego, i jarmark głównie na wełnę od 15 czerwca, przez dwa tygodnie.

Korostyszew (gub. Podolska nad Teterowem); jarmarki: 6 stycznia, w niedzielę Syrną, w Srodopoście, 8 maja, 29 czerwca, 20 lipca i 8 września.

Kozin (gub. Podolska); jarmarki: 2 lutego, 25 marca, 23 kwietnia, 29 czerwca, 1 sierpnia, 8 listopada i 4 grudnia.

Królewiec (w Prusiech wschodnich); jarmark w poniedziałek przed S. Janem.

Кульчины (Волынской губерніи); ярмарки: въ Ѳомину недѣлю, въ день Вознесенія Господня, каждая продолжается по 7 дней; другія, какъ то: въ день 40 мучениковъ, Св. Петра и Св. Пантелеона по 3 дня.

Kulczyny (gub. Wołyńska); jarmarki: w niedzielę przewodnią, w dzień Wniebowstąpienia Pańskiego, po tygodniu; inne, jak w d. 40 męczenników, S. Piotra i S. Pantaleona, po 3 dni.

Кузьминъ (Подольской губерніи на рѣкѣ Смотричѣ); ярмарки: 6 января, 20 февраля, въ Срѣдопостье, 23 апрѣля, 9 мая, 24 іюня, 1 августа, 1 октября, 28 октября, 8 ноября и 6 декабря.

Kuźmin (gub. Wołyńska nad Smotryczem); jarmarki: d. 6 stycznia, 20 lutego, we Srodopoście, 23 kwietnia, 9 maja, 24 czerwca, 1 sierpnia, 1 października, 28 pazdziernika, 8 listopada i 6 grudnia.

Линковъ (Ковенской губерніи); ярмарка въ воскресенье, слѣдующее послѣ празднованія Шкаплерной Божіей Матери.

Linkow (gub. Kowieńska); jarmark w niedzielę po Szkaplernéj.

Лейпцигъ (въ Германіи); ярмарки: 1-я на Новый годъ, 2-я 24 апрѣля, 3-я въ день св. Михаила.

Lipsk (w Niemczech); jarmarki: 1 Na Nowy Rok, 2 d. 24 kwietnia, 3 na S. Michał.

Любаръ (Волынской губерніи на рѣкѣ Случѣ), имѣетъ костелъ, основанный въ 1634 г. Ярмарки: 23 апрѣля и 24 іюля.

Lubar (gub. Wołyńska nad Słuczą), ma kościoł fundowany w 1634. Jarmarki: 23 kwietnia i 24 czerwca.

Любавичи; ярмарки: 6 января и 29 іюля.

Lubawicze, jarmarki: 6 stycznia i 29 lipca.

Ловичъ (въ Ц. Польскомъ); большія ярмарки: съ дня св. Іоанна, 24 іюня, въ продолженіи 3 дней и въ день св. Матвѣя, съ 21 сентября въ продолженіи недѣли.

Łowicz (w Królestwie Polskiém); jarmarki większe: na św. Jan od 24 czerwca przez trzy dni, i na św. Mateusza od 21 września przez tydzień.

Лужки (Виленской губ.); здѣсь находится костелъ, основанный въ 1741 г.; ярмарки: 25 января и 8 сентября.

Łużki (gub. Wileńska), ma kościoł fundowany w 1741. Jarmarki: 25 stycznia i 8 września.

Макаровъ (Подольской губ.). Ярмарки: 1 января, 8 января, 9 марта, 25 марта, 6 апрѣля, 25 апрѣля, 8 мая, 25 мая, 6 іюня, 29 іюня, 1 августа, 8 сентября, 29 октября, 1 ноября, 24 ноября и кромѣ того съѣзды.

Makarów (gub. Podolska); jarmarki: 1 stycznia, 8 stycznia, 9 marca, 25 marca, 6 kwietnia, 25 kwietnia, 8 maja, 25 maja, 6 czerwca, 29 czerwca, 1 sierpnia, 8 września, 29 października, 1 listopada, 24 listopada, a nadto Zborne.

Минскъ Литовскій (губернскій городъ на рѣкѣ Свислочѣ); въ немъ находятся два каѳедральные собора: православный и католическій, нѣсколько костеловъ, изъ которыхъ основаніе приходскаго относятъ къ 1386 г. Главная ярмарка продолжается отъ 23 мая въ продолженіи четырехъ слѣдующихъ недѣль, и другія меньшія.

Mińsk lit. (miasto gubernialne nad rzeką Świsłoczą), ma katedrę biskupią rzymsko-katolicką i prawosławną, kilka kościołów, z których fundacya farnego ma datować od 1386. Jarmark główny od 23 maja przez cztery następne tygodnie, inne pomniejsze.

Миръ (Минской губ. на рѣкѣ Ушѣ), имѣетъ костелъ, основанный въ 1604 г., и православную церковь. Ярмарки: съ 9 мая въ 4 слѣдующіе за тѣмъ понедѣльника, съ 6 декабря также въ 4 понедѣльника.

Mir (w gub. Mińskiéj nad rzeką Uszą), ma kościoł fundowany w r. 1604 i cerkiew po-bazyliańską. Jarmark: od 9 maja przez cztery następne poniedziałki, od 6 grudnia także przez cztery poniedziałki.

Мирополь (Подольской губ. на рѣкѣ Случѣ); имѣетъ ярмарки: 1 января, 27 января, 10 марта, 25 апрѣля, 8 мая, 25 мая, 29 іюня, 27 іюля, 29 августа, 1 октября, 20 октября и 6 декабря.

Miropol (gub. Podolska nad Słuczą); ma jarmarki: 1 stycznia, 27 styeznia, 10 marca, 25 kwietnia, 8 maja, 25 maja, 29 czerwca, 27 lipca, 29 sierpnia, 1 października, 20 października i 6 grudnia.

Несвижъ (Минской губ. на рѣкѣ Ушѣ), имѣетъ 5 костеловъ и старый замокъ. Ярмарка съ 17 по 29 сентября.

Новоалександровскъ (Ковенской губер.), имѣетъ костелъ, основанный въ 1530 г. ярмарки: въ воскресенье послѣ Богоявленія и 15 августа.

Новогрудокъ (Минской губ. на рѣкѣ Брецянкѣ), имѣетъ костелы, изъ коихъ нѣкоторые основаны въ XV столѣтіи. Ярмарка съ 19 марта продолжается двѣ недѣли, и меньшія.

Островно (Витебской губер. на Двинѣ), имѣетъ костелъ, основанный около половины XVI столѣтія. Ярмарка въ день Вознесенія.

Освей (Витебской губ. при озерѣ), имѣетъ костелъ и богадѣльню, основанныя въ 1759 г. Ярмарки: въ послѣднюю пятницу передъ Петровымъ днемъ и 24 іюля.

Ошмяна (уѣздный городъ Виленск. губер.); главная ярмарка въ день Св. Михаила.

Паричи (Минской губ.); ярмарка съ 14 октября въ продолженіи 8-ми дней.

Паволоча (Кіевской губ. на рѣкѣ Раставицѣ), имѣетъ въ годъ 21 ярмарку: на Новый Годъ, 25 января, на первой и на пятой недѣлѣ великаго поста, на Ѳоминой недѣлѣ, 25 апрѣля, 8 мая, въ день ССС. Троицы, на третьей недѣлѣ послѣ Сошеств. Св. Духа, 24 іюня, 20 и 24 іюля, 6 и 29 августа, 14 сентября, 1 и 26 октября, 8 ноября, 9 и 26 декабря.

Плунгяны (Ковенской губ.); ярмарки: въ понедѣльникъ первой недѣли великаго поста и 24 іюня.

Почаевъ (Волынской губ.); ярмарки: въ Духовъ день и въ день Вознесенія, обѣ по четыре недѣли.

Поюрже, (въ Ковенской губер., въ Россіенскомъ уѣздѣ); имѣетъ недѣльныя ярмарки: 19 іюня, 15 сентября и 28 декабря.

Посволь (Ковенской губ. на рѣкѣ Лавеунѣ) имѣетъ костелъ основанный въ 1498 г. Ярмарка 24 іюня.

Познань (въ В. Г. Познанскомъ): 1 въ первую недѣлю Великаго поста, 2 въ день св. Іоанна, 3 въ день св. Михаила, 4 въ день св. Луціи.

Пулины (Волынской губ.); ярмарки: 10 марта, 29 мая и 26 сентября, сверхъ того 1 числа каждаго мѣсяца.

Nieświéż (gub. Mińska nad rzeką Uszą), ma 5 kościołów, stary mieszkalny zamek. Jarmark od 17 do 29 września.

Nowo-Aleksandrowsk (gub. Kowieńska), ma kościoł fundowany w 1530. Jarmarki: w niedzielę po 3-ch Królach i 15 sierpnia.

Nowogródek (gub. Mińska, nad rzeką Breciańką), ma kościoły, a w ich liczbie niektóre fundowane w XV w. Jarmark od 19 marca przez dwa następne tygodnie, i pomniejsze.

Ostrowno (gub. Witebska nad Dźwiną), ma kościoł fundowany około połowy XVI wieku. Jarmark na Wniebowzięcie.

Oświej (gub. Witebska, nad jeziorem), ma kościoł i szpital fundowane 1759. Jarmarki: w ostatni piątek przed S. Piotrem i 24 lipca.

Oszmiana (gub. Wileńska, miasto powiatowe), ma jeden głowniejszy jarmark na S. Michał.

Parycze (gub. Mińska); jarmark od 14 października przez dni 8.

Pawołocza (gub. Kijowska, nad Rastawicą); ma 21 jarmarków do roku: na Nowy Rok, 25 stycznia, w piérwszą i piątą niedzielę postu, w niedzielę przewodnią, 25 kwietnia, 8 maja, w dzień SSS. Trójcy, w trzy tyg. po Zesłaniu Ducha św., 24 czerwca, 20 i 24 lipca. 6 i 29 sierpnia, 14 września, 1 i 26 października, 8 listopada, 9 i 26 grudnia.

Płungiany (gub. Kowieńska); jarmarki: w poniedziałek zapustny i 24 czerwca.

Poczajów (gub. Wołyńska); jarmarki: na Zielone świątki i na Wniebowzięcie P. M., oba po cztery tygodnie.

Pojurze (w gubernii Kowieńskiéj, powiecie Rosieńskim); ma naznaczone tygodniowe jarmarki: 19 czerwca, 15 września, 28 grudnia.

Poswol (gub. Kowieńska, nad rzeką Ławeuną), ma kościoł fundowany w 1498. Jarmark 24 czerwca.

Poznań (w W. Ks. Poznańskiém): 1 w niedzielę wstępną, 2 na S. Jan, 3 na S. Michał, 4 na S Łucyę.

Puliny (gub. Wołyńska); jarmarki: 10 marca, 29 maja i 26 września; oprócz tego na dniu 1 każdego miesiąca.

Радошковичи (Виленской губ.); здѣсь находится костелъ, основанный въ 1467 г. Ярмарка въ день Св. Троицы.

Роговъ (Ковенской губ. на р. Невяжѣ), имѣетъ костелъ, основанный въ 1680 г. Ярмарка въ воскресенье, послѣ Успенія Божіей Матери.

Роголо; ярмарки: на Вознесеніе, на Тѣло Господне и 29 сентября.

Саланты (Ковенской губ. на рѣкѣ Салантѣ); костелъ основанъ въ 1630 г. Ярмарки: 4 января, 4 марта, 24 іюля, 16 августа, 2 октября.

Славута (Волынской губ. на рѣкѣ Корчикѣ), имѣетъ костелъ; ярмарки 30 января, 23 апрѣля, 24 іюня, 24 августа, 1 ноября, 21 ноября.

Сморгони (Виленской губ.); костелъ основанъ въ 1626 г.; ярмарка на Средопостье.

Старый Константиновъ (Волынской губ. на Случѣ), имѣетъ два костела, изъ коихъ одинъ основанъ въ 1613 г. Ярмарки: 1 января, въ Заговѣнье, 17 марта, 25 марта, 6 апрѣля, 18 мая, 12 іюня, 20 іюля, 18 августа, 8 сентября, 1 октября, 26 октября и 30 ноября.

Столпцы (Минской губ. на р. Нѣманѣ), имѣетъ костелъ, основанный въ 1623 г. Нѣсколько небольшихъ ярмарокъ, изъ коихъ важнѣйшая 4 марта.

Судилки (Волынской губ.), имѣетъ костелъ. Незначительныхъ ярмарокъ 12.

Свенцяны (Виленской губ.), имѣетъ костелъ, основанный Витольдомъ и возобновленный въ 1638 г. Ярмарки: съ 1 по 6 января, съ 1 по 7 сентября.

Свислочь (Гродненской губ. на Свислочи и Березинѣ); костелъ основанъ въ 1786 г. Ярмарка въ августѣ, по закрытіи Зельвянской.

Шаты (Виленской губерніи), костелъ основанъ въ 1499 г. Ярмарка въ день Св. Троицы.

Щучинъ литовскій (Виленской губерніи), имѣетъ древній попіарскій костелъ и другой, основанный въ 1742 г. Ярмарки 22 іюля и 28 октября.

Шкловъ (Могилевской губ. на Днѣпрѣ), имѣетъ костелъ основанный въ 1619 г. ярмарки: въ первую недѣлю великаго поста и на Тѣло Господне.

Шидловъ (Ковенской губ.); костелъ основанъ въ 1457 г. Ярмарка на Рождество Пресвятой Богородицы.

Торнъ (въ Пруссіи); ярмарки: въ день Богоявленія, въ день св. Троицы и св. Симеона и Іуды.

Radoszkowicze (gub. Wileńska), mają kościoł fundowany 1467. Jarmark w dzień SSS. Trójcy.

Rogów (gub. Kowieńska, nad Niewiażą), ma kościoł założony w 1680. Jarmark w niedzielę po Wniebowzięciu N. P. M.

Rogoło; jarmarki: na Wniebowstąpienie, na Boże Ciało i 29 września.

Sałanty (gub. Kowieńska, nad rzeką Sałantą), kościoł fundowany 1630. Jarmarki: 6 stycznia, 4 marca, 24 lipca, 16 sierpnia, 2 października.

Sławuta (gub. Wołyńska nad rzeką Korczyk); ma kościoł katolicki. Jarmarki: 30 stycznia, 23 kwietnia, 24 czerwca, 24 sierpnia, 1 listop., 21 listop.

Smorgonie (gub. Mińska), mają kościoł katolicki fundowany w 1626. Jarmark na Środopoście.

Stary Konstantynów (gub. Wołyńska, nad Słuczą), ma parę kościołów, z których jeden fundowany w 1613. Jarmarki: 1 stycznia, w zapusty, 17 marca, 25 marca, 6 kwietnia, 18 maja, 12 czerwca, 20 lipca, 15 sierpnia, 8 września, 1 października, 26 października, 30 listopada.

Stołpce (gub. Mińska, nad Niemnem), mają kościoł katolicki fundowany 1623. Kilka mniéj znaczących jarmarków, z których najgłówniejszy d. 4 marca.

Sudyłki (gub. Wołyńska), mają kościoł katolicki. Jarmarkow małoznaczących dwanaście.

Święciany (gub. Wileńska), mają kościoł fundowany przez Witolda, a odnowiony 1638. Jarmarki: od 1 do 6 stycznia, od 1 do 7 września.

Swisłocz (gub. Grodzieńska, nad Świsłoczą i Berezyną), kościoł fundowany w 1786. Jarmark, w sierpniu, zaraz po Zelwiańskim.

Szaty (gub. Wileńska); kościoł założony w 1499. Jarmark w dzień SSS. Trójcy.

Szczuczyn litewski (gub. Wileńska), ma dawny kościoł po-pijarski i inny założony w 1742. Jarmarki 22 lipca i 28 października.

Szkłów (gub. Mohylewska, nad Dnieprem), ma kościoł fundowany 1619 r. Jarmarki: w niedzielę Wstępną i na Boże Ciało.

Szydłów (gub. Kowieńska), kościoł założony w 1457. Jarmark na Narodzenie P. Maryi.

Toruń (w Prusiech); jarmarki: na Trzy Króle, na SSS. Trójcę i na ss. Szymona i Judy.

Уцяна (Ковенской губ. на рѣкѣ Уцянкѣ), костелъ основанъ Витольдомъ. Ярмарки: 2 февраля, на Вознесеніе, въ день Тѣла Господня, 2 октября; каждая ярмарка продолжается недѣлю.

Варшава; ярмарки: во второй понедѣльникъ послѣ Филиппа и Іакова, въ понедѣльникъ послѣ Всѣхъ Святыхъ, каждая продолжается по 3 недѣли; сверхъ того, ярмарка шерстью съ 3 (15) іюня продолжается 3 дня.

Видзы (Ковенской губ.); имѣетъ костелъ основанный въ 1481 г. Ярмарки: въ воскресенье послѣ Богоявленія, въ Средопостье и 16 іюля.

Вильно; главная ярмарка съ 23 апрѣля по 15 мая; другія, меньшія ярмарки утверждены обычаемъ, какъ то: 4 марта на деревянную посуду, 23 апрѣля на сѣмена и огородныя растенія, 24 іюля ярмарка, называемая *Роса* и т. п.

Вилкомиръ (Ковенской губ. на рѣкѣ Свентой) имѣетъ костелъ, одинъ изъ древнѣйшихъ въ Литвѣ, основанный Ягелломъ въ 1387 г. Ярмарка въ день С. Петра и Павла.

Ворне или *Мѣдники*, (Ковенской губ. на рѣкѣ Вырвитѣ и четырехъ озерахъ); ярмарка въ воскресенье послѣ св. Петра.

Вишневъ (Виленской губер.); костелъ основанъ въ 1496 г. Ярмарокъ небольшихъ бываетъ здѣсь 12: 1-го января, 9-го мая въ день Св. Николая, въ первое Воскресенье послѣ октавы Тѣла Господня, 15-го Августа въ день Успенія Пресвятыя Богородицы, 15 Сентября въ день Посвященія Приходскаго Костела, и 28-го Октября въ день Св. Ѳаддея.

Высоколитовскъ (Гродненской губ.), имѣетъ костелъ. Ярмарка съ 25 іюля въ продолженіи двухъ недѣль.

Зельва (Гродненской губ. на рѣкѣ Зельвѣ), имѣетъ древній костелъ. Знаменитая ярмарка, съ 25 іюля продолжается двѣ недѣли.

Uciana (gub. Kowieńska nad rzeką Ucianką), kościół fundowany przez Witolda. Jarmarki: 2 lutego, na Wniebowstąpienie, na Boże Ciało, d. 2 października; każdy jarmark trwa po tygodniu.

Warszawa; jarmarki: w drugi poniedziałek po SS. Filipie i Jakobie, w poniedziałek po Wszystkich SS. każdy po trzy tygodnie; nadto, jarmark na wełnę od d. 3 (15) czerwca przez dni trzy.

Widze (gub. Kowieńska), mają kościół fundowany w r. 1481. Jarmarki: w niedzielę po 3-ch Królach, na Srodopoście i 16 lipca.

Wilno; jarmark główny od 23 kwietnia do 15 maja; inne uświęcone tradycyą są jarmarki pomniejsze, jako to: d. 4 marca na naczynia drewniane, 23 kwietnia na nasiona i wyrostki ogrodowe, 24 czerwca jarmark zwany Rosą i t. d.

Wiłkomierz (gub. Kowieńska, nad rzeką Świętą), ma kościół jeden z najpiérwszych w Litwie, bo fundowany przez Jagiełłę w 1387. Jarmark w dzień S. Piotra i Pawła.

Wornie czyli *Miedniki*, (gub. Kowieńska, nad rzeczką Wyrwittą i czterma jeziorami); jarmark w niedzielę po S. Pietrze.

Wiszniew (gub. Wileńska); kościół fundowany w 1496. Jarmarków pomniejszych odbywa się tutaj 12: 1 stycznia, 9 maja w dzień świętego Mikołaja, w piérwszą niedzielę po oktawie Bożego Ciała, 15 sierpnia w dzień Wniebowzięcia N. M. P., 15 września w dzień Poświęcenia kościoła prarafialnego, i 28 paźdz. w dzień S-go Tadeusza.

Wysokie litewskie (gub. Grodzieńska); ma kościoł katolicki. Jarmark od 25 lipca przez dwa tygodnie.

Zelwa (gub. Grodzieńska, nad rzeką Zelwą), posiada dawny kościoł. Jarmark znakomity, od d. 25 lipca trwa przez dwa tygodnie.

Вѣдомость о времени пріема корреспонденціи и полученіи почтъ въ Виленской Губернской Почтовой Конторѣ.

Воскресеніе.	*На трактъ С. Петербургскій:* въ Свенцяны, Ригу, Митаву и за ними лежащіе города, а также Москву и за-Московскіе города, т. е. Нижній Новгородъ, Казань, Саратовъ, Кострому, Вологду, Пензу, Рязань Иркутскъ, Самару, Вятку и проч. *На трактъ Ковенскій:* Царство Польское, Таурогенъ, Юрбургъ, Россіены, Царицынъ и за границу. *На трактъ Московскій:* Ошмяну, Вилейку, Докшицы. Дисны, Полоцкъ, Лепель, Минскъ Могилевъ, Черниговъ, Орелъ, Калугу, Тверь, Смоленскъ, Кіевъ, Екатеринославъ, Симферополь, Житомиръ и за ними лежащіе города, а также Кавказскій край.
Понедѣльн.	*На трактъ С. Петербургскій:* въ тѣже города, какъ и въ Воскресеніе, а кромѣ того еще въ Уцяну, Ново-александровскъ, Вилкомиръ, Поневѣжъ, Шадовъ, Шавли и Тельши. *На трактъ Ковенскій:* въ Царство Польское и за границу.
Вторникъ.	*На трактъ С. Петербургскій* какъ въ Воскресеніе. — — *Ковенскій* какъ въ Понедѣльникъ. — — *Гродненскій:* Каменецъ-Подольскъ, Радзивиловъ, Острогъ, Дубно, Ровно, Заславъ, Гусятинъ, Новогрудокъ и въ Троки. *На трактъ Московскій:* кромѣ Вилейки, Дисны, Полоцка, Лепеля и Докшицъ, какъ въ Воскресеніе.
Среда.	*На трактъ С. Петербургскій* — — *Ковенскій* } какъ въ Воскресеніе.
Четвергъ.	*На трактъ С. Петербургскій* — — *Московскій* } какъ въ Воскресеніе. — — *Ковенскій* какъ въ Понедѣльникъ.
Пятница.	*На трактъ С. Петербургскій* какъ въ Воскресеніе и кромѣ сего, въ Уцяну, Новоалександровскъ, Вилкомиръ, Поневѣжъ, Шадовъ, Шавли и Тельши. *На трактъ Ковенскій* — — *Московскій* } какъ въ Воскресеніе.
Суббота.	*На трактъ С. Петербургскій* какъ въ Воскресеніе. — — *Ковенскій* какъ въ Понедѣльникъ. — — *Гродненскій* *и въ Троки* } какъ во Вторникъ.

Примѣчанія: 1. Въ за-Московскіе города почта отправляется по желѣзной дорогѣ чрезъ С. Петербургъ, а потому оные считать трактомъ С. Петербургскимъ.

2. Пріемъ всякаго рода корреспонденціи на тракты С. Петербургскій и Ковенскій начинается ежедневно, кромѣ Воскресенія, отъ 9 до 12 часовъ по полуночи и отъ 4 до 6 часовъ, а простыхъ писемъ продолжается до 8 часовъ.

На трактъ Гродненскій и въ Троки пріемъ корреспонденціи въ тоже самое время, а на Московскій трактъ до 2-хъ часовъ всякаго рода, а до 5 часовъ простой корреспонденціи, казенныхъ пакетовъ и писемъ, но въ Воскресеніе пріемъ только на трактъ Московскій.

Почты получаются:

Изъ тракта С. Петербургскаго ежедневно въ 3 часа по полуночи.

— — *Ковенскаго* въ 11 часовъ по полудни.

— — *Гродненскаго и Трокъ* по Вторникамъ и Субботамъ въ 10 ч. по полудни.

Изъ Уцяны, Ново-Александровска, Вилкомира, Поневѣжи, Шадова, Шавель и Тельшъ по Средамъ и Воскресеніямъ въ 11 ч. полудни.

Изъ Минска въ Воскресенье, Вторникъ, Среду и Субботу въ 4 час. 45 мин. по полудни.

Wiadomość o czasie przyjmowania korrespondencyi i odbieraniu poczt w Pocztowym Gubernijalnym Kantorze Wileńskim.

Niedziela.	*Na trakt S. Petersburski,* do Święcian, Rygi, Mitawy i miast dalej za niemi leżących, oraz do Mitawy i miast za Moskwą, jako to: do Niższego Nowogrodu, Kazania, Saratowa, Kostromy, Wołogdy, Penzy, Razania, Irkucka, Samary, Wiatki i t. d. *Na trakt Kowieński,* do Królestwa Polskiego, Taurog, Jurborga, Rosień, Carycyna i za granicę. *Na trakt Moskiewski,* do Oszmiany, Wilejki, Dokszyc, Dzisny, Połocka, Lepla, Mińska, Mohylewa, Czernihowa, Orła, Kaługi, Tweru, Smoleńska, Kijowa, Ekaterynosławia, Symferopola, Żytomierza i miast za niemi leżących, tudzież do kraju Kaukazkiego.
Poniedziałek	*Na trakt S. Petersburski,* do tychże miejsc co w niedzielę, a nadto do Uciany, Nowo-Aleksandrowska, Wiłkomierza, Poniewieża, Szadowa, Szawel i Telsz. *Na trakt Kowieński,* do Królestwa Polskiego i za granicę.
Wtorek.	*Na trakt S. Petersburski,* jak w niedzielę. — — *Kowieński,* jak w poniedziałek. — — *Grodzieński,* do Kamieńca Podolskiego, Radziwiłłowa, Ostroga, Dubna, Równa, Zasławia, Husiatycz, Nowogródka i do Trok. *Na trakt Moskiewski,* prócz Wilejki, Dzisny, Połocka, Lepla i Dokszyc, jak w niedzielę.
Środa	*Na trakt S. Petersburski* — — *Kowieński* } jak w niedzielę.
Czwartek.	*Na trakt S. Petersburski* — — *Moskiewski* } jak w niedzielę. — — *Kowieński,* jak w poniedziałek.
Piątek.	*Na trakt S. Petersburski,* jak w niedzielę, a nadto do Uciany, Nowo-Aleksandrowska, Wiłkomierza, Poniewieża, Szadowa, Szawel i Telsz. *Na trakt Kowieński* — — *Moskiewski* } jak w niedzielę.
Sobota.	*Na trakt S. Petersburski,* jak w niedzielę. — — *Kowieński,* jak w poniedziałek. — — *Grodzieński* *i do Trok* } jak we wtorek.

Uwagi: 1. Do miast za Moskwą wysyłka odbywa się po kolei żelaznéj przez Petersburg, a zatém powinny być uważane za idące traktem S. Petersburskim.

2. Przyjmowanie wszelkiego rodzaju korrespondencyi na trakty S. Petersburski i Kowieński odbywa się każdodziennie, oprócz dni niedzielnych, od godziny 9 do 12 po północy i od godziny 4 do 6, a przyjmowanie prostych listów trwa do godziny 8-éj.

Na trakt Grodzieński i do Trok przyjmuje się korrespondencya w tym samym czasie, a na Moskiewski, do godziny 2-éj wszelkiego rodzaju, do 5-éj zaś listów prostych skarbowych pakietów i listów; lecz w niedzielę przyjmuje się tylko na trakt Moskiewski.

POCZTY OTRZYMUJĄ SIĘ:

Z traktu S. Petersburskiego co dzień o godzinie 3-éj po północy.

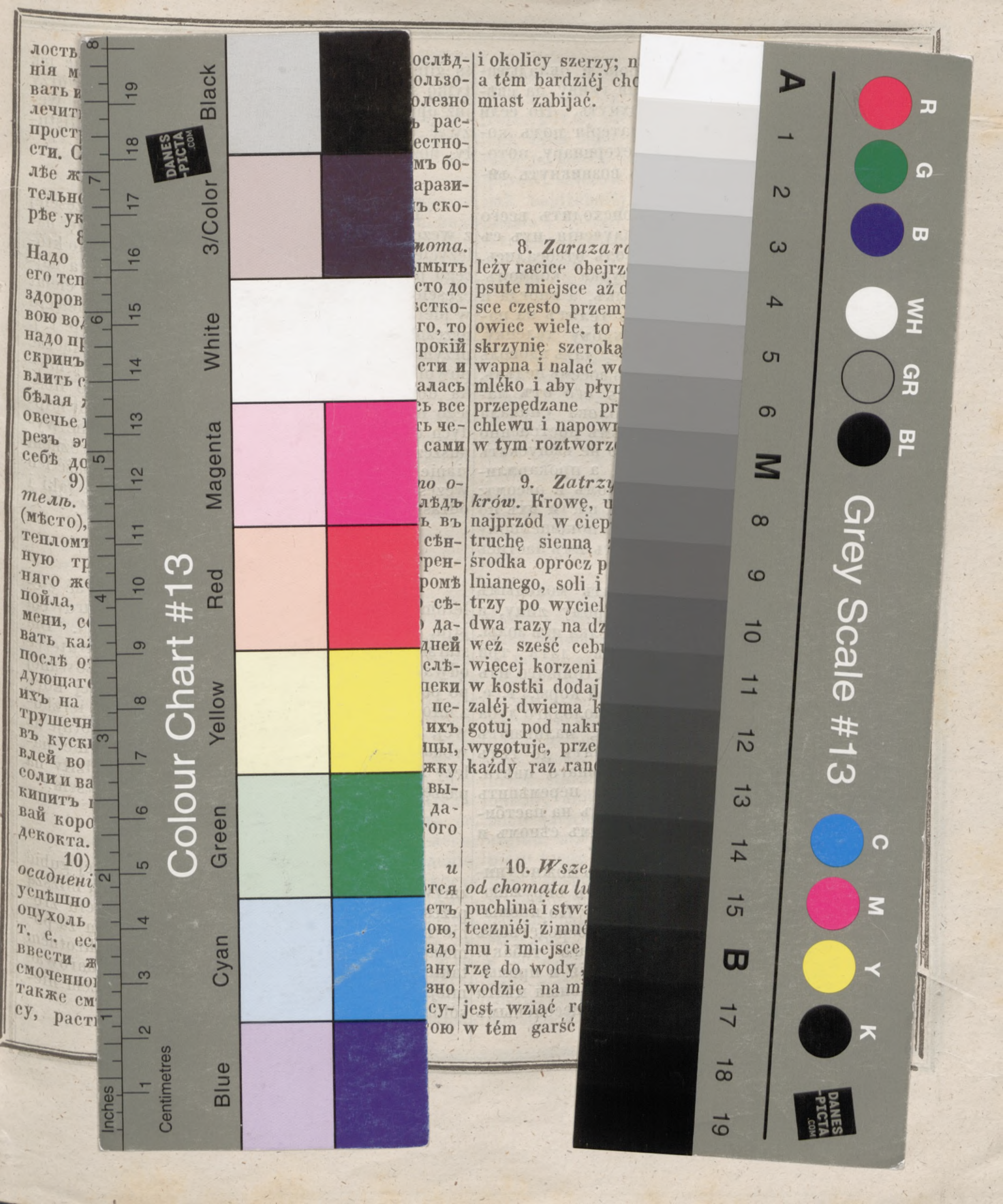
— — *Kowieńskiego* co dzień o godzinie 11 po południu.

— — *Grodzieńskiego i Trok,* we Wtorki i Soboty, o godz. 10-éj po południu.

Z Uciany, Nowo-Aleksandrowska, Wiłkomierza, Poniewieża, Szadowa, Szawel i Telsz, w niedziele i środy, o godzinie 11 po południu.

Z Mińska w niedzielę, wtorek, środę i sobotę o godz. 4 min. 45 po południu.

лость
нія м
вать и
лечит
прост
сти. С
лѣе ж
тельн
рѣе ук
8
Надо
его теп
здоров
вою вод
надо пр
скринъ
влить с
бѣлая
овечье
резъ эт
себѣ до
9)
тель.
(мѣсто),
тепломт
ную тр
няго же
пойла,
мени, с
вать ка
послѣ о
дующаг
ихъ на
трушечн
въ куск
влей во
соли и ва
кипитъ
вай кор
декокта.
10)
осаднені
успѣшно
опухоль
т. е. ес
ввести ж
смоченно
также см
су, раст

ослѣд-
ользо-
олезно
ь рас-
естно-
мъ бо-
арази-
ъ ско-
мота.
ымыть
сто до
стко-
го, то
рокій
сти и
алась
сь все
ть че-
сами
по о-
лѣдъ
ь въ
сѣн-
грен-
ромѣ
сѣ-
да-
дней
слѣ-
пеки
пе-
ихъ
ицы,
жку
вы-
да-
того
и
тся
етъ
ою,
адо
ану
зно
су-
ою

i okolicy szerzy; n
a tém bardziéj ch
miast zabijać.

8. *Zaraza r*
leży racice obejrz
psute miejsce aż d
sce często przemy
owiec wiele, to
skrzynię szeroką
wapna i nalać w
mléko i aby płyn
przepędzane pr
chlewu i napowi
w tym roztworz

9. *Zatrzy*
krów. Krowę, u
najprzód w ciep
truchę sienną
środka oprócz p
lnianego, soli i
trzy po wyciel
dwa razy na dz
weź sześć ceb
więcej korzeni
w kostki dodaj
zaléj dwiema k
gotuj pod nakr
wygotuje, prze
każdy raz ran

10. *Wsze*
od chomąta lu
puchlina i stwa
teczniéj zimn
mu i miejsce
rzę do wody
wodzie na m
jest wziąć r
w tém garść

ii на рѣкѣ Те-
Сыропостную
іюня, 20 іюля

марки: 2 февра-
ня, 1 августа,

сіи): въ поне-
нна.
іи); ярмарки:
ь 20 іюня по 1
ября.

ярмарки: въ
Вознесенія Го-
7 дней; дру-
иковъ, Св. Пе-
я.

на рѣкѣ Смотри-
враля, въ Сре-
юня, 1 августа,
ря и 6 декабря.

ярмарка въ во-
празднованія

н: 1-я на Новый
ь св. Михаила.

на рѣкѣ Случѣ),
въ 1634 г. Яр-

я по 12 февраля,

льшія ярмарки:
ь продолженіи 3
съ 21 сентября

ь находится ко-
г.; ярмарки: 25

марки: 1 января,
6 апрѣля, 25 ап-
іюня, 1 августа,
ября, 24 ноября

городъ на рѣкѣ
я два каѳедраль-
и католическій,

Korostysz ar-
marki: lo-
poście, ia.

Kozin (gu ar-
ca, 23 l sto-
pada i

Królewie po-
niedzia

Krzemie d 25
styczni pca,
i od 27

Kulczyn zielę
przew skie-
go, po ków,
S. Pio

Kuźmin mar-
ki: d. e, 23
kwiet paź-
dzier dnia.

Linkou dzielę
po Sz

Lipsk Rok,
2 d.

Lubar ł fun-
dow i 24
czer

Lubaw lutego,
oraz

Łowic i wię-
ksz zy dni,
i na ydzień.

Łużk dowany
w 1 śnia.

Maka yczna,
8 st 5 kwie-
tnia zerwca,
1 s 1 listo-
pad

Mińs isłoczą)
ma prawo
sła cya fa